

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W
TORUNIU

PLAN URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA SKRWILNO
NA LATA 2026-2035

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA
LASU NADLEŚNICTWA SKRWILNO
NA LATA 2026-2035

30-023 Kraków, ul. Mazowiecka 108
e-mail: sekretariat@krameko.com.pl, tel.: +48(12) 294-52-22
fax: +48(12) 376-73-94, +48(12) 294-52-23

 KRAMEKO A.D. 1988
Dla dobrej przyrody, z pożytkiem dla ludzi

Prezes Zarządu

mgr inż. Ryszard Krynicki

Spis treści

1.	WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW	8
2.	INFORMACJE OGÓLNE	12
2.1.	Podstawa prawna	12
2.2.	Powiązanie Planu Urządzenia Lasu z innymi dokumentami	15
3.	OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	19
3.1.	Obecny stan środowiska	19
3.1.1.	Położenie Nadleśnictwa Skrwilno	19
3.1.1.1.	Miejsce Nadleśnictwa Skrwilno w strukturze Lasów Państwowych	19
3.1.1.2.	Przynależność administracyjna	19
3.1.1.3.	Podział powierzchniowy i powierzchnia	21
3.1.2.	Miejsce i rola Nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej	23
3.1.2.1.	Regionalizacja fizycznogeograficzna (Solon J., 2018)	23
3.1.2.2.	Regionalizacja przyrodniczo-leśna (Zielony R., Kliczkowska A., 2012)	24
3.1.2.3.	Regionalizacja geobotaniczna (Matuszkiewicz J.M., 2008)	26
3.1.3.	Środowisko przyrodnicze	28
3.1.3.1.	Klimat	28
3.1.3.2.	Rzeźba terenu	29
3.1.3.3.	Wody powierzchniowe i podziemne	29
3.2.	Ogólna charakterystyka drzewostanów	30
3.2.1.	Pochodzenie drzewostanów	31
3.2.2.	Wielkość kompleksów	31
3.2.3.	Grupy funkcji lasów, podział na gospodarstwa, lasy ochronne	31
3.2.4.	Bogactwo gatunkowe	32
3.2.5.	Struktura pionowa drzewostanów	32
3.2.6.	Struktura pionowa drzewostanów	33
3.2.7.	Formy degeneracji ekosystemu leśnego	34
3.2.8.	Grunty leśne pozostawione do naturalnej sukcesji	36
3.2.9.	Typy siedliskowe lasu	39
3.2.10.	Wykaz drzewostanów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego	40
3.2.11.	Wykaz drzewostanów ponad 100-letnich	40
3.3.	FORMY OCHRONY PRZYRODY	42
3.3.1.	Rezerваты przyrody	43
3.3.1.1.	Rezerваты przyrody Mszar Płociczno	47
3.3.1.2.	Rezerваты przyrody Okalewo	48
3.3.1.3.	Rezerваты przyrody Przełom Mieni	48
3.3.1.4.	Rezerваты przyrody Stary Zagaj	49
3.3.1.5.	Rezerваты przyrody Torfowisko Mieleńskie	50
3.3.2.	Obszary Natura 2000	51
3.3.2.1.	Mszar Płociczno PLH040035	53

3.3.2.2.	Ostoja Lidzbarska PLH280012	54
3.3.2.3.	Stary Zagaj PLH040038	54
3.3.2.4.	Torfowisko Mieleńskie PLH040018	55
3.3.3.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	57
3.3.3.1.	ZPK Jezioro Piaseczyńskie	57
3.3.4.	Parki Krajobrazowe	57
3.3.5.	Obszary Chronionego Krajobrazu	58
3.3.6.	Pomniki przyrody	59
3.3.7.	Stanowiska gatunków chronionych	62
3.3.7.1.	Chronione gatunki roślin, mchów oraz grzybów	63
3.3.8.	Strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową	83
4.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU URZĄDZENIA LASU	85
4.1.	Typy drzewostanu (TD) i ramowe składy gatunkowe odnowień w drzewostanach Nadleśnictwa z uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych	85
4.2.	Wiek rębności dla głównych gatunków lasotwórczych	86
4.3.	Akumulacja drewna drzew martwych	86
4.4.	Stan środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem	90
4.5.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu urządzenia lasu	92
4.6.	Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Planu Urządzenia Lasu	93
4.7.	Siedliska przyrodnicze Natura 2000	93
5.	ODDZIAŁYWANIE PLANU URZĄDZENIA LASU NA OBSZARY NATURA 2000, ŚRODOWISKO I FORMY OCHRONY PRZYRODY	95
5.1.	Oddziaływanie na formy ochrony przyrody	95
5.1.1.	Oddziaływanie na rezerваты przyrody	95
5.1.1.1.	Oddziaływanie na rezerwat przyrody Mszar Płociczno	95
5.1.1.2.	Oddziaływanie na rezerwat przyrody Okalewo	98
5.1.1.3.	Oddziaływanie na rezerwat przyrody Przełom Mieni	98
5.1.1.3.1.	Oddziaływanie na otulinę rezerwatu przyrody Przełom Mieni	100
5.1.1.4.	Oddziaływanie na rezerwat przyrody Stary Zagaj	100
5.1.1.5.	Oddziaływanie na rezerwat przyrody Torfowisko Mieleńskie	102
5.1.2.	Oddziaływanie na Obszary Natura 2000	103
5.1.2.1.	Oddziaływanie na Obszar Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035	103
5.1.2.1.1.	Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035	103
5.1.2.1.2.	Typy siedliskowe lasu w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035	103
5.1.2.1.3.	Analiza struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035	104
5.1.2.1.4.	Projektowane zabiegi gospodarcze w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035	106
5.1.2.1.5.	Analiza wpływu zapisów PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035	106

5.1.2.2.	Oddziaływanie na Obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.....	109
5.1.2.2.1.	Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.....	109
5.1.2.2.2.	Typy siedliskowe lasu w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038	109
5.1.2.2.3.	Analiza struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.....	110
5.1.2.2.4.	Projektowane zabiegi gospodarcze w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038	112
5.1.2.2.5.	Analiza wpływu zapisów PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.....	112
5.1.2.3.	Oddziaływanie na Obszar Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH 040018	114
5.1.2.3.1.	Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018	114
5.1.2.3.2.	Typy siedliskowe lasu w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 ...	115
5.1.2.3.3.	Analiza struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018	115
5.1.2.3.4.	Projektowane zabiegi gospodarcze w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018	118
5.1.2.3.5.	Analiza wpływu zapisów PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018	118
5.1.2.4.	Oddziaływanie na Obszar Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH	120
5.1.3.	Oddziaływanie na Park Krajobrazowy	120
5.1.4.	Oddziaływanie na ZPK	121
5.1.5.	Oddziaływanie na Pomniki przyrody	121
5.1.6.	Oddziaływanie na gatunki chronione	122
5.1.7.	Oddziaływanie na strefy ochrony ostoi.....	122
5.2.	Oddziaływanie na środowisko	123
5.2.1.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	123
5.2.2.	Oddziaływanie na ludzi	124
5.2.3.	Oddziaływanie na rośliny grzyby i porosty	125
5.2.4.	Oddziaływanie na zwierzęta.....	126
5.2.5.	Oddziaływanie na siedliska chronionych gatunków roślin i zwierząt	127
5.2.6.	Oddziaływanie na siedliska przyrodnicze występujące poza obszarami Natura 2000	127
5.2.7.	Oddziaływanie na wodę	130
5.2.8.	Oddziaływanie na powietrze	130
5.2.9.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	131
5.2.10.	Oddziaływanie na krajobraz	131
5.2.11.	Oddziaływanie na klimat	132
5.2.12.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	132
5.2.13.	Oddziaływanie na zabytki i obszary o znaczeniu kulturowym Błąd! Nie zdefiniowano zakładek.	
5.2.14.	Oddziaływanie na dobra materialne	132
5.2.15.	Podsumowanie.....	133
5.2.16.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu realizacji projektu planu	135

6.	ROZWIĄZANIA ZAPOBIEGAJĄCE, OGRANICZAJĄCE LUB KOMPENSUJĄCE NEGATYWNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO, MOGĄCY BYĆ EFEKTEM REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU	138
7.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	141
8.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	142
9.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU	144
10.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	145

Wykonano na zlecenie:

Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu
87-100 Toruń ul. Mickiewicza 9

Wykonawca:

KRAMEKO sp. z o. o.
ul. Mazowiecka 108,
30-023 Kraków.
tel: +48(12) 294-52-20 do 24 , fax: +48(12) 376-73-94,
e-mail: sekretariat@krameko.com.pl, www.krameko.com.pl

Program Ochrony Przyrody opracowali:

mgr Paulina Żurowska
mgr Piotr Rochowski

Nadzór metodyczny i merytoryczny prowadzili:

mgr inż. Andrzej Krawiec
mgr inż. Marcin Czerny
mgr inż. Ryszard Krynicki
mgr inż. Adela Krynicka
mgr inż. Marek Byrdy

Zespół wykonawczy:

mgr Łukasz Juszcak
mgr Piotr Szczurek
mgr inż. Karol Mordka
mgr inż. Ryszard Pedrycz

1. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW

Tabela 1. Wykaz stosowanych skrótów i terminów

Skrót	Wyjaśnienie
Baza danych	Baza w formacie mdb (MS Access) zawierająca szczegółowe dane opisu lasu wykonanego w trakcie prac nad Planem Urządzenia Lasu, zawierająca również planowane zabiegi gospodarcze. Baza ta jest po zatwierdzeniu Planu importowana do bazy SILP w Nadleśnictwie
CP	Czyszczenia późne – zabiegi wykonywane zasadniczo w drzewostanach w wieku między 10 a 20 lat (okres młodnika) w celu polepszenia warunków rozwoju drzew o dobrej jakości hodowlanej, poprzez usunięcie z nich niekorzystnych składników
CW	Czyszczenia wczesne – zabiegi pielęgnacyjne wykonywane w uprawach w celu regulacji składu gatunkowego i poprawy jakości rosnącego drzewostanu
DP	Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
Drzewostan	Fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład gatunkowy, struktura, siedlisko itp.
Drzewostan ponad 100-letni	Drzewostan, w którym gatunek panujący w tym drzewostanie (zapisany na pierwszym miejscu w opisie taksacyjnym lasu) ma 101 i więcej lat
DS	Dyrektywa Siedliskowa (habitatowa) - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory
DSZ	Dyrektywa Szkodowa
DW	Ramowa Dyrektywa Wodna
GIS	System Informacji Geograficznej (ang. Geographic Information System)
GPS	System nawigacji satelitarnej (ang. Global Positioning System)
IBL	Instytut Badawczy Leśnictwa
IOL	Instrukcja Ochrony Lasu. Wytyczne i zasady wykonywania ochrony drzewostanów przed działaniem szkodliwych czynników. Opisuje metody zapobiegania, wykrywania i zwalczania gradacji owadów, zagrożeń powodowanych przez grzyby itp.
IUL	Instrukcja Urządzania Lasu. Dokument branżowy wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, określający sposób wykonania oraz zawartość Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa
JCW	Jednolite Części Wód
KE	Komisja Europejska
KO	Klasa odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rębnią złożoną i w których występuje odnowienie, na co najmniej 30% powierzchni

Skrót	Wyjaśnienie
KPZK	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
KPZL	Krajowy Program Zwiększania Lesistości
KZP	Komisja Założeń Planu. Narada organizowana przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych przed rozpoczęciem prac nad Planem, mająca na celu ustalenie wytycznych do sporządzania Planu
LMN	Leśna Mapa Numeryczna
LP	Lasy Państwowe
Miąższość	Jest to objętość drzewa (drewna) mierzona w m ³ . Określa się ogólną miąższość drzewostanów w całym nadleśnictwie, czyli tzw. zapas drzewostanów, oraz przeciętną miąższość na 1 ha, zwaną zasobnością
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NTG	Narada Techniczno-Gospodarcza. Kolejna narada mająca na celu ocenę gospodarki Nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu oraz przyjęcie zaproponowanych ustaleń Planu Urządzenia Lasu odnośnie gospodarki na bieżące 10-lecie
OChK	Obszar Chronionego Krajobrazu
Odnawianie (odnowienie)	Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzewa) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębny, czyli wycinką drzew. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego
OOŚ	Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko
OSO	Obszar specjalnej ochrony – obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim Rozporządzeniem Ministra Środowiska
PCzK	Polska Czerwona Księga
Plan (PUL, Plan UL)	Plan Urządzenia Lasu. Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej, sporządzany dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat, określający całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie Planu Urządzenia Lasu jest obowiązkiem wynikającym z Ustawy o lasach
POLIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POP	Program Ochrony Przyrody
Prognoza	Jest to część postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Skrót	Wyjaśnienie
Przedmiot ochrony	Gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar Natura 2000. Gatunki lub siedliska, które w SDF mają ocenę ogólną A, B lub C.
PZO	Plan zadań ochronnych sporządzany dla obszarów Natura 2000
Rb I	Rębnia zupełna – charakteryzuje się jednorazowym usunięciem całego drzewostanu z określonej powierzchni z ewentualnym pozostawieniem nasienników, przestojów lub biogrup drzewostanu rębnego
Rb II	Rębnia częściowa – charakteryzuje się regularnie rozłożonym użytkowaniem drzewostanu na określonej powierzchni i prowadzonym z zastosowaniem cięć częściowych, w średnim lub długim okresie odnowienia. Wykorzystywana głównie do odnawiania naturalnego gatunków cienioznośnych
Rb III	Rębnia gniazdowa. Jest to sposób zagospodarowania lasu polegający na wycinaniu drzewostanu w formie gniazd, w celu wprowadzenia na nie gatunków cienioznośnych, oraz usuwaniu po pewnym okresie czasu reszty drzewostanu w celu wprowadzenia gatunków światłożądnych
Rb IV	Polega na stosowaniu w drzewostanie różnego rodzaju cięć, zależnie od wewnętrznego zróżnicowania siedliskowego, występujących gatunków drzew a także obecności i wieku młodego pokolenia. Rębnia ma na celu otrzymanie w efekcie lasu o zróżnicowanej strukturze wiekowej, przestrzennej i gatunkowej
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SDF	Standardowy formularz danych obszaru Natura 2000
Siedliska i gatunki „naturowe”	Siedliska i gatunki wymienione w Załączniku I lub II Dyrektywy Siedliskowej, a także Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, dla których ochrony tworzy się obszary Natura 2000
SILP	System Informatyczny Lasów Państwowych – baza danych i oprogramowanie służące bieżącej pracy, planowaniu i kontroli w Nadleśnictwie
SOO	Specjalny obszar ochrony – obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (poza ptakami)
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko – postępowanie w sprawie ustalenia wpływu projektów, programów, strategii na środowisko, a w szczególności na obszary Natura 2000
TD	Typ drzewostanu – określa docelowy zestaw pożądanych gatunków drzew, spodziewany do uzyskania w wieku dojrzałości drzewostanu do odnowienia. Najczęściej zapisywany jest np. w postaci So-Db, co oznacza, że dojrzały drzewostan powinien składać się głównie z dębów z udziałem sosny
TP	Trzebieże późne wykonywane w drzewostanach starszych, w celu poprawy jakości, usuwaniu elementów niepożądanych i poprawianiu warunków wzrostu cennych składników drzewostanów

Skrót	Wyjaśnienie
TSL	Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby, runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i łęgowe
TW	Trzebieże wczesne są to cięcia pielęgnacyjne wykonywane w drzewostanie w wieku około 20 – 50 lat, których celem jest zabezpieczenie najwartościowszych składników drzewostanu przez popieranie drzew dorodnych i usuwanie niepożądanych; trzebież wczesna polepsza jakość produkowanego drewna, zwiększa odporność drzewostanu na czynniki abiotyczne (np. śniegołomy i wiatrołomy), poprawia stan sanitarny lasu i przyspiesza dojrzewanie drzewostanu
WZS	Wojewódzkie Zespoły Specjalistyczne
ZHL	Zasady hodowli lasu. Zestaw wytycznych dla leśnictwa, w randze instrukcji zatwierdzonej zarządzeniem Dyrektora Generalnego LP, zawierający opis czynności i sposobów postępowania w różnych aspektach gospodarki leśnej. Zawiera opis sposobów zagospodarowania lasu, rębni oraz kryteriów ich stosowania, sposoby prowadzenia pielęgnacji lasu, zasady postępowania przy odnawianiu lasu itp.

2. INFORMACJE OGÓLNE

Gospodarka leśna w Polsce realizowana jest zgodnie z Ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz.530 z późn. zm.) na poziomie Nadleśnictwa prowadzona jest według Planu Urządzenia Lasu – podstawowego dokumentu gospodarki leśnej. Wszelkie zabiegi, czyli wytyczne Planu przeprowadzane w lasach, mogą w mniejszym lub większym stopniu wpływać na środowisko. Zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą OOS, organy opracowujące projekty wymienione w art. 46 tej Ustawy, są zobligowane do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania danego projektu na środowisko. Ustawa ta zobowiązuje zatem Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe do posiadania dokumentu strategicznej oceny oddziaływania Planu dla danego Nadleśnictwa, dla którego wykonano PUL.

2.1. Podstawa prawna

Prace związane z opracowaniem projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno zostały wykonane przez firmę KRAMEKO Sp. z o.o z Krakowa na podstawie umowy ZI.270.1.1.2024/04 z dnia 13.05.2024 r., zawartej z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Toruniu.

Przedmiotem Prognozy oddziaływania na środowisko jest Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno - zwany dalej PUL lub Planem. Jest to podstawowy dokument regulujący prowadzenie gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa. Obowiązek sporządzania Planu Urządzenia Lasu wynika wprost z Ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz.530 z późn. zm.), która w art. 7.1. stwierdza: „**Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu**”. Plan Urządzenia Lasu wg art. 6.1.6. wspomnianej ustawy jest to: „**Podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej**”. Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów „**polityki, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**”, lub planu „**którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000**” wynika z Ustawy OOS (Art. 46, tekst jednolity: (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.). Z art. 51 ustawy OOS, wynika, że organ sporządzający Plan wykonuje Prognozę zawierającą elementy:

- a) Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy,
- c) Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,

- e) Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów – prezentuje rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Uzasadnia ich wybór oraz opisuje metody dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnia brak rozwiązań alternatywnych, w tym wskazuje napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk w stanie współczesnej wiedzy.

Art. 53. Ustawy OOS stwierdza, że zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie zostaje uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Toruniu określił zakres i stopień szczegółowości Prognozy w piśmie z dnia 27 listopada 2023 roku (Zn. spr.: WOP.611.50.2023.MWK).

Procedura sporządzania Planu Urządzenia Lasu była przedstawiona do konsultacji społecznych poprzez zaproszenie do uczestnictwa w Komisji Założeń Planu, przedstawicieli miejscowych samorządów i organizacji społecznych, utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW), możliwość wniesienia uwag w czasie wyłożenia PUL.

Podstawą prawną opracowania niniejszego dokumentu są akty prawne, w tym przede wszystkim:

Ustawy, w tym przede wszystkim:

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 567 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 884 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 647,1080 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 539z późn. zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 1168 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.).

Rozporządzenia Ministra Środowiska, w tym zwłaszcza:

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U. z 2023 r., poz. 672),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2380),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 r., poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. z 2011 r. nr 25 poz. 133 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu

uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki (Dz.U. z 1992 r. Nr 67, poz. 337),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz.U. 2012, poz. 1302),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz.U. 2005 Nr 60, poz. 533),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649 z późn. zm.)

Konwencje międzynarodowe:

- Konwencja o różnorodności biologicznej - przyjęta 5 czerwca 1992 r. w Rio de Janeiro - ratyfikowana przez Polskę 18 stycznia 1996 r.,
- Konwencja Berneńska o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk - sporządzona 19 września 1979 r. w Bernie
- Konwencja Bońska o ochronie gatunków wędrownych dzikich zwierząt (sporządzona 29 czerwca 1979 r. w Bonn - w Polsce weszła w życie w 1995 roku),
- Konwencja z Ramsar o obszarach wodnoblotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, podpisana 2 lutego 1971 r. podczas konferencji w irańskim Ramsar, konwencja weszła w życie 21 grudnia 1975 r.,
- Konwencja Waszyngtońska o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem, podpisana 3 marca 1973 r., a w życie weszła 1 lipca 1975 r.,
- Konwencja z Rio de Janeiro o różnorodności biologicznej, przyjęta 5 czerwca 1992 r. w Rio de Janeiro - ratyfikowana przez Polskę 18 stycznia 1996 r.

Dyrektywy dotyczące ptaków i siedlisk przyrodniczych:

- Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wcześniej Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa),
- Dyrektywa Siedliskowa bądź Habitatowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG (Habitat Directive) z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

2.2. Powiązanie Planu Urządzenia Lasu z innymi dokumentami (rozdział w opracowaniu)

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno jest powiązany z Planami sąsiadujących Nadleśnictw jedynie poprzez wyznaczenie wspólnych granic administracyjnych, poza tym są to dokumenty sporządzane niezależnie.

Wytyczne i wskazówki zawarte w PUL będą realizowane zgodnie z zapisami takich dokumentów wewnętrznych Lasów Państwowych jak: Zasady Hodowli Lasu, Instrukcja Ochrony Lasu, Instrukcja bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej.

Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, podczas tworzenia PUL rozpoznaje się podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska.

Wykonawca PUL zwrócił się pismem z dnia) w sprawie uzupełnienia informacji dotyczących założeń polityki zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do gospodarki leśnej oraz ochrony przyrody dla lasów i gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Skrwilno. W odpowiedzi Nadleśnictwo przekazało informacje:

Założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu (w tym zwłaszcza gmin) w odniesieniu do gospodarki leśnej:

Nadleśnictwo Skrwilno położone jest na terenie województwa Kujawsko pomorskiego i Mazowieckiego, które posiadają plany zagospodarowania przestrzennego dla województw: Nadleśnictwo Skrwilno jest położone na obszarze pięciu powiatów (Brodnicki, Rypiński, Golubsko-Dobrzyński, Lipnowski, Sierpecki). Powiaty posiadają powiatowe programy ochrony środowiska, umieszczone na stronach internetowych danego starostwa:

- Powiat Brodnicki –
- Powiat Rypiński –
- Powiat Golubsko Dobrzyński –
- Powiat Lipnowski -
- Powiat Sierpecki

Powiatowe programy ochrony środowiska obejmują główne kierunki działań zawarte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa i uwzględniają podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody oraz kreują politykę w tym zakresie w planach zagospodarowania gmin, gminnych programach ochrony środowiska i strategiach rozwoju danej gminy. Opracowania te na ogół uwzględniają zasady prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w zakresie podanym w §9 Instrukcji Urządzania Lasu, tj. ochrony środowiska, w tym ochrony przyrody (wszelkie opracowania w większości uwzględniają zachowanie wszystkich form ochrony przyrody na terenie nadleśnictwa), ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz ochrony krajobrazu, ochrony wód i gospodarowania wodami, ochrony zdrowia ludności z uwzględnieniem turystyki i rekreacji (znaczna liczba urządzeń turystycznych i sieć szlaków turystycznych nie ma negatywnego wpływu na prowadzenie gospodarki leśnej i w pełni zaspokaja potrzeby ludności obejmujące rekreację, turystykę i wypoczynek).

Na szczeblu gminy opracowane zostały:

• Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż przedsięwzięcia ujęte w projektach planów zagospodarowania przestrzennego, planów ochrony środowiska i strategii oraz innych opracowań, mające wpływ na tereny zarządzane przez Nadleśnictwo Skrwilno, są na bieżąco opiniowane i/lub uzgadniane z Nadleśnictwem.

Gospodarka leśna w Nadleśnictwie Skrwilno ma charakter wielofunkcyjny i jest prowadzona z zachowaniem funkcji ochronnych i społecznych tzn.

środowiskotwórczych, ekologicznych i gospodarczych. Największe znaczenie mają funkcje ochronne. Główną funkcją gospodarczą jest produkcja drewna. Dla potrzeb rynku, funkcjonuje również produkcja uboczna, czyli pozyskanie leśnych płodów: grzyby, owoce leśne, zioła (lokalna społeczność) oraz gospodarka łowiecka. Całość ww. działalności jest zbieżna ze strategią i kierunkami rozwoju zawartymi w dokumentach planistycznych szczebla wojewódzkiego, powiatowego, gminnego, które wpisują się w model gospodarowania wielofunkcyjnego.

Poniżej w formie tabelarycznej zestawiono aktualne zagospodarowania przestrzenne regionu z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska, które są powiązane z PUL, analiza zawartych w dokumentacjach zapisów znajduje się w Elaboracie PUL.

Tabela 2. Wykaz dokumentacji zagospodarowania przestrzennego regionu z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska (w opracowaniu)

Lp.	Jednostka podz. adm.	Nazwa jednostki podz. adm.	Rodzaj dokumentu	Nazwa dokumentu	Aktu ustanawiający dokument	Prognoza oddziaływania na środowisko (TAK/NIE)	Czy dokument jest aktualny (TAK/NIE)
1							
2							
3							
4							

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. Obecny stan środowiska

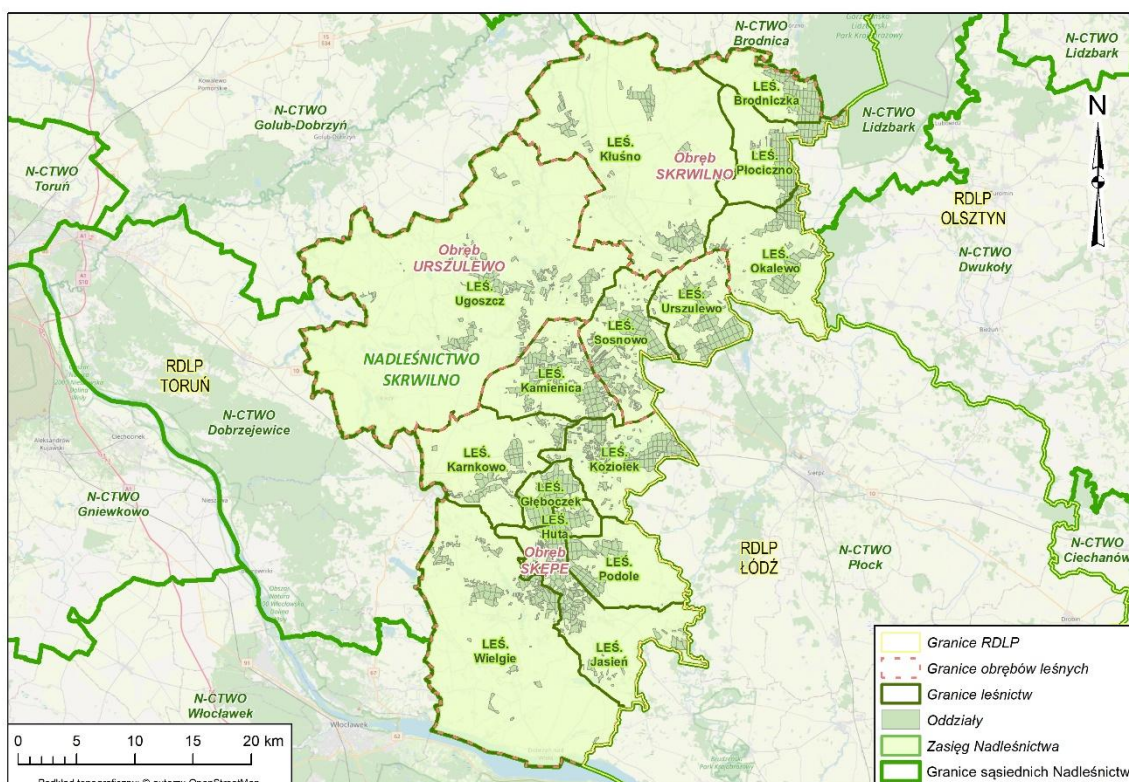
3.1.1. Położenie Nadleśnictwa Skrwilno

3.1.1.1. Miejsce Nadleśnictwa Skrwilno w strukturze Lasów Państwowych

Nadleśnictwo Skrwilno wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) w Toruniu.

Od strony północnej opisywane Nadleśnictwo graniczy z Nadleśnictwem Brodnica oraz Lidzbark, od strony wschodniej z Nadleśnictwem Dwukopy oraz Płock, od południowej z Nadleśnictwem Włocławek natomiast od zachodniej z Dobrzejowice oraz Golub-Dobrzyń.

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa obejmuje obszar km².

Ilustracja 1. Położenie Nadleśnictwa Skrwilno w strukturze Lasów Państwowych

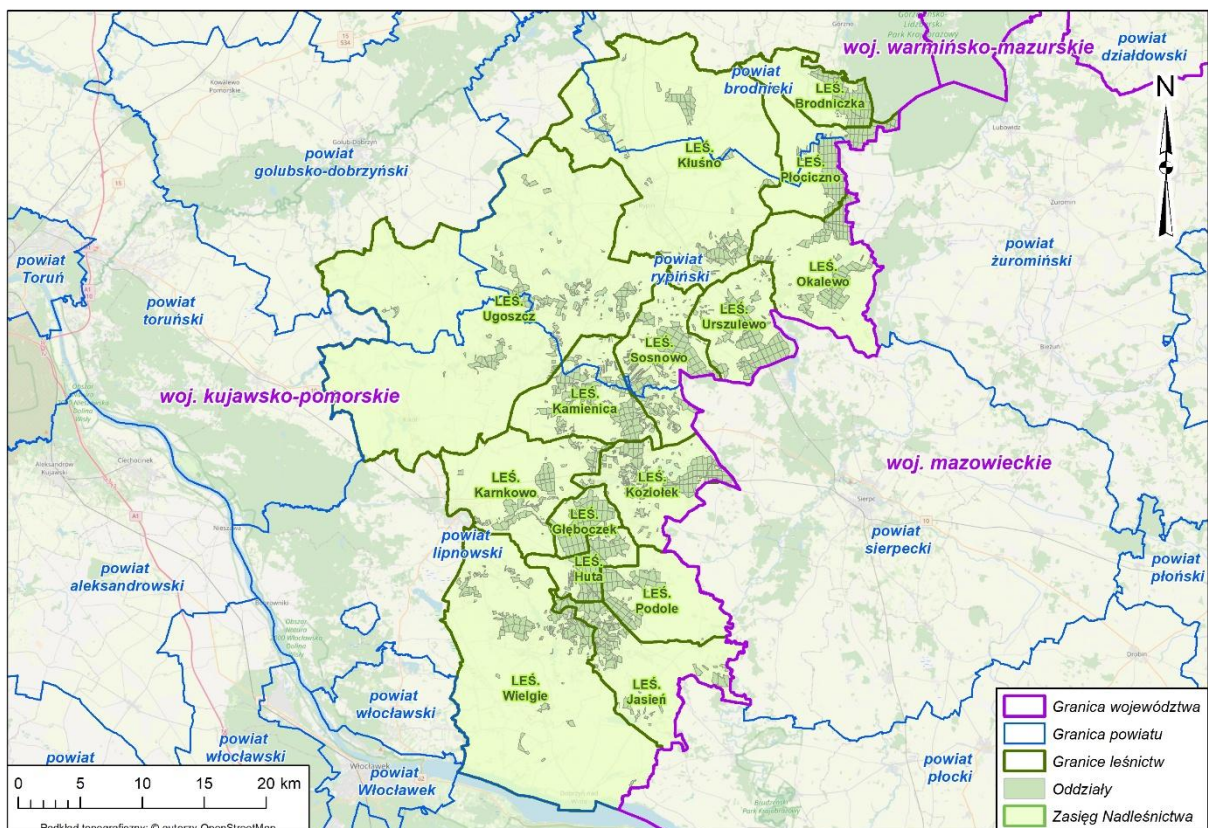
3.1.1.2. Przynależność administracyjna

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno znajdują się na terenie dwóch województw, pięciu powiatów i 16 gmin (jednostek ewidencyjnych), poniżej szczegółowy podział.

- Województwo Kujawsko-Pomorskie
 - Powiat Brodnicki
 - Gmina Świdziebnia
 - Gmina Osiek
 - Powiat Rypiński
 - Gmina Skrwilno

- Gmina Rypin
- Gmina Rogowo
- Gmina Brzuze
- Gmina Wąpielsk
- Powiat Golubsko-Dobrzyński
 - Gmina Zbójno
- Powiat Lipnowski
 - Gmina Skępe
 - Gmina Chrostkowo
 - Gmina Kikół
 - Gmina Lipno
 - Gmina Wielgie
 - Gmina Dobrzyń nad Wisłą
 - Gmina Tłuchowo
- Województwo Mazowieckie
 - Powiat Sierpecki
 - Gmina Mchowo

Szczegółowe dane dotyczące powierzchni gruntów Nadleśnictwa na obszarze poszczególnych gmin wraz z wyszczególnieniem grup użytków gruntowych znajduje się w części tabelarycznej Elaboratu Planu Urządzenia Lasu.

Ilustracja 2. Przynależność administracyjna Nadleśnictwa Skrwilno

3.1.1.3. Podział powierzchniowy i powierzchnia

Nadleśnictwo Skrwilno według podziału administracyjno-leśnego tworzy trzy obręby leśne o nazwach Skępe, Skrwilno oraz Urszulewo. W skład Nadleśnictwa Skrwilno wchodzi 15 leśnictw i są nimi kolejno w obrębie:

- Skępe: Kamienica, Koziołek, Karnkowo, Głęboćek, Huta, Podole, Jasień, Wielgie.
- Skrwilno: Brodniczka, Płociczno, Okalewo, Kłusno.
- Urszulewo: Urszulewo, Sosnowo, Ugoszcz.

Poniżej w tabeli 3, przedstawiono zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Skrwilno z podziałem na obręby leśne i leśnictwa.

Tabela 3. Zestawienie powierzchni leśnictw Nadleśnictwa Skrwilno (powierzchnia nie uwzględniająca działek we współwłasności)

Nr obrębu leśnego	Nazwa obrębu leśnego	Nr l-ctwa	Nazwa leśnictwa	Numery oddziałów	*Powierzchnia [ha]			
					Leśna zalesiona i niezalesiona	Leśna związana z gospodarką leśną	Nieleśna	Razem
1	SKĘPE	08	Kamienica	1 - 33, 39 - 63	1 335,48	31,89	51,50	1 418,87
1	SKĘPE	09	Koziołek	67 - 73, 76 - 82, 85 - 141	1 299,08	27,28	83,48	1 409,84
1	SKĘPE	10	Karnkowo	34 - 38, 64 - 66, 74 - 75, 83 - 84, 142 - 158, 163 - 169, 178 - 184, 195	1 028,08	16,15	112,57	1 156,80
1	SKĘPE	11	Głęboćek	159 - 162, 171 - 177, 185 - 194, 197 - 209, 218 - 222	1 104,22	26,89	42,10	1 173,21
1	SKĘPE	12	Huta	210 - 217, 223 - 238, 241 - 244, 253 - 259, 269 - 274, 286 - 291	1 204,40	26,46	9,38	1 240,24

Nr obrębu leśnego	Nazwa obrębu leśnego	Nr l-ctwa	Nazwa leśnictwa	Numery oddziałów	*Powierzchnia [ha]			
					Leśna zalesiona i niezalesiona	Leśna związana z gospodarką leśną	Nieleśna	Razem
1	SKĘPE	13	Podole	170, 196, 239 - 240, 245 - 252, 260 - 268, 285, 292 - 294, 307 - 313, 319 - 326	1 047,20	24,79	43,50	1 115,49
1	SKĘPE	14	Jasień	295 - 305, 314 - 316, 327 - 332, 355 - 358, 363, 365 - 367, 369 - 376	1 229,83	18,02	46,81	1 294,66
1	SKĘPE	15	Wielgie	275 - 284, 306, 317 - 318, 333 - 354, 359 - 362, 364, 368, 377 - 380	1 204,40	19,43	99,02	1 322,85
2	SKRWILNO	01	Brodniczka	1 - 37, 39 - 46, 53 - 57	1 042,55	20,38	47,82	1 110,75
2	SKRWILNO	02	Płociczno	38, 47 - 52, 58 - 116, 120 - 124, 128 - 130	1 401,11	37,31	79,46	1 517,88
2	SKRWILNO	03	Okalewo	117 - 119, 125 - 127, 131 - 183	1 381,43	47,15	38,61	1 467,19
2	SKRWILNO	04	Kłušno	184 - 235	1 203,10	16,31	74,71	1 294,12
3	URSZULEWO	05	Urszulewo	1 - 60	1 432,08	43,46	52,17	1 527,71
3	URSZULEWO	06	Sosnowo	61 - 121	1 621,94	28,15	67,60	1 717,69
3	URSZULEWO	07	Ugoszcz	122 - 186	1 406,68	26,62	93,13	1 526,43
					18 941,58	410,29	941,86	20 293,73

- Według danych ewidencyjnych podanych z dokładnością do 1m² powierzchnia Nadleśnictwa wynosi **20293,5158**
- Po zaokrągleniu do pełnych arów poszczególnych działek i wydzieleni, powierzchnia w ha (z dokładnością do 1 ara) wynikająca z sumy opisów taksacyjnych, wynosi **20293,73 ha**, w tym:
 - leśna „Ls” – **19351,87 ha**
 - leśna zalesiona i niezalesiona: **18941,53 ha**,
 - leśna związana z gospodarką leśną: **410,34 ha**,
 - nieleśna „nie-Ls” – **941,86 ha**.

3.1.2. Miejsce i rola Nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej

3.1.2.1. Regionalizacja fizycznogeograficzna (Solon J., 2018)¹

Region fizycznogeograficzny to jednostka przestrzenna wykazująca pewien stopień wewnętrznej jedności wynikający z położenia geograficznego, dominującej rzeźby terenu, historii rozwoju, charakteru współczesnych procesów geograficznych oraz wzajemnego powiązania poszczególnych elementów tworzących daną jednostkę. Z powyższymi cechami stanowiącymi kryteria wyróżnienia danego regionu związany jest charakter szaty roślinnej i świata zwierzęcego oraz gospodarcze użytkowanie gruntu.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Solon J. 2018, obszar Nadleśnictwa Skrwilno położony jest w poniższych jednostkach:

Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa

Prowincja: Niż Środkowoeuropejski (31)

Subprowincja: Pojezierze Południowobałtyckie (315)

Makroregion: Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie (315.1)

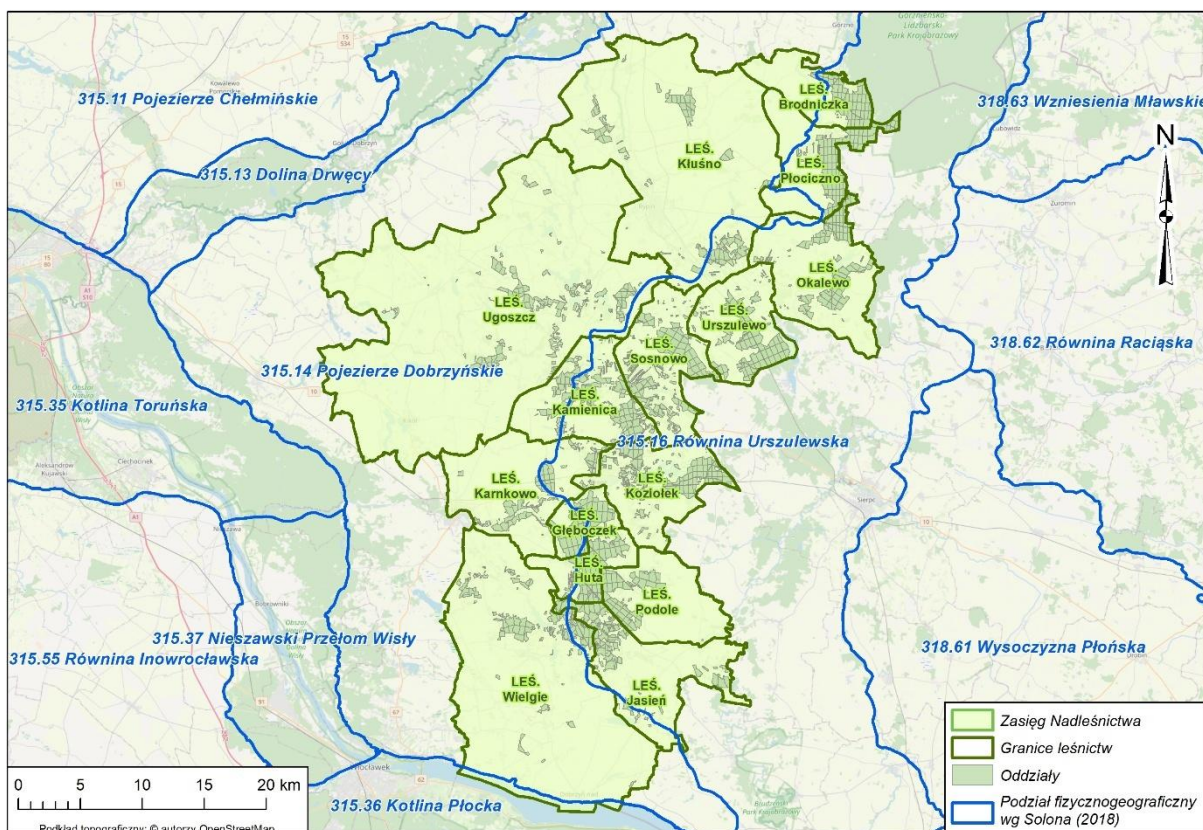
Mezoregion: Równina Urszulewska (315.16)

Mezoregion: Pojezierze Dobrzyńskie (315.14)

Makroregion: Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka (315.3)

Mezoregion: Kotlina Płocka (315.36)

¹ Solon J., Borzyszkowski J., Bidłasik M., Richling A., Badora K., Balon J., Brzezińska-Wójcik T., Chabudziński Ł., Dobrowolski R., Grzegorzczak I., Jodłowski M., Kistowski M., Kot R., Krąż P., Lechnio J., Macias A., Majchrowska A., Malinowska E., Migoń P., Myga-Piątek U., Nita J., Papińska E., Rodzik J., Strzyż M., Terpiłowski S., Ziemia W., 2018. Physico-geographical mesoregions of Poland - verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. Geographia Polonica, vol. 91, no. 2.

Ilustracja 3. Położenie Nadleśnictwa Skrwilno na tle podziału fizycznogeograficznego Polski (Solon J., 2018)

3.1.2.2. Regionalizacja przyrodniczo-leśna (Zielony R., Kliczkowska A., 2012)

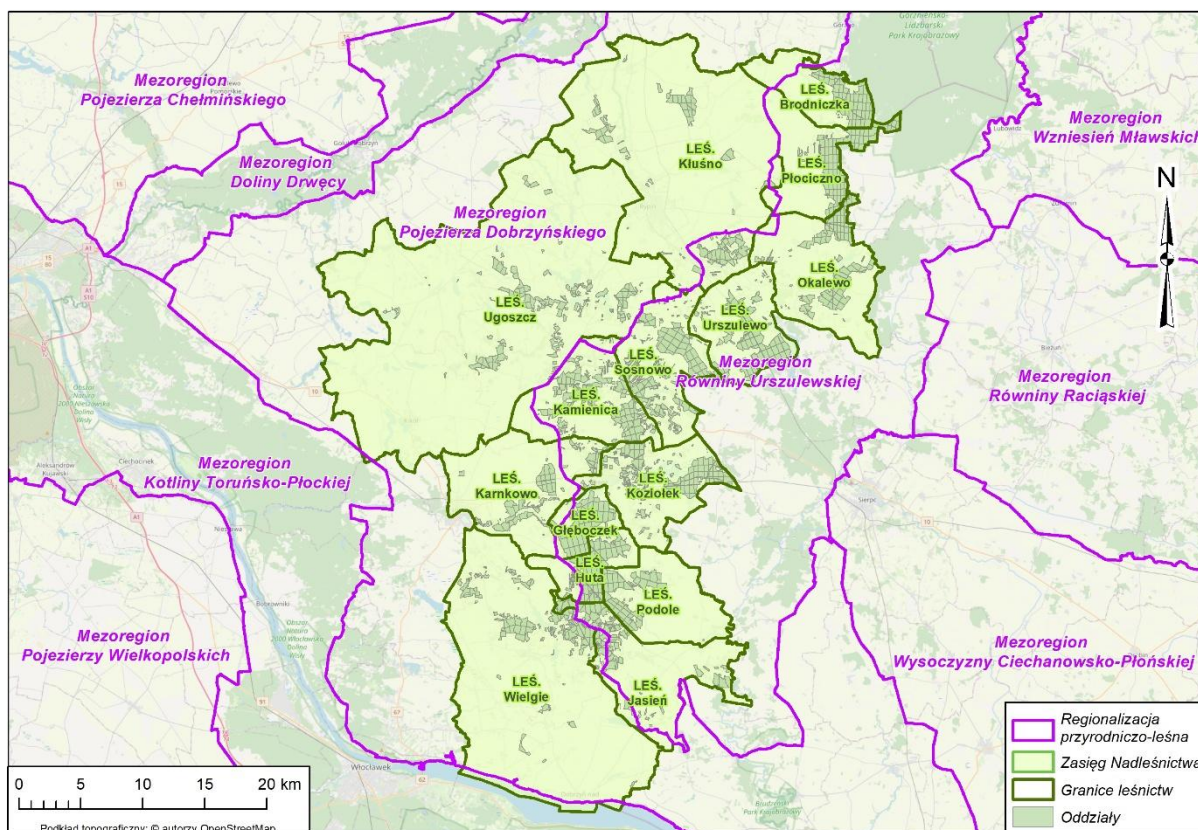
Według Regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski 2010 (Zielony R., Kliczkowska A., 2012) omawiany obszar Nadleśnictwa Skrwilno znajduje się w Krainie Wielkopolsko-Pomorskiej, Mezuregionie: Równiny Urszulewskiej, Pojezierza Dobrzyńskiego oraz Kotliny Toruńsko-Płockiej.

Mezuregion Równiny Urszulewskiej Powierzchnia ogólna mezoregionu wynosi 1206 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 40%. Przeważają krajobrazy naturalne peryglacjalne wzgórzowe. Bardzo małą powierzchnię zajmują krajobrazy zalewowych den dolin – akumulacyjne. W granicach mezoregionu znajduje się sandr z licznymi zagłębieniami polodowcowymi, częściowo zajętymi przez jeziora. Budują go plejstocenyjskie piaski i żwiry sandrowe zlodowacenia północnopolskiego (pokryte lasami głównie w części północnej). Utwory te tworzą mozaikę z dość licznymi na tym terenie obszarami holocenyjskich. Krainy i mezoregiony przyrodniczo-leśne piasków, żwirów, mad rzecznych, torfów i namulów. W części południowej, większymi płatami występują plejstocenyjskie gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe, które z reguły są bezleśne. Największe są powierzchnie zajęte przez krajobraz roślinny borów mieszanych i grądów w odmianie wielkopolsko-kujawskiej, z dużym udziałem łągów

jesionowo-olszowych i olsów. W części południowo-wschodniej zaznaczają się małe obszary krajobrazów ubogich dąbrów środkowoeuropejskich i grądów, na północy – śródlądowych borów sosnowych i borów mieszanych w odmianie północnomazowiecko-kurpiowskiej, a przy północno-zachodniej granicy – krajobrazów grądowych w wariantcie typowym. Lesistość wynosi 35%. Lasy występują w kompleksach o średniej i dużej wielkości; największy jest w części północnej, na wschód i południe od Górzna (Zielony R., Kliczkowska A., 2012).

Mezoregion Pojezierza Dobrzyńskiego Powierzchnia ogólna mezoregionu wynosi 2087 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 9%. Występują prawie wyłącznie krajobrazy glacialne równinne i faliste, bardzo rzadko pagórkowate. Znajdują się tu także niewielkie powierzchnie krajobrazów fluwioglacialnych równinnych i falistych. Rzeźba mezoregionu, ukształtowana została głównie w okresie zlodowacenia wistły. W krajobrazie wyróżniają się wzgórza moren czołowych, kemy oraz ozy – ich wysokość dochodzi do 160 m n.p.m. Dominującymi utworami geologicznymi są plejstocenyjskie gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe zlodowacenia północnopolskiego. Tylko w części południowej mezoregionu małe obszary zajmują piaski i żwiry sandrowe. Rzadko spotykane holocenyjskie piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły występują głównie w sąsiedztwie jezior i w zagłębieniach terenu. Przeważa krajobraz roślinny grądowy w wariantcie typowym. Niewielkie powierzchnie krajobrazów grądowych w wariantcie z udziałem świetlistych dąbrów spotyka się przy południowej i południowo-wschodniej granicy mezoregionu, a krajobrazy borów mieszanych i grądów w odmianie wielkopolsko-kujawskiej w podwariantcie z dużym udziałem łągów jesionowo-olszowych i olsów – w części środkowej. Lesistość jest bardzo mała i wynosi 8%. Lasy występują w kompleksach o bardzo małej powierzchni (Zielony R., Kliczkowska A., 2012).

Mezoregion Kotliny Toruńsko-Płockiej Powierzchnia ogólna mezoregionu wynosi 2917 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 52%. Dominują krajobrazy naturalne tarasów nadzalewowych – akumulacyjny, rzadziej zalewowych den dolin – akumulacyjne. Wśród nich występują niewielkie powierzchnie krajobrazów eolicznych pagórkowatych. Mezoregion obejmuje pradolinę Wisły – od Płocka po okolice Nakła, którą wypełniają utwory plejstocenyjskie – piaski, żwiry i mułki rzeczne zlodowacenia północnopolskiego. Przy granicy północno-wschodniej występują krajobrazy śródlądowych borów sosnowych i borów mieszanych w odmianie północnomazowiecko-kurpiowskiej w podwariantcie z dużym udziałem łągów jesionowo-olszowych i olsów. Niewielkie powierzchnie krajobrazu łągów jesionowo-wiązowych występują wzdłuż Wisły, a łągów jesionowo-olszowych – wzdłuż Noteci. (Zielony R., Kliczkowska A., 2012).

Ilustracja 4. Położenie Nadleśnictwa Skrwilno na tle regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Zielony R., Kliczkowska A., 2012)

3.1.2.3. Regionalizacja geobotaniczna (Matuszkiewicz J.M., 2008)

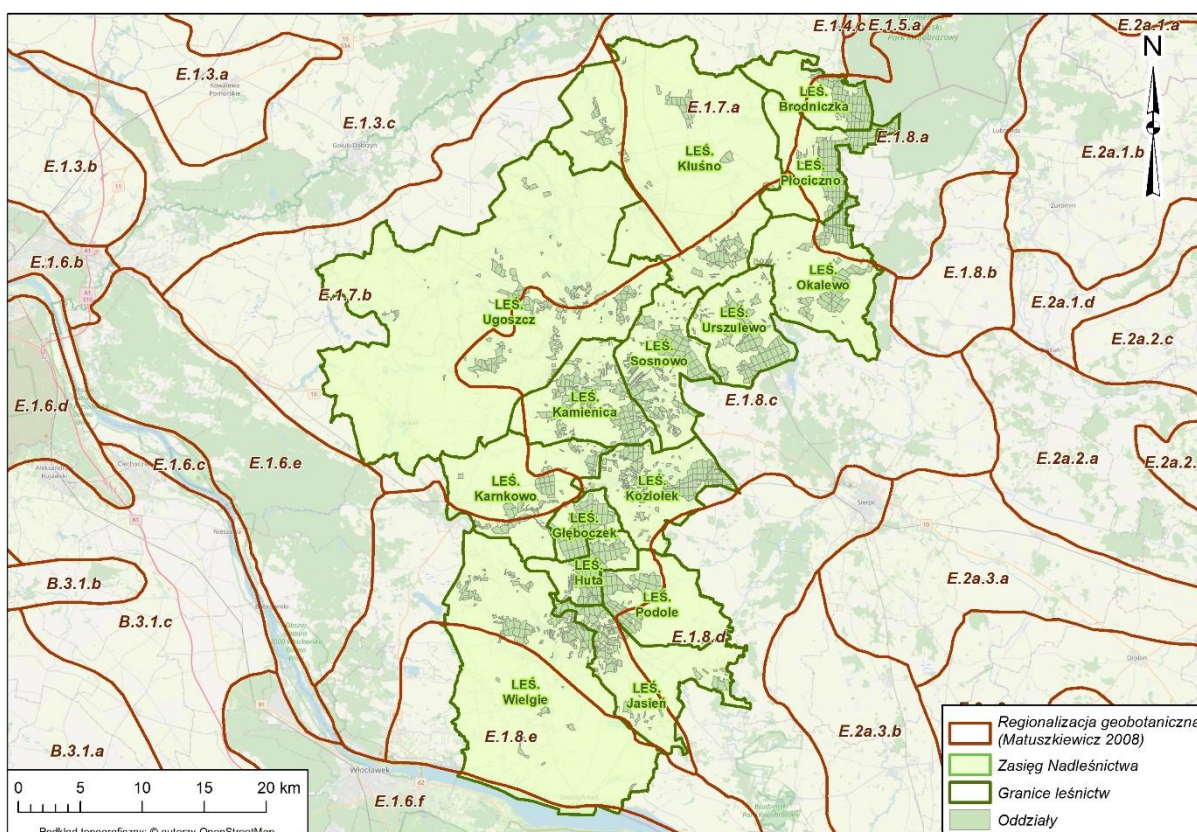
Regionalizacja geobotaniczna (Matuszkiewicz J. M., 2008) to zhierarchizowany według określonych reguł podział przestrzeni geograficznej dokonany ze względu na zróżnicowanie szaty roślinnej. Obejmuje on następujące klasy regionów, o specyficznym sposobie kodowania:

- działy geobotaniczne (w kodzie oznaczane kolejnymi dużymi literami od A do I), częściowo z podziałem na poddziały (kody: E i E'), zaliczane w zestawieniu tabelarycznym do odpowiednich jednostek wyższego rzędu, tj. prowincji i ewentualnie podprowincji,
- krainy geobotaniczne (w kodzie oznaczane cyframi po wielkiej literze, np. A.1 albo C.5), dzielone w niektórych przypadkach na podkrainy (w kodzie oznaczane cyframi z dodatkiem małych liter, np. A.5a),
- okręgi geobotaniczne (w kodzie oznaczane cyframi po kodzie krainy, np. A.3.1), obligatoryjnie dzielone na podokręgi geobotaniczne, stanowiące podstawowe jednostki podziału (w kodzie oznaczane małymi literami po kodzie okręgu, np.: A.3.1.a).

Tereny Nadleśnictwa Skrwilno są położone w następujących jednostkach podziału geobotanicznego:

Tabela 4. Położenie Nadleśnictwa Skrwilno na tle regionalizacji geobotanicznej (Matuszkiewicz J.M., 2008)

Jednostka	Nazwa regionu
DZIAŁ	E. Mazowiecko Poleski
KRAINA	E.1. Chełmińsko-Dobrzyńska
OKRĘG	E.1.7. Rypiński
PODOKRĘG	E1.7.a Świedziebniński
PODOKRĘG	E.1.7.b Ostrowicko-Kikolski
OKRĘG	E.1.8. Dobrzyńsko-Skępski
PODOKRĘG	E.1.8.a Bryński
PODOKRĘG	E.1.8.c Skępski
PODOKRĘG	E.1.8.d Tłuchowski
PODOKRĘG	E.1.8.e Dobrzyński
OKRĘG	E1.6 Nadwiślański Włocławsko-Bydgoski
PODOKRĘG	E1.6.f Włocławski

Ilustracja 5. Położenie Nadleśnictwa Skrwilno na tle regionalizacji geobotanicznej (Matuszkiewicz J. M., 2008)

3.1.3. Środowisko przyrodnicze

3.1.3.1. Klimat

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną przedstawioną w pracy Klimat Polski. A. Woś, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, znaczna część Nadleśnictwa Skrwilno położona jest w X-Zachodniomazurskim regionie klimatycznym. Pozostała część Nadleśnictwa leży w regionie klimatycznym XI – Chełmińsko-Toruńskim oraz XVII – Wschodniopomorskim.

Średnia temperatura roczna w omawianym obszarze wynosi 6,5 stopni Celcjusza. Średnia wieloletnia temperatura lipca kształtuje się na poziomie 17,5 stopni Celcjusza, natomiast temperatura lutego wynosi –4,1 stopni Celcjusza. Liczba dni gorących (z temperaturą powyżej 25 stopni Celcjusza) waha się od 25 do 27 dni. Z kolei liczba dni mroźnych (z temperaturą minimalną poniżej –10 stopni Celcjusza) wynosi około 30 dni. Ważny pod względem gospodarczym okres wegetacji roślin trwa na terenie Nadleśnictwa do 206 dni. Średnia roczna względna wilgotność powietrza wynosi 79-81%. Minimum wilgotności względnej występuje w czerwcu a maksimum w grudniu.

Wartość opadów atmosferycznych dla omawianego obszaru wynosi niewiele ponad 550 mm rocznie. Suma opadów za okres letni (kwiecień – sierpień) wynosi 290 mm. Rezultatem niedoboru opadów jest zaznaczająca się coraz wyraźniej tendencja

do stepowania. W przebiegu rocznym najwyższe wartości opadów atmosferycznych przypadają na miesiące letnie. Liczba dni z opadem kształtuje się na poziomie 150 dni. Opad śnieżny w okolicach Skępego, tak jak na większości obszaru Polski, występuje w okresie od listopada do marca. Szata śnieżna zalega około 60 dni, a jej grubość często przekracza 50 cm.

Wiatry na omawianym obszarze mają przeważający kierunek zachodni (18-25% ogólnej liczby przypadków) i południowo-zachodni (około 14%), przy znacznym udziale (8-12%) wiatrów wschodnich przypadających głównie na miesiące zimowe. Największą prędkość wiatry osiągają w okresie zimowym, najmniejszą w sierpniu i wrześniu, przy czym maksymalne prędkości przypadają na ogół na kierunek zachodni i południowo-zachodni.

3.1.3.2. Rzeźba terenu

Obszar Nadleśnictwa cechuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Deniwelacje dochodzą do około 96 m. Najwyżej położonym punktem jest wywyższenie na północny-wschód od Chrostkowa o wysokości 152,8 (okolice Nowego Kobrzyńca) m n.p.m., położona jest w leśnictwie Ugoszcz w oddz. 173. Najniżej położony punkt (56,8 m n.p.m.) znajduje się na krawędzi dolinie rzeki Wisły.

Pod względem morfologicznym badany teren można ogólnie podzielić na trzy obszary. Wysoczyznę morenową płaską i falistą z licznymi wytopiskami, w sąsiedztwie których występują kemy, moreny martwego lodu, ozy, formy akumulacji szczelinowej, w kilku miejscach poprzecinane rynnami subglacjalnymi. Na wschodniej i środkowej części obszaru dominują równiny sandrowe z rozległymi powierzchniami równin erozyjnych i równin zastoiskowych. Natomiast w części centralnej spotykamy rynnę Rypienicką i rynnę Jezior Skępskich — ciągnie się na odcinku o długości kilkunastu kilometrów.

3.1.3.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć wód powierzchniowych na terenie omawianego nadleśnictwa jest urozmaicona, z dużą ilością jezior i mniejszych zbiorników wodnych oraz umiarkowaną ilością rzek. Nadleśnictwo Skrwilno w całości znajduje się w Dorzeczu Wisły. Przebiegają tu działy wodne II - V rzędu. Powierzchnia dorzecza Wisły wynosi 1704 km², wszystkie większe jej prawe dopływy płyną z północnego-zachodu na południowy-wschód i mają swoje źródło we wschodniej części Nadleśnictwa. Są to kolejno: Okalewka, Gozdawnica, Czernica, Marianka oraz Bobrownica. Wszystkie one odwadniają wschodnią część Nadleśnictwa. Ważnym w omawianym regionie jest prawobrzeżny dopływ Wisły - Mień (Mienia, Lipianka), rzeka II rzędu, o całkowitej długości 53 km. Rzeka ta przepływa w centralno-zachodniej części Nadleśnictwa, wypływa z Jeziora Likieckiego położonego na północny-wschód od miejscowości Skępe. W granicach Nadleśnictwa Mień rozpoczyna swój bieg właśnie od jeziora Likieckiego, kieruje się na południowy-wschód, po czym na wysokości wsi Gójsk zmienia kierunek na zachodni, przepływa przez zespół stawów, następnie jezioro Święte oraz Wielkie i w okolicach Lipna opuszcza Nadleśnictwo i uchodzi poniżej Nieszawy do Wisły poza omawianym obszarem. Wyraźne doliny mają też Ruziec i Rypienica, które są lewymi dopływami Drwęcy, uchodzącej do dolnej Wisły i przebiegającej poza omawianym rejonem.

Obszar Nadleśnictwa odznacza się dość dużą jeziornością, choć jeziora mają raczej małą powierzchnię. Największym jeziorem w rejonie jest jez. Urszulewskie (pow. 2,9 km², dł. 4,7 km) Położone jest na wysokości 120 m n.p.m., na południowy-zachód od Skrwilna ale znajduje się ono częściowo poza granicami Nadleśnictwa. Drugim jeziorem co do wielkości powierzchni jest tutaj jezioro Żalskie (pow. 1,6 km², dł. 3,5 km), położone na wysokości 96 m n.p.m. na południowywschód od Brzuze (Obr. Urszulewo).

Według podziału na regiony hydrogeologiczne Nadleśnictwo Skrwilno należy wg B. Paczyńskiego do regionu I – Mazowieckiego, gdzie głównym piętrzem wodonośnym jest czwartorzęd a drugorzędnym trzeciorzęd i kreda.

Obszar Nadleśnictwa położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 215 Subniecka Warszawska. Przedmiotowy Główny Zbiornik Wód Podziemnych Subniecka Warszawska GZWP nr 215 stanowi zbiornik nieudokumentowany. Tworzy go piętro wód pochodzenia neogeńsko - paleogeńskiego o powierzchni ok. 51 000 km², a jego zasoby szacuje się na 250,0 tys. m³/d. Zbiorniki neogeńskopaleogeńskie wyróżniają się wodami o naturalnie uformowanym składzie chemicznym i długim czasie przebywania wód w ośrodku skalnym. Wody te są mało wrażliwe na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Dominującym typem chemicznym wody jest HCO₃-Na, podczas gdy w wody z poziomów czwartorzędu należą do typu HCO₃-Ca. Zmiana dominującego kationu zachodzi wskutek wymiany jonowej w warstwach słabo przepuszczalnych w stropie neogenu, gdzie występują minerały ilaste pochodzenia morskiego. GZWP zbudowany jest głównie z utworów klastycznych strefowo rozdzielonych trudno przepuszczalnymi mułkami i łąkami eocenu, oligocenu i miocenu. Warstwa wodonośna występuje na głębokości od 115 do 170 m i osiąga miąższość od kilkunastu do 90 metrów.

3.2. Ogólna charakterystyka drzewostanów

Drzewostan jest składową ekosystemu leśnego, który tworzy zespół żywych organizmów (biocenoza) oraz jego abiotyczne siedlisko (biotop). Ogólna charakterystyka drzewostanów występujących na terenie Nadleśnictwa znajduje się w Elaboracie PUL (Opisaniu ogólnym). W niniejszym opracowaniu przedstawiono uzupełniającą ocenę stanu lasu. Wybrane cechy taksacyjne dotyczące drzewostanów Nadleśnictwa Skrwilno w porównaniu z analogicznymi przeciętnymi cechami drzewostanów Lasów Państwowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa Skrwilno (tabela opracowana w oparciu o Wzór 1a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w n-ctwie”)

Jednostka	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Przeciętny przyrost [m ³ /ha]	Udział siedlisk borowych [%]	Udział gatunków iglastych [%]
Nadleśnictwo Skrwilno	59	243	4,13	58,78	80,92
Lasy Państwowe*	61	290,7	8,89	49,5	68,7

Objaśnienia do tabeli:

* źródło danych: Rocznik Statystyczny Leśnictwa, 2024

3.2.1. Pochodzenie drzewostanów

Rodzaj i pochodzenie drzewostanów Nadleśnictwa Skrwilno prezentuje Tabela 6 **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**, w której zestawiono powierzchnię w trzech grupach wiekowych.

Tabela 6. Zestawienie powierzchni według pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych (tabela opracowana w oparciu o Wzór 15 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w n-ctwie”). Powierzchnia z podsumowania opisów taksacyjnych bez współwłasności.

Rodzaj i pochodzenie drzewostanów	Wiek (lata)			Ogółem	Udział [%]
	Do 40	Od 41 do 80	Powyżej 80		
Nieokreślone	5 130,10	7 623,72	4 007,89	16 761,71	89,88
Z sadzenia	662,13	242,67	825,13	1 729,93	9,28
Naturalne	112,90	11,64	32,13	156,67	0,84
Z Odrośli	0,00	0,46	0,59	1,05	0,01
Podsumowanie dla N-ctwa	5905,13	7878,49	4865,74	18649,36	100

Na terenie Nadleśnictwa cechę pochodzenia określono dla około 92% drzewostanów, spośród których naturalne odnowienie opisano na powierzchni 156,67ha. Z kolei z sadzenia pochodzi 1729,93ha.

3.2.2. Wielkość kompleksów

Przy tworzeniu zestawienia wielkości kompleksów, przyjęto, że elementami przestrzennymi rozdzielającymi poszczególne kompleksy, będą obszary o szerokości większej niż **40 m**.

Nadleśnictwo Skrwilno charakteryzuje się dużym rozproszeniem zarządzanych gruntów. Łączna liczba kompleksów w Nadleśnictwie Skrwilno wynosi 421 z czego najwięcej gruntów skupionych jest w najmniejszych kompleksach. Najmniej jest największych kompleksów leśnych.

Tabela 7. Liczba i wielkość kompleksów (tabela opracowana w oparciu o Wzór 2 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w n-ctwie”)

Wielkość kompleksu (ha)	Powierzchnia sumaryczna kompleksów (ha)*	Ilość kompleksów (szt.)	Średnia wielkość kompleksu (ha)*
0-1	60,1396	118	0,5097
1-5	386,723	156	2,479
5-20	887,1376	87	10,197
20-100	1474,2525	33	44,6743
100-500	4578,6067	18	254,367
500-2000	5424,5205	7	774,9315
2000<	7482,1359	2	3741,068
Nadleśnictwo Skrwilno:	20293,5158	421	48,2031

3.2.3. Grupy funkcji lasów, podział na gospodarstwa, lasy ochronne

Lasy Nadleśnictwa Skrwilno są lasami wielofunkcyjnymi. Zgodnie z IUL (cz. I, § 25, punkt 2) przyjmuje się podział według dominujących ról (funkcji) lasu na 2 podstawowe (główne) grupy lasów:

- lasy rezerwatowe,
- lasy ochronne,
- lasy gospodarcze.

Tabela 8. Podział lasów Nadleśnictwa Skrwilno na podstawowe grupy lasów

Grupa funkcji lasu	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona (ha)	Udział (%)
Rezerваты	269,24	1,42
Lasy ochronne	5651,52	29,84
Lasy gospodarcze	13020,77	68,74
Nadleśnictwo Skrwilno:	18941,53	100

3.2.4. Bogactwo gatunkowe

Bogactwo gatunkowe drzewostanów przedstawiono pod względem ilości gatunków wchodzących w skład górnej warstwy drzew. Uzyskane dane zestawiono w Tabeli 9 według grup wiekowych.

Tabela 9. Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego (tabela opracowana w oparciu o Wzór 13 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w n-ctwie”)

Struktura drzewostanów, drzewostany	Wiek (lata)			Ogółem	Udział [%]
	Do 40	Od 41 do 80	Powyżej 80		
Jednogatunkowe	907,64	4 381,11	1 902,88	7 191,63	38,56
Dwugatunkowe	2 381,37	2 263,74	1 426,62	6 071,73	32,56
Trzygatunkowe	1 729,87	906,40	1 094,05	3 730,32	20,00
Cztero i więcej gatunkowe	886,25	327,24	442,19	1 655,68	8,88
Podsumowanie dla Nadleśnictwa:	5 905,13	7 878,49	4 865,74	18 649,36	100

W Nadleśnictwie Skrwilno największą powierzchnię zajmują drzewostany jedno i dwu gatunkowe, stanowiące 71% powierzchni leśnej zalesionej. Stosunkowo dużym udziałem wyróżniają się drzewostany trzygatunkowe występujące na 20% powierzchni. Drzewostany czterogatunkowe mają mniejszy udział w lasach Nadleśnictwa i występują na 8,88% powierzchni.

Powyższe zestawienie obrazuje wysoką różnorodność gatunkową drzewostanów, co jest związane głównie z występowaniem siedlisk „lasowych” i dostosowaniem składu gatunkowego odnowień do warunków siedliskowych, prowadzoną w latach wcześniejszych intensywną przebudową drzewostanów świerkowych.

3.2.5. Struktura pionowa drzewostanów

W drzewostanach jednopiętrowych drzewa tworzą zasadniczo jeden pułap wysokości. W warstwę tych drzew przenikają jednak drzewa z okapu drzewostanu (młodsze lub słabiej rozwinięte). Drzewostany dwupiętrowe są to drzewostany, gdzie stworzono w sposób głównie sztuczny, wyraźne dwie warstwy drzew. Drzewa z piętra dolnego w zasadzie nie przenikają do piętra górnego (i równocześnie nie tworzą warstwy podrostu). Drzewostany w klasie odnowienia (KO) to drzewostany, w których w sposób głównie naturalny powstało liczne odnowienie właściwymi dla siedliska gatunkami lub drzewostany użytkowane rębniami złożonymi, gdzie użytkowanie i odnowienie lasu przebiega równocześnie. Drzewostany w klasie do odnowienia (KDO) to drzewostany użytkowane rębniami złożonymi, gdzie ilość młodego pokolenia jest niedostateczna lub jest go brak. Zestawienie powierzchni (powierzchnia leśna zalesiona) i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i struktury przedstawiono w Tabeli 10.

Tabela 10. Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i struktury (tabela opracowana w oparciu o Wzór 14 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w n-ctwie”)

Struktura drzewostanów	Wiek (lata)			Ogółem	Udział [%]
	Do 40	Od 41 do 80	Powyżej 80		
Jednopiętrowa	5 905,13	7 858,77	4 209,81	17 973,71	96,38
Dwupiętrowa	0,00	0,00	28,35	28,35	0,15
KO	0,00	17,56	613,86	631,42	3,39
KDO	0,00	2,16	13,72	15,88	0,09
Podsumowanie dla Nadleśnictwa:	5 905,13	7 878,49	4 865,74	18 649,36	100

Zdecydowana większość drzewostanów w Nadleśnictwie Skrwilno to drzewostany jednopiętrowe, stanowiące 96,38% powierzchni leśnej zalesionej. Warto jednak w tym miejscu zaznaczyć, że w składzie gatunkowym dużej części drzewostanów zaliczonych do struktury jednopiętrowej występują młodsze gatunki współpanujące oraz domieszki, które znosząc mniejszy dostęp światła wnikają do warstwy górnej. Pozostałą część stanowią drzewostany w klasie odnowienia, które zajmują 3,39% powierzchni. Drzewostan dwupiętrowy występuje na bardzo niewielkiej powierzchni 0,15ha.

3.2.6. Struktura pionowa drzewostanów

Jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnej siedlisk jest ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskowym typem lasu. Jest to także w pewnym stopniu wskaźnik naturalności ekosystemów leśnych. W trakcie prac przygotowawczych oraz w procesie przystąpienia do tworzenia projektu PUL uwzględniono między innymi potrzebę dostosowania TD oraz orientacyjnych składów upraw do typu siedliskowego lasu.

W przypadku leśnych siedlisk przyrodniczych prowadzenie na nich gospodarki leśnej miejscami odbiega nieco od typowych działań wykonywanych w drzewostanie, w którym nie stwierdzono występowania takiego siedliska. Wskazana jest modyfikacja postępowania i zastosowanie indywidualnego podejścia do prac na danym siedlisku przyrodniczym. Działanie takie zapewni zachowanie siedliska we właściwym stanie, co stanowi kluczowy element ich ochrony. Zgodnie z zapisami zawartymi w Zasadach

Hodowli Lasu możliwe jest modyfikowanie wskazań gospodarczych i podejmowania indywidualnych decyzji gospodarczych uwzględniających zmienność potrzeb lasu w trakcie obowiązywania PUL. W protokole KZP zróżnicowano zalecane typy drzewostanu TD dla poszczególnych typów siedliskowych lasu (TSL) w zależności od położenia drzewostanów na siedliskach przyrodniczych i poza tymi siedliskami.

W Tabeli 11 zestawiono powierzchnie drzewostanów w rozbiciu na stopnie zgodności składu gatunkowego w poszczególnych typach siedliskowych lasu.

Tabela 11. Zgodność składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi

TSL	Pow. [ha]	Stopień zgodności składu gatunkowego z siedliskiem					
		zgodny		częściowo zgodny		niezgodny	
		ha	%	ha	%	ha	%
BMb	48,19	26,81	55,6	19,52	40,5	1,86	3,9
BMśw	9779,8	2590,21	26,4	7173,95	73,3	15,64	0,1
BMw	693,66	304,66	43,9	377,14	54,3	11,86	1,7
Bśw	429,89	398,37	92,6	31,52	7,33	0	0
Lł	11,15	6,37	57,1	3,92	35,1	0,86	7,7
LMb	47,75	31,91	66,8	15,84	33,1	0	0
LMśw	3862,4	1597,27	41,3	1867,16	48,3	397,97	10,3
LMw	1313,02	496,25	37,7	568,66	43,3	248,11	18,8
Lśw	1197,12	905,15	75,6	178,35	14,8	113,62	9,5
Lw	286,01	175,06	61,2	90,49	31,6	20,46	7,1
OI	906,23	809,56	89,3	66,62	7,35	30,05	3,3
OIJ	59,42	52,87	88,9	4,58	7,7	1,97	3,3
Razem [ha]:	18634,64	7394,49	39,68	10397,75	55,79	842,4	4,52

Obecnie ok. 40 % powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa Skrwilno oceniono jako w pełni zgodne z przyjętym TD. Drzewostany częściowo zgodne stanowią około 56% powierzchni, a drzewostany niezgodne to 4,5% powierzchni leśnej zalesionej Nadleśnictwa Skrwilno. Za niezgodne uznano głównie na siedliskach lasów (Lśw) bądź lasów mieszanych (LMśw) lite drzewostany (lub ze zdecydowaną przewagą) sosnowe, czy brzożowe. Realizacja zapisów zawartych w PUL zapewni stopniowy spadek areálu drzewostanów niezgodnych.

3.2.7. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

Degenerację ekosystemu leśnego w Nadleśnictwie Skrwilno oceniono biorąc pod uwagę następujące elementy:

- stopień pinetyzacji (borowacenia),
- stopień neofityzacji,
- stopień monotypizacji.

Pinetyzacja (borowacenie) jest formą degeneracji ekosystemu leśnego wynikającą ze zbyt dużego udziału sosny (lub świerka) w górnej warstwie drzewostanu na siedliskach boru mieszanego, lasu mieszanego i lasu. W zależności od wielkości udziału sosny i świerka wyróżniono borowacenie: słabe, średnie i mocne (patrz Tabela 12).

Tabela 12. Zestawienie procentowe stopnia borowacenia na siedliskach boru mieszanego (BM), lasu mieszanego (LM) i lasu (L)

Stopień borowacenia	BM	LM	L
słabe	ponad 80%	50 – 80%	10 – 30%
średnie	—	ponad 80%	31 – 60%
mocne	—	—	ponad 60%

W poniższej tabeli przedstawiono wielkość borowacenia w lasach Nadleśnictwa Skrwilno w zależności od grup wiekowych drzewostanów.

Tabela 13. Zestawienie powierzchni drzewostanów według form degeneracji lasów – borowacenie (tabela opracowana w oparciu o Wzór 22 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w n-ctwie”)

Stopień borowacenia	Wiek (lata)			Ogółem	Udział [%]
	Do 40	Od 41 do 80	Powyżej 80		
brak	3 361,23	1 751,85	1 035,20	6 148,28	32,97
słabe	2 279,93	5 217,21	2 662,74	10 159,88	54,48
średnie	255,98	889,34	1 108,73	2 254,05	12,09
mocne	7,99	20,09	59,07	87,15	0,47
Razem N-ctwo:	5 905,13	7 878,49	4 865,74	18 649,36	100

W Nadleśnictwie Skrwilno borowaceniem mocnym objęte jest obecnie jedynie 0,47% powierzchni leśnej zalesionej, natomiast nie stwierdzono borowacenia na powierzchni 32,97% omawianego terenu. Borowacenie słabe wykazano na 54,48% powierzchni N-ctwa Skrwilno.

Neofityzacja polega na samoistnym lub sztucznym wnikaniu do ekosystemów leśnych gatunków obcych drzew i krzewów. Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno stwierdzono pięć gatunków drzew obcych w składzie drzewostanów (patrz Tabela 14).

Tabela 14. Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasów – neofityzacja (tabela opracowana w oparciu o Wzór 24 „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w n-ctwie”)

Gatunek	Wiek (lata)			Ogółem [ha]	Udział [%]
	Do 40	Od 41 do 80	Powyżej 80		
dagleżja zielona	0,16	0,00	2,11	2,28	7,57
dąb czerwony	17,18	2,30	4,63	24,11	80,23
robinia akacyjowa	0,29	1,68	0,58	2,55	8,49
sosna czarna	0,23	0,00	0,89	1,11	3,70
Powierzchnia razem:	17,87	3,98	8,21	30,05	100,00

Neofityzacja w drzewostanach Nadleśnictwa Skrwilno związana jest z obecnością czterech gatunków obcego pochodzenia w górnej warstwie drzewostanu. Największy udział powierzchniowy wśród neofitów (około 80%) wykazuje dąb czerwony, który na powierzchni 24 ha był gatunkiem panującym lub współpanującym w drzewostanach. Drugim pod względem udziału powierzchniowego

gatunkiem jest robinia akacjowa zajmująca powierzchnię 2,5 ha. Udział pozostałych gatunków (daglezja zielona oraz sosna czarna) jest dużo mniejszy, łącznie zajmują one 3,40 ha.

W Nadleśnictwie Skrwilno zjawisko neofityzacji jest niewielkie, jednakże podczas wykonywania prac gospodarczych należy dążyć do stopniowego zmniejszania udziału w głównej mierze dęba czerwonego.

Dokonano również analizy występowania gatunków obcych w dolnych warstwach drzewostanu. Pod uwagę wzięto warstwę podszytu i podrostu. Z danych przedstawionych poniżej wynika, że neofityzacja występuje na powierzchni ok. 5266,92 ha. Jest to jednak powierzchnia całych wydzieleń, niezredukowana o stopień pokrycia powierzchni gatunkiem obcym, więc w rzeczywistości neofity w dolnych warstwach występują na znacznie mniejszej powierzchni.

Tabela 15. Zestawienie powierzchni neofityzacji dolnej warstwy drzewostanów (tabela opracowana w oparciu o Wzór 24a „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w n-ctwie”)

Gatunek	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
czeremcha późna	3 110,55	59,06
daglezja zielona	10,38	0,20
dąb czerwony	1 579,36	29,99
klon jesionolistny	5,46	0,10
ligustr pospolity	3,24	0,06
orzech czarny	2,41	0,05
robinia akacjowa	491,01	9,32
śliwa ałycza	1,56	0,03
śnieguliczka biała	62,95	1,20
Podsumowanie dla Nadleśnictwa:	5 266,92	100,00

Zdecydowanie najliczniej jako neofit w warstwie podszytu występuje czeremcha późna. Stanowi ona blisko 59,06% wszystkich neofitów. Udział pozostałych gatunków jest mniejszy, wśród nich dominują dąb czerwony występująca łącznie na około 1579,36 ha oraz robinia akacjowa którą stwierdzono na 491,01 ha. Jednakże w skali całego Nadleśnictwa neofity w tym najliczniejsza czeremcha późna i dąb czerwony zajmują niewielką powierzchnię w całości drzewostanów.

Monotypizacja, czyli ujednolicenie składu gatunkowego i wiekowego, występuje wówczas, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50-80% powierzchni kompleksu leśnego (monotypizacja częściowa) lub ponad 80% (monotypizacja pełna). Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, że w warunkach Nadleśnictwa Skrwilno monotypizacja nie występuje.

3.2.8. Grunty leśne pozostawione do naturalnej sukcesji

Poniżej zestawiono powierzchnie, na których z różnych względów prowadzenie gospodarki leśnej jest utrudnione. Mogą to być m.in. pozbawione drzewostanów tereny o charakterze muraw, zarośli, zakrzaczeń, tereny podmokłe, zalewane czy powierzchnie po wiatrolomach. W trakcie prac urzędniowych zostały one opisane jako grunty do naturalnej sukcesji i pozostawione do samoistnego ukształtowania

siłami natury (w bazie TAKSATOR zakodowane jako rodzaj powierzchni: SUKCESJA). Sukcesja nie dotyczy siedlisk przyrodniczych.

Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno zajmują one powierzchnię 98,26 ha.

Tabela 16. Wykaz gruntów pozostawionych do naturalnej sukcesji

Adres leśny	Pow.	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	TD	Gospodarstwo
Obręb Skępe						
12-16-1-10-34 -h -00	0,11	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-08-42 -f -00	0,13	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-08-42 -g -00	0,10	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-08-44 -k -00	0,59	LMW	SUKCESJA	GOSP	BRZ OL	GPZ
12-16-1-08-49 -s -00	0,23	OL	SUKCESJA	GOSP	OL	GZ
12-16-1-08-50 -m -00	0,20	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-08-55 -n -00	0,83	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-08-55 -s -00	0,02	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-08-60 -c -00	0,34	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-10-75 -l -00	9,37	BMB	SUKCESJA	OCHR	SO BRZ	S
12-16-1-09-81 -i -00	0,71	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	O
12-16-1-09-82 -d -00	0,27	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-09-86 -a -00	5,03	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-09-114 -h -00	2,25	LMB	SUKCESJA	OCHR	OL BRZ	S
12-16-1-09-117 -b -00	0,27	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-09-117 -n -00	0,08	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-09-123 -h -00	0,10	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-09-123 -i -00	0,16	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-09-123 -r -00	0,35	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-09-139 -t -00	0,17	LMW	SUKCESJA	GOSP	BRZ OL	GPZ
12-16-1-11-162 -j -00	1,18	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-11-162 -l -00	0,18	LMŚW	SUKCESJA	GOSP	BK SO	S
12-16-1-10-164 -m -00	0,10	LMW	SUKCESJA	REZ	DB SO	S
12-16-1-10-164 -n -00	0,02	BMŚW	SUKCESJA	REZ	DB SO	S
12-16-1-10-169 -h -00	0,02	BMŚW	SUKCESJA	OCHR	DB SO	O
12-16-1-11-174 -g -00	0,63	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	S
12-16-1-11-188 -b -00	8,76	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-13-262 -r -00	0,62	LMW	SUKCESJA	OCHR	DB SO	O
12-16-1-13-264 -m -00	0,58	LMW	SUKCESJA	GOSP	SO DB	GPZ
12-16-1-13-265 -c -00	1,03	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	O
12-16-1-13-265 -f -00	0,84	LMW	SUKCESJA	GOSP	OL	GPZ
12-16-1-12-291 -g -00	0,66	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	S
12-16-1-14-305 -d -00	4,03	LMW	SUKCESJA	OCHR	OL	O
12-16-1-15-306 -j -00	0,93	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-15-306 -n -00	2,30	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-13-310 -c -00	1,70	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-13-312 -d -00	1,45	LMW	SUKCESJA	GOSP	OL	GPZ
12-16-1-14-316 -b -00	0,99	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-13-320 -j -00	0,18	LMW	SUKCESJA	GOSP	SO DB	S
12-16-1-14-328 -f -00	0,78	LMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-1-14-328 -p -00	1,38	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	S
12-16-1-14-329 -l -00	0,26	LMW	SUKCESJA	OCHR	BRZ OL	S
12-16-1-14-330 -m -00	0,18	LMW	SUKCESJA	GOSP	SO DB	GPZ

Adres leśny	Pow.	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	TD	Gospodarstwo
12-16-1-15-339 -r -00	0,52	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-15-339 -cx -00	1,85	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-15-342 -f -00	0,19	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-14-356 -g -00	0,54	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-15-362 -m -00	0,45	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-1-14-366 -j -00	0,21	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	OL	S
12-16-1-14-367 -x -00	2,40	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	O
12-16-1-15-378 -h -00	1,75	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	O
12-16-1-15-379 -n -00	0,12	LW	SUKCESJA	OCHR	DB	O
12-16-1-15-380 -i -00	0,13	LŚW	SUKCESJA	OCHR	GB DB	O
Obwód Skrwilno						
12-16-2-02-92 -c -00	4,82	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	S
12-16-2-02-93 -a -00	0,52	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-2-02-108 -a -00	1,74	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	S
12-16-2-03-117 -b -00	1,62	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-2-03-138 -c -00	1,22	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-2-03-139 -b -00	0,27	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-2-03-142 -n -00	0,50	LW	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-2-03-142 -o -00	0,49	LŁ	SUKCESJA	OCHR	OL DB	S
12-16-2-03-144 -g -00	0,42	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-2-03-151 -b -00	0,25	LMB	SUKCESJA	OCHR	OL BRZ	S
12-16-2-03-151 -c -00	0,31	LMB	SUKCESJA	OCHR	OL BRZ	S
12-16-2-04-185 -d -00	2,83	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-2-04-205 -l -00	0,59	LŚW	SUKCESJA	GOSP	DB BK	S
12-16-2-04-207 -f -00	2,33	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-2-04-213 -f -00	0,40	LW	SUKCESJA	OCHR	OL DB	O
12-16-2-04-217 -b -00	0,27	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
Obwód Urszulewo						
12-16-3-05-10 -d -00	0,09	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	SO	S
12-16-3-05-22 -b -00	2,40	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	O
12-16-3-05-22 -i -00	2,04	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-05-24 -m -00	0,18	OL	SUKCESJA	GOSP	OL	GPZ
12-16-3-05-30 -h -00	0,04	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	O
12-16-3-05-40 -b -00	0,34	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-05-45 -h -00	0,63	LMŚW	SUKCESJA	GOSP	SO	S
12-16-3-06-62 -c -00	0,42	LMŚW	SUKCESJA	GOSP	SO DB	GPZ
12-16-3-06-68 -n -00	0,52	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-06-72 -h -00	0,78	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	S
12-16-3-06-77 -c -00	0,22	LMW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-3-06-79 -p -00	0,01	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ
12-16-3-06-87 -k -00	0,27	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	SO DB	GPZ
12-16-3-06-87 -o -00	0,18	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	O
12-16-3-06-87 -p -00	0,36	LMW	SUKCESJA	OCHR	SO DB	O
12-16-3-06-88 -n -00	0,15	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-06-116 -k -00	0,77	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-07-125 -a -00	1,28	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-07-125 -b -00	0,31	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-07-125 -c -00	4,84	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-07-127 -p -00	1,07	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S

Adres leśny	Pow.	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	TD	Gospodarstwo
12-16-3-07-134 -a -00	2,78	LW	SUKCESJA	OCHR	DB	S
12-16-3-07-145 -p -00	0,26	BMŚW	SUKCESJA	OCHR	DB SO	S
12-16-3-07-151 -s -00	0,32	OL	SUKCESJA	OCHR	OL	S
12-16-3-07-159 -c -00	0,33	LMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	S
12-16-3-07-159 -d -00	0,28	LMŚW	SUKCESJA	GOSP	GB DB	S
12-16-3-07-180 -s -00	0,54	BMŚW	SUKCESJA	GOSP	DB SO	GPZ

3.2.9. Typy siedliskowe lasu

Siedlisko jest kompleksem czynników abiotycznych wpływających na środowisko leśne. Ukształtowane zostaje pod wpływem położenia (wysokość n.p.m., wystawa, nachylenie terenu), warunków klimatycznych i gleby. Czynniki te należy zawsze rozpatrywać jako powiązany zespół wpływów. Istniejąca klasyfikacja typologiczna lasu oparta jest na 2 kryteriach. Kryterium żyzności dzieli siedliska na 4 podstawowe grupy: siedliska borowe, borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. Kryterium wilgotności wyróżnia siedliska: suche, świeże, wilgotne i bagienne. Podstawową jednostką typologiczną jest typ siedliskowy lasu (TSL), grupujący siedliska o zbliżonej potencjalnej produktywności. Gospodarka leśna, oparta na podstawach ekologicznych, wymaga dokładnego poznania przyrodniczych warunków produkcji, a następnie ich sklasyfikowania i przedstawienia w formie kartograficznej i opisowej w operacie siedliskowym. Przedstawione w tym opracowaniu typy siedliskowe lasu stanowią podstawę do dalszych prac urzędowych, m.in. tworzenia wyłączeń i sporządzania opisów taksacyjnych.

W Tabeli 17 przedstawiono udziały poszczególnych typów siedliskowych lasu zestawione na podstawie opisów taksacyjnych wg tworzonego na lata 2025-2034 PUL (grunty leśne zalesione).

Tabela 17. Typy siedliskowe lasu na terenie Nadleśnictwa Skrwilno

Typ Siedliskowy Lasu	Pow. (ha)	Udział (%)
BŚW	429,89	2,31
BMŚW	9792,35	52,51
BMW	693,66	3,72
BMB	48,19	0,26
LMŚW	3862,4	20,71
LMW	1313,02	7,04
LMB	47,75	0,26
LŚW	1197,12	6,42
LW	286,01	1,53
OL	908,4	4,87
OLJ	59,42	0,32
LŁ	11,15	0,06
Razem:	18649,36	100

Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno wyróżniono 12 typów siedliskowych lasu. Spośród nich zdecydowanie dominuje siedlisko Boru Mieszanego Świeżego (52,51 %

wszystkich siedlisk Nadleśnictwa), nieco mniejszy jest udział siedlisk Lasu Mieszanego Świeżego (20,71 %) raz Lasu Mieszanego Wilgotnego (7,04%).

3.2.10. Wykaz drzewostanów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego

Zgodnie z zapisami protokołu z KZP wykazem drzewostanów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego zostały objęte następujące drzewostany: drzewostany o charakterze zbliżonym do naturalnego, lasy o nadzwyczajnym bogactwie florystycznym i strukturalnym, najlepiej zachowane lasy na przyrodniczych siedliskach priorytetowych, na siedliskach bagiennych i łęgowych, lasy doświadczalne oraz drzewostany na stromych i urwistych stokach, drzewostany stanowiące enklawy bez dostępu do dróg publicznych oraz lasy w strefach ochrony miejsc rozrodu gatunków strefowych

3.2.11. Wykaz drzewostanów ponad 100-letnich

Drzewostany ponad 100-letnie oraz tworzące KO i KDO w Nadleśnictwie zajmują łącznie 1691,83 ha. W tej grupie drzewostanów dominują drzewostany w klasie odnowienia (KO) zajmujące łącznie 630,02 ha. Gatunkiem dominującym jest sosna zajmujący około 75% powierzchni wszystkich opisywanych drzewostanów ponad 100 letnich. Największa powierzchnia drzewostanów ponad 100-letnich znajduje się w gospodarstwie lasów gospodarczych (G).

Tabela 18. Zestawienie powierzchniowe i procentowe drzewostanów ponad 100-letnich wg gatunków panujących i gospodarstw w Nadleśnictwie Skrwilno

Gatunków panujących w gospodarkach w Nadleśnictwie Skarżysko						
Gatunek panujący	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i wyż.	KO	KDO	Razem [ha]
Rezerwaty						
SO	13,56	13,77	1,20			28,53
ŚW						
DB	110,51	10,97				121,48
BRZ	0,40					0,40
BRZ.O	5,75	4,80				10,55
OL						
Razem:						160,96
Lasy ochronne						
SO	167,10	46,07	1,06	307,71	12,94	534,88
MD						
ŚW						
BK						

Gatunek panujący	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i wyż.	KO	KDO	Razem [ha]
DB	34,28	14,70	2,01	16,76		67,75
DB.C						
KL						
JW						
WZ						
JS	0,69	1,94				2,63
GB	5,69	3,54				9,23
BRZ	11,59			32,23	2,94	46,76
BRZ.O						
OL	51,59	8,81		12,14		72,54
WB						
LP	1,97			1,95		3,92
Razem:						737,71
Lasy gospodarcze						
SO	371,51	55,47	22,63	181,99		631,6
MD						
ŚW						
DG						
BK	24,84	3,60		47,72		76,16
DB	33,69	13,28		12,98		59,95
DB.C						
KL						
JW						
JS						
GB				5,31		5,31
BRZ	8,91			11,23		20,14
OL						
AK						
LP						
Razem:						793,16

Gatunek panujący	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i wyż.	KO	KDO	Razem [ha]
Razem [ha]	842,08	176,95	26,9	630,02	15,88	1691,83
Razem [%]	49,77	10,45	1,58	37,23	0,93	100

3.3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ochrona przyrody w lasach polega na zachowaniu w niezmienionym lub optymalnym stanie najcenniejszych fragmentów przyrody ożywionej i nieożywionej oraz różnorodności biologicznej, utrzymaniu procesów ekologicznych i właściwego stanu zachowania siedlisk przyrodniczych, a także na ochronie walorów krajobrazowych. Równolegle wykonywane są czynności służące odtworzeniu zubożałych lub zanikłych elementów środowiska leśnego i przywróceniu ich do właściwego stanu i funkcji. Podstawą tych działań jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Rozporządzenia Ministra Środowiska oraz zasady i wytyczne wprowadzone na różnych szczeblach zarządzania w Lasach Państwowych.

W Nadleśnictwie Skrwilno wyznaczone zostały tereny, obszary i obiekty podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Poza ochroną przyrody opartą na wymienionych w ustawie formach, stosuje się szereg zaleceń i ograniczeń stanowiących dodatkowe narzędzia w ramach działań ochronnych.

Formy ochrony przyrody w Nadleśnictwie Skrwilno to:

- Rezerваты przyrody:
 - Mszar Płociczno
 - Okalewo
 - Przełom Mieni
 - Stary Zagaj
 - Torfowisko Mieleńskie
- Obszary Natura 2000:
 - Mszar Płociczno
 - Ostoja Lidzbarska
 - Stary Zagaj
 - Torfowisko Mieleńskie
- Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe:
 - Jezioro Piaseczeńskie
- Parki Krajobrazowe:
 - Górznieńsko-Lidzbarski
- Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Jezioro Skępskie
 - Drumliny Zbójeńskie
 - Źródła Skrwy
 - Dolina Drwęcy
 - Przrzeczce Skrwy Prawej
- Pomniki Przyrody:
 - 49 pomników przyrody

- ochrona gatunkowa grzybów, roślin i zwierząt, w tym strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków zwierząt chronionych.

Poszczególne formy ochrony przyrody występujące na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwie Skrwilno zostały opisane w kolejnych podrozdziałach.

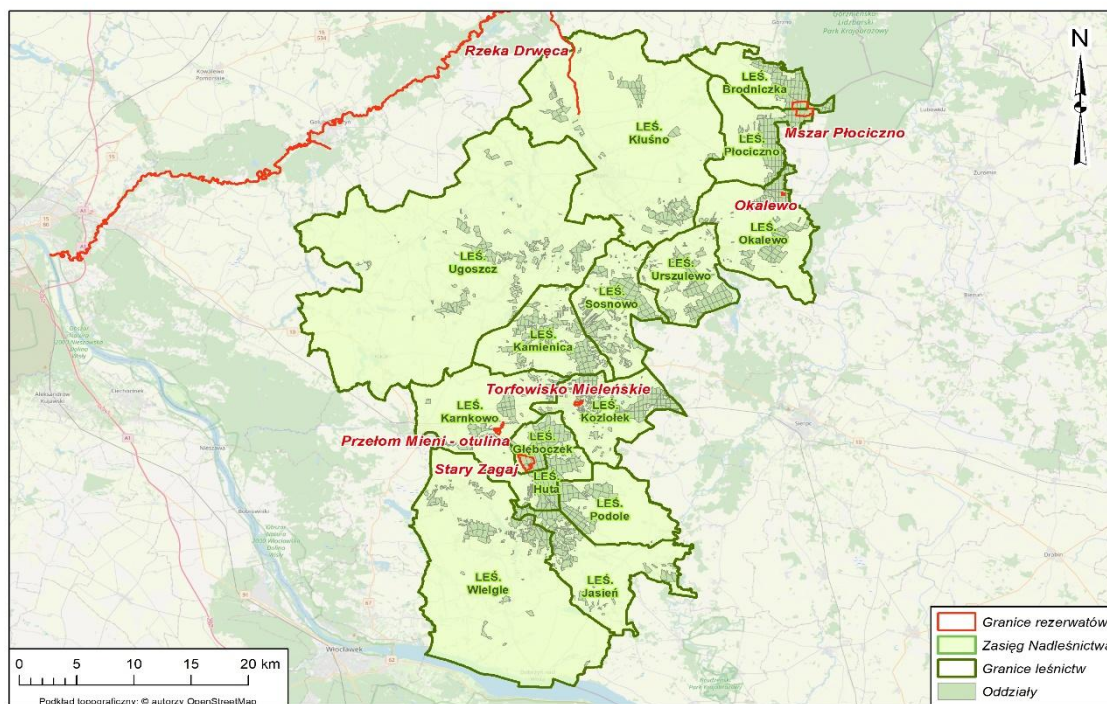
3.3.1. Rezerваты przyrody

Według ustawy o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.) rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi (art.13). Uznanie za rezerwat przyrody oraz wszelkie zmiany dotyczące jego granic, powierzchni, celów ochrony następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno występuje pięć rezerwatów przyrody (**Tabela 19**).

Tabela 19. Rezerваты przyrody na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno

Forma ochrony przyrody	Powierzchnia ogólna wg aktu powołującego (ha)	Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno (ha)	Udział (%) w powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno
Rezerwat przyrody Mszar Płociczno	182,39	182,39	0,90
Rezerwat przyrody Okalewo	5,28	5,28	0,03
Rezerwat przyrody Przełom Mieni	14,8	14,8	0,07
Rezerwat przyrody Stary Zagaj	130,5	130,5	0,64
Rezerwat przyrody Torfowisko Mieleńskie	16,04	11,49	0,06
Razem:	349,01	344,46	1,70

Ilustracja 6 . Rezerваты przyrody na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno

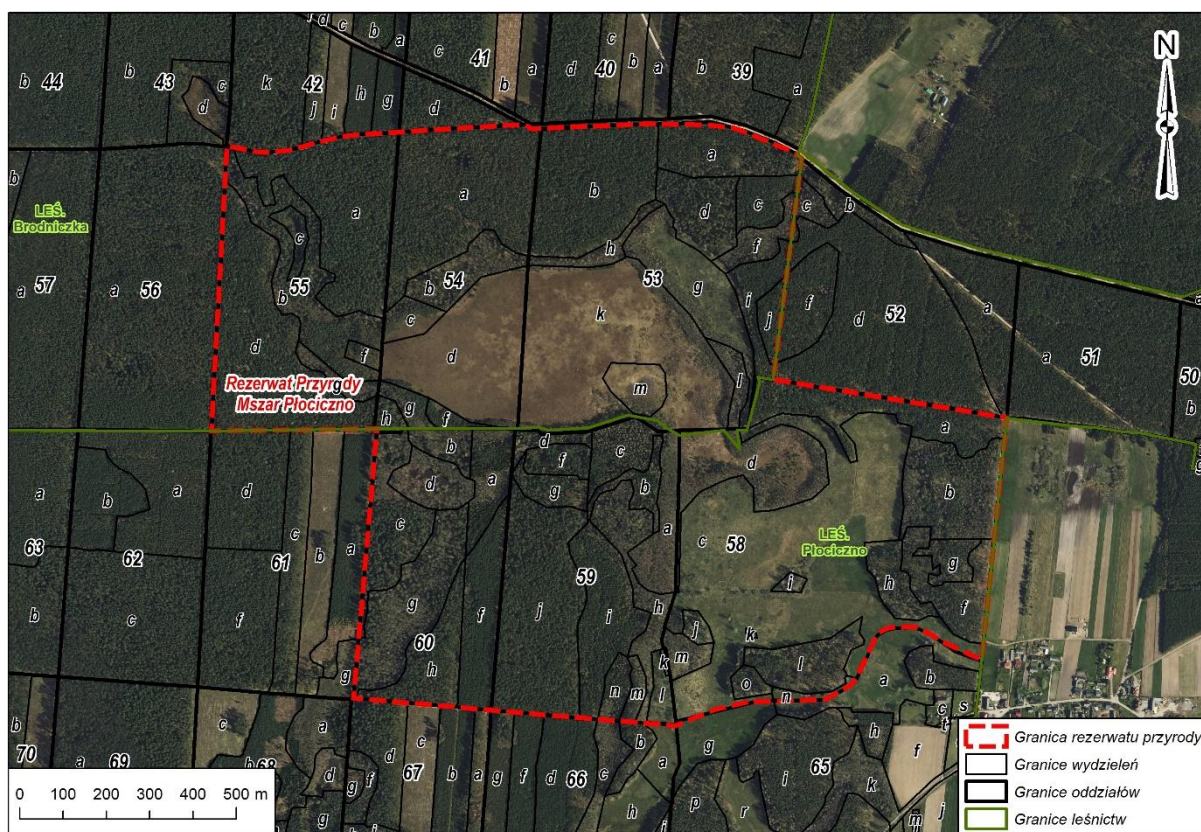
Tabela 20. Rezerваты przyrody w Nadleśnictwie Skrwilno (tabela opracowania w oparciu o wzór 3 „Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”)

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt powołujący	Położenie administracyjne		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego:		Powierzchnia objęta ochroną [ha]					Cel ochrony oraz ważniejsze zbiorowiska i zespoły roślinne, grupy zwierząt
			Oddz. poddz.	Gmina/Leśnictwo	Przedmiotu ochrony	Typu środowiska	Wg. aktual. Zarządzenia	W zarządzie N-ctwa	Wg. PUL	Ścisłą	Czynną	
1	Rezerwat przyrody Mszar Płociczno	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Leśnictwo: Płociczno Oddział: 53,54,55,58,59,60	Leś. Płociczno	Rodzaj: Torfowiskowy Typ: Fitocenotyczny Podtyp: Zbiorowisk Nieleśnych	Typ: Różnych ekosystemów Podtyp: mozaiki różnych ekosystemów	182,39	182,39	182,39	154,8	27,53	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego ekosystemu torfowisk przejściowych z udziałem gatunków roślin reliktowych.
2	Rezerwat przyrody Okalewo	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 3 maja 1965 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Leśnictwo: Okalewo Oddział: 137f,g	Leś. Okalewo	Rodzaj: Leśny Typ: Fitocenotyczny Podtyp: Zbiorowisk Leśnych	Typ: Leśny i Borowy Podtyp: Borów mieszanych nizinnych	5,28	5,28	5,28	-	5,28	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie boru mieszanego wilgotnego świerkowo-dębowego <i>Quercus-Piceetum</i> poza granicą zasięgu.
3	Rezerwat przyrody Przełom Mieni	Rozporządzenie Nr 289/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskie z dnia 10 października 2001 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Leśnictwo: Krankowo Oddział: 163, 164	Leś. Krankowo	Rodzaj: Krajobrazowy Typ: Krajobrazów Podtyp: Krajobrazów naturalnych	Typ: Leśny i Borowy Podtyp: Lasów mieszanych nizinnych	14,8	14,8	14,8	14,36	0,44	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie w stanie naturalnym doliny rzeki Mień wraz z charakterystyczną dla dolin małych rzek roślinnością

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt powołujący	Położenie administracyjne		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego:		Powierzchnia objęta ochroną [ha]					Cel ochrony oraz ważniejsze zbiorowiska i zespoły roślinne, grupy zwierząt
			Oddz. poddz.	Gmina/ Leśnictwo	Przedmiotu ochrony	Typu środowiska	Wg. aktual. Zarządzenia	W zarządzie N-ctwa	Wg. PUL	Ścisłą	Czynną	
4	Rezerwat przyrody Stary Zagaj	Rozporządzenie Nr 273/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 października 2001 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Leśnictwo: Głęboć Oddział:	Leś. Głęboć	Rodzaj: Leśny Typ: Fitocenotyczny Podtyp: Zbiorowisk Leśnych	Typ: Leśny i Borowy Podtyp: Lasów nizinnych	130,5	130,5	130,5	95,19	35,31	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasów liściastych o cechach naturalnych.
5	Rezerwat przyrody Torfowisko Mieleńskie	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 listopada 1990 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Leśnictwo: Koziołek Oddział: 82 k,l,n,o,p,r	Leś. Koziołek	Rodzaj: Torfowiskowy Typ: Fitocenotyczny Podtyp: Zbiorowisk Nieleśnych	Typ: Różnych ekosystemów Podtyp: mozaiki różnych ekosystemów	16,04	11,49	11,49	15,08	0,96	Celem ochrony jest zachowanie zbiorowisk roślinności o charakterze naturalnym z udziałem rzadkich gatunków reliktowych.

3.3.1.1. Rezerwat przyrody Mszar Płociczno

Rezerwat przyrody Mszar Płociczno został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, następnie wprowadzono zmiany zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 3 sierpnia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Mszar Płociczno”.

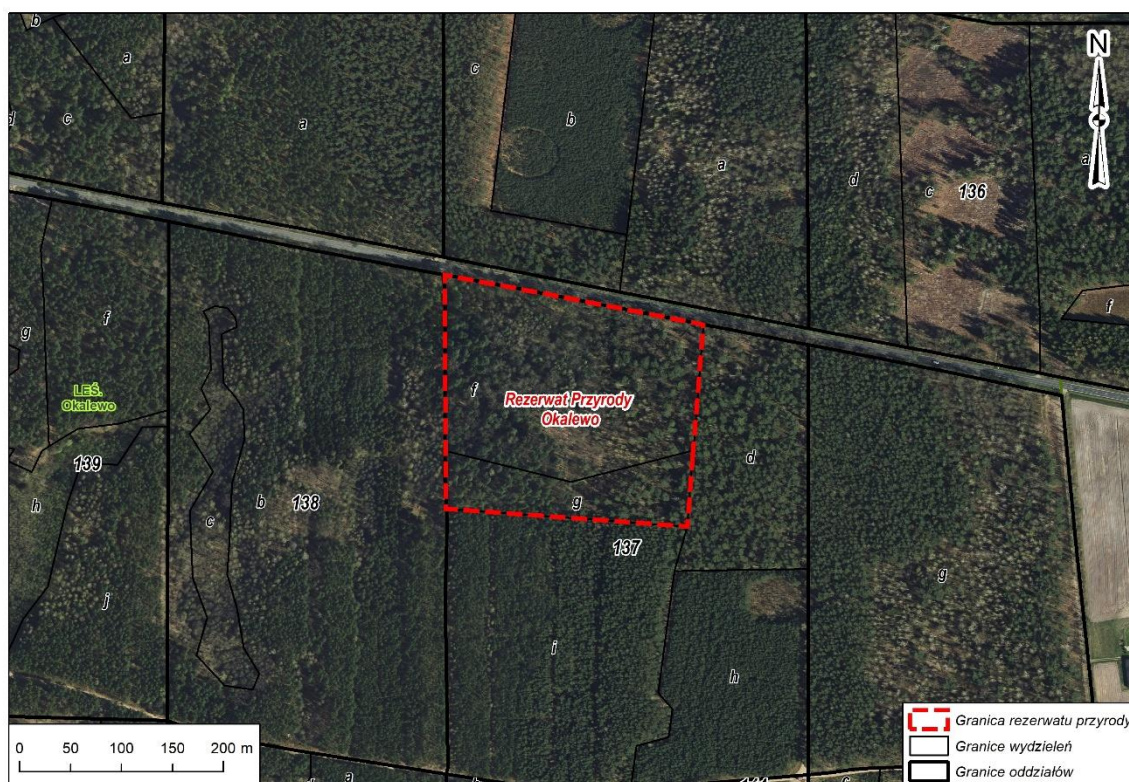
Ilustracja 7. Rezerwat przyrody Mszar Płociczno

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego ekosystemu torfowisk przejściowych z udziałem gatunków roślin reliktowych.

Rezerwat nie posiada otuliny, posiada natomiast plan ochrony zatwierdzony Zarządzeniem nr 10/0210/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Mszar Płociczno".

3.3.1.2. Rezerwat przyrody Okalewo

Rezerwat przyrody Okalewo został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 3 maja 1965 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Aktualnie obowiązuje Zarządzenie nr 0210/16/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Okalewo".

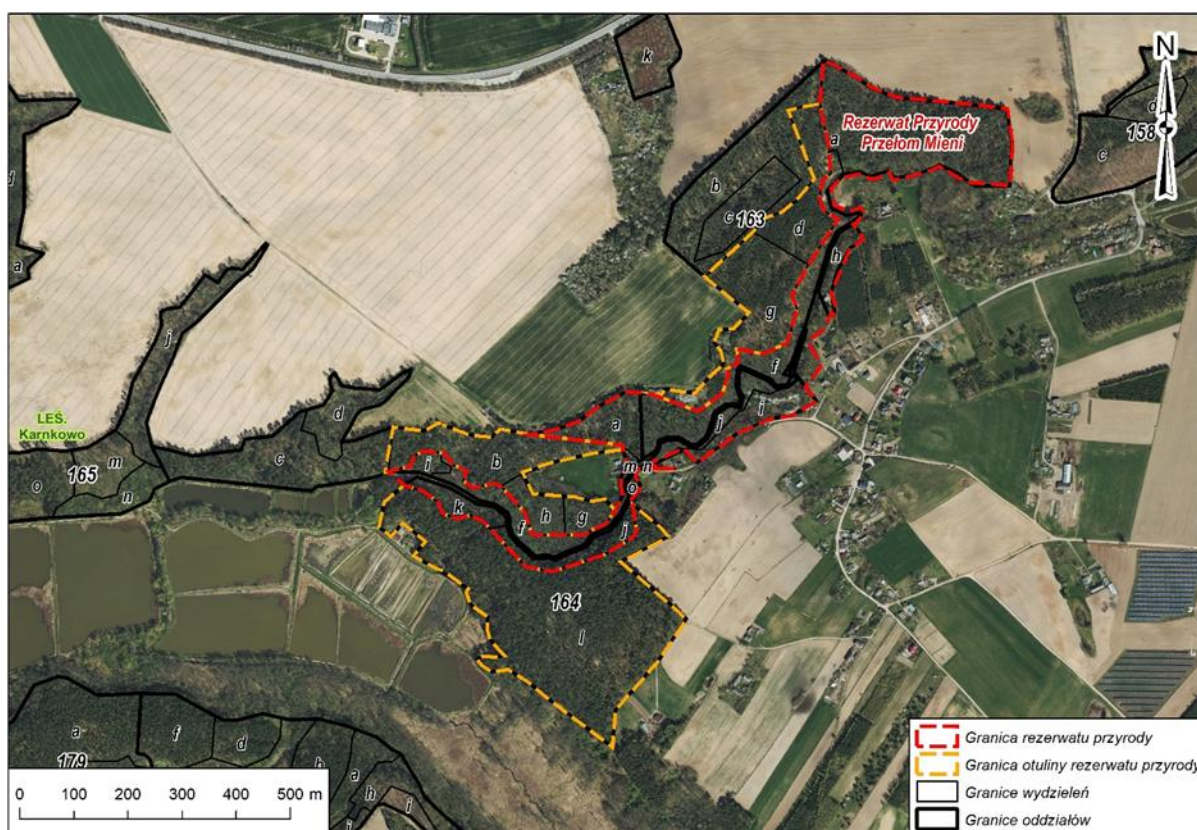

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie boru mieszanego wilgotnego świerkowo-dębowego *Quercus-Piceetum* poza granicą zasięgu.

Rezerwat nie posiada otuliny, posiada natomiast plan ochrony zatwierdzony Zarządzeniem nr 0210/17/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Okalewo".

3.3.1.3. Rezerwat przyrody Przełom Mieni

Rezerwat przyrody Przełom Mieni został ustanowiony Rozporządzeniem nr 289/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskie z dnia 10 października 2001 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, następnie wprowadzono zmiany zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Przełom Mieni".

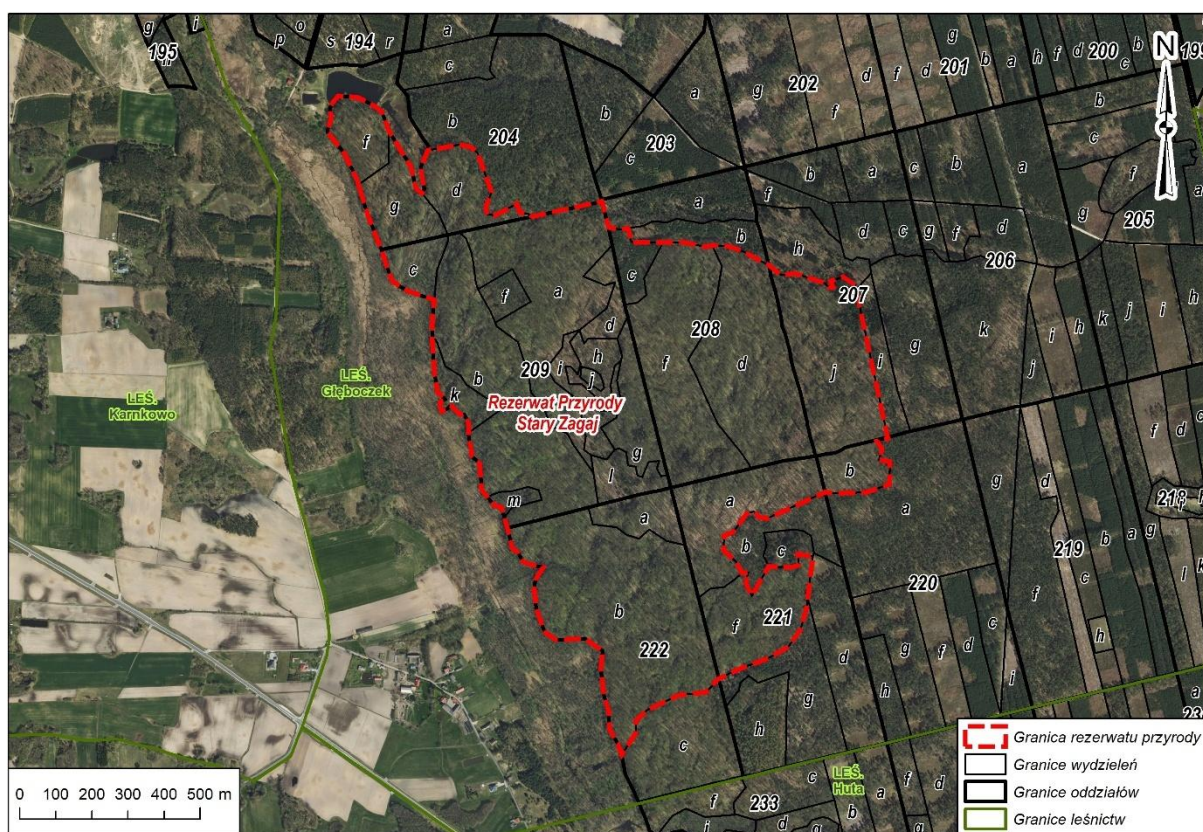
Ilustracja 8. Rezerwat przyrody Przełom Mieni

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie w stanie naturalnym doliny rzeki Mień wraz z charakterystyczną dla dolin małych rzek roślinnością.

Rezerwat posiada otulinę. Posiada również plan ochrony zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Przełom Mieni”.

3.3.1.4. Rezerwaty przyrody Stary Zagaj

Rezerwat przyrody Stary Zagaj został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 273/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 października 2001 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, następnie wprowadzono zmiany zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie rezerwatu "Stary Zagaj".

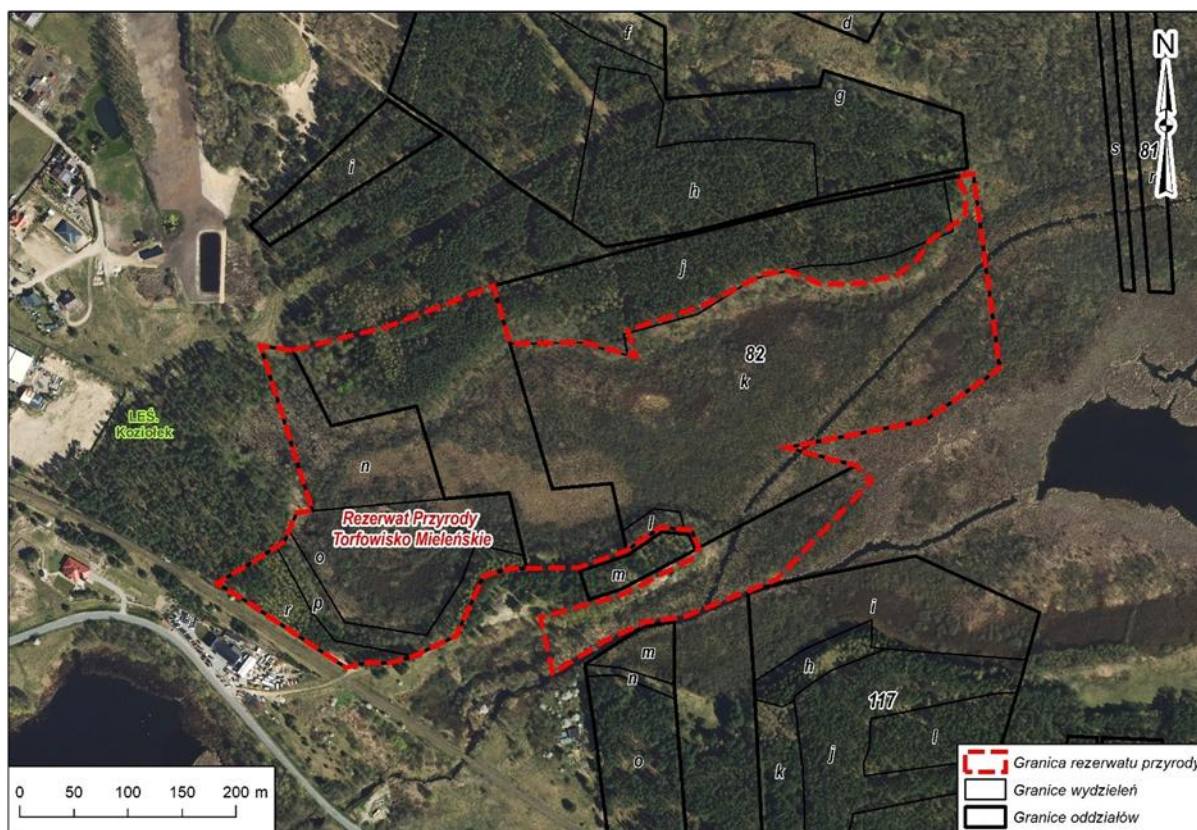
Ilustracja 9. Rezerwat przyrody Stary Zagaj

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasów liściastych o cechach naturalnych.

Rezerwat nie posiada otuliny, posiada natomiast plan ochrony zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 12 września 2022 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stary Zagaj”.

3.3.1.5. Rezerwaty przyrody Torfowisko Mieleńskie

Rezerwat przyrody Torfowisko Mieleńskie został ustanowiony Obwieszczeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do 31 grudnia 1998 r., następnie wprowadzono zmiany zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 3 sierpnia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowisko Mieleńskie”.

Ilustracja 10. Rezerwat przyrody Torfowisko Mieleńskie

Celem ochrony jest zachowanie zbiorowisk roślinności o charakterze naturalnym z udziałem rzadkich gatunków reliktowych.

Rezerwat nie posiada otuliny, posiada natomiast plan ochrony zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28 kwietnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Mieleńskie”.

3.3.2. Obszary Natura 2000

Natura 2000 jest przyjętym przez Unię Europejską systemem ochrony wybranych elementów przyrody, najważniejszych z punktu widzenia całej Europy. System ten nie ma zastępować systemów krajowych, ale je uzupełniać – dawać merytoryczne podstawy do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Polega na wybraniu (wg określonych kryteriów), a następnie objęciu skuteczną ochroną określonych obszarów. Podstawę do wybrania i ochrony obszarów zaliczanych do systemu Natura 2000 stanowią dwie dyrektywy europejskie - Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wcześniej Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa), (tzw. Dyrektywa Ptasia). W myśl tej Dyrektywy powołuje się obszary specjalnej ochrony (OSO).
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG (Habitat Directive) z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. (tzw. Dyrektywa Habitatowa bądź Siedliskowa). Dyrektywa ta zobowiązuje kraje Unii Europejskiej do typowania

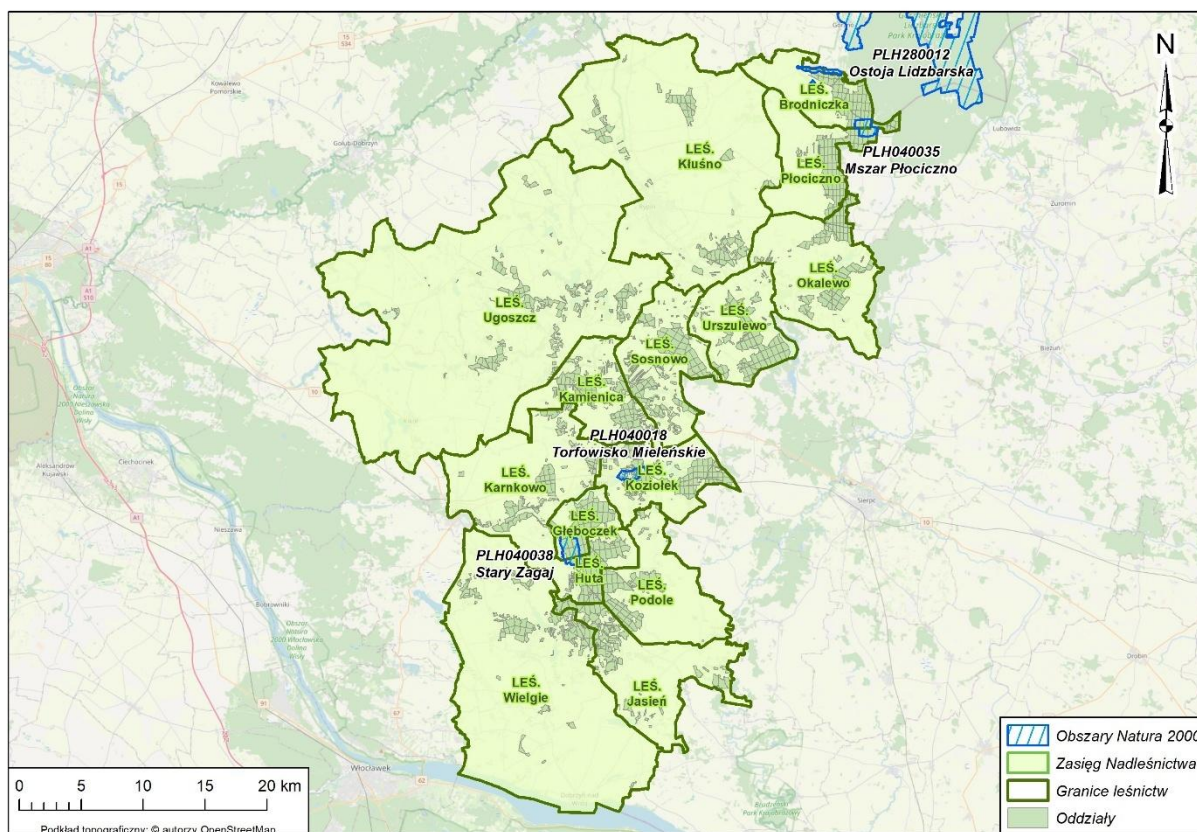
terenów ważnych dla ochrony gatunków oraz siedlisk jako specjalnych obszarów ochrony (SOO).

na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno znajdują się cztery obszary Natura 2000:

- Mszar Płociczno PLH040035
- Ostoja Lidzbarska PLH280012
- Stary Zagaj PLH040038
- Torfowisko Mieleńskie PLH040018

Tabela 21. Obszary Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Skrwilno

Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru wg SDF (ha)	Powierzchnia obszaru na gruntach zarządzanych przez N-ctwo (ha)	Udział (%) w powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno
Mszar Płociczno PLH040035	181,81	181,81	0,90
Ostoja Lidzbarska PLH280012	8865,42	1,95	0,01
Stary Zagaj PLH040038	307,47	274,47	1,35
Torfowisko Mieleńskie PLH040018	146,6	50,97	0,25

Ilustracja 11. Obszary Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Skrwilno

3.3.2.1. Mszar Płociczno PLH040035

Obszar Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 wyznaczony został w 2011 r. Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE). Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Mszar Płociczno (PLH040035).

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 2 sierpnia 2017 r. w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 5 marca 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035.

Według danych znajdujących się w standardowym formularzu danych (SDF, 01.2025) obszar Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 jest obszarem o powierzchni 181,81 ha. Na terenie Mszaru Płociczno występuje rezerwat przyrody o takiej samej nazwie. Mszar Płociczno jest obszarem torfowiskowo-leśnym. Leży w kompleksie sandru, w mezoregionie Równiny Urszulewskiej. Torfowisko mszarne ma charakter kształtującego się, ubogiego gatunkowo torfowiska wysokiego i przejściowego, występują też fragmenty mechowisk. W jego części południowej zachowało się reliktowe, zanikające jezioro eutroficzne. Wokół torfowiska rozciąga się kompleks leśny. Dominują bory, głównie bory sosnowe suche i świeże oraz bory mieszane.

Wykaz siedlisk stanowiących przedmioty ochrony (posiadających ocenę A, B lub C) w obszarze Natura 2000 (wg SDF, 01.2025 r.) zamieszczono w poniższej tabeli. Dodatkowo zgodnie z zapisami protokołu KZP zamieszczono ocenę stanu zachowania siedliska według uproszczonej metodyki GIOŚ.

Tabela 22. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

Lp.	Kod siedliska	Nazwa Siedliska	Ocena ogólna*	Stan zachowania**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
1	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphenion</i> , <i>Potamion</i>	-	-	TAK
2	4030	Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arcrostaphylon</i>	-	-	TAK
3	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	B	U1	TAK
4	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetum nigrae</i>)	B	FV	TAK
5	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	-	-	NIE
6	91D0	Bory i lasy bagienne	C	U1	TAK
7	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion</i>)	C	U1	TAK

Lp.	Kod siedliska	Nazwa Siedliska	Ocena ogólna*	Stan zachowania**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
		<i>glutinoso-incanae, olsy źródliskowe)</i>			
8	91T0	Śródładowy bór chrobotkowy	-	-	TAK

Objaśnienia do tabeli:

* ocena wg SDF (styczeń 2025 r.)

** ocena wg uproszczonej metodyki GIOŚ, uśredniona dla całego płatu siedliska

Tabela 23. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

Lp.	Kod gatunku	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochrony*	Ocena Ogólna**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
1	1617	<i>Angelica palustris</i>	Starodub łukowy	ściśła	-	NIE

Objaśnienia do tabeli:

* na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

** ocena wg SDF

3.3.2.2. Ostoja Lidzbarska PLH280012

Obszar Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH280012 wyznaczony został w 2022 r. Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Lidzbarska (PLH280012).

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 3 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH280012.

Według danych znajdujących się w standardowym formularzu danych (SDF, 11.2024) obszar Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH280012 jest obszarem o powierzchni 8865,42 ha. Ostoja Lidzbarska obejmuje kompleks lasów, jezior i mokradeł we wschodniej części makroregionu Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego, na styku sandru (od południa) i wysoczyzny morenowej (od północy). Jest to obszar bardzo zróżnicowany pod względem geomorfologii, uwarunkowań hydrologicznych, gleb, mikroklimatu, szaty roślinnej i fauny.

Wykazu siedlisk oraz gatunków stanowiących przedmiot ochrony na terenie obszaru nie zamieszczono ze względu na bardzo niewielki obszar ostoi (1,95 ha) położony na gruntach Nadleśnictwa Skrwilno.

3.3.2.3. Stary Zagaj PLH040038

Obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 wyznaczony został w 2011 r. Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE). Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Stary Zagaj (PLH040038).

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.

Według danych znajdujących się w standardowym formularzu danych (SDF, 01.2025) obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 jest obszarem o powierzchni 307,57 ha. Na terenie Obszaru Stary Zagaj występuje rezerwat przyrody o takiej samej nazwie. Zróżnicowanie siedlisk wpłynęło na różnorodność zbiorowisk roślinnych obszaru. Największą powierzchnię zajmuje grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, w którego runie obecny jest wilczomleczeń słodki *Euphorbia dulcis*. Na dnie głębokich jarów, w sąsiedztwie cieków rozwijają się: łęg wiązowo-jesionowy *Ficario-Ulmetum* i łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*. Ze źródliskami związana jest niżowa podgórskiego łęgu jesionowego *Carici remotae-Fraxinetum*. W miejscach najsilniej podmokłych, położonych od strony zachodniej, wykształca się ols porzeczkowy *Ribeso nigri-Alnetum*. W północno-wschodniej części obszaru obecne są płaty świetlistej dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum*. Obecne są także płaty boru mieszanego w odmianie sarmackiej *Serratulo-Pinetum*.

Wykaz siedlisk stanowiących przedmioty ochrony (posiadających ocenę A, B lub C) w obszarze Natura 2000 (wg SDF, 12.2023) zamieszczono w poniższej tabeli. Dodatkowo zgodnie z zapisami protokołu KZP zamieszczono ocenę stanu zachowania siedliska według uproszczonej metodyki GIOŚ.

Tabela 24. Zestawienie siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Lp.	Kod siedliska	Nazwa Siedliska	Ocena ogólna*	Stan zachowania**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
1	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	A	-	TAK
2	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , <i>olsy źródliskowe</i>)	B	-	TAK
3	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B	-	TAK
4	91I0	Cieplolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	B	-	TAK

Objaśnienia do tabeli:

* ocena wg SDF (styczeń 2025 r.)

** ocena wg uproszczonej metodyki GIOŚ, uśredniona dla całego płatu siedliska

Tabela 25. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Lp.	Kod gatunku	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochrony*	Ocena ogólna**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
1	1337	<i>Castor fiber</i>	Bóbr europejski	Częściowa	-	TAK
2	1086	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Zgniotek cynobrowy	Ścisła	-	NIE

Objaśnienia do tabeli:

* na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

** ocena wg SDF (styczeń 2025 r.)

3.3.2.4. Torfowisko Mieleńskie PLH040018

Obszar Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 wyznaczony został w 2008 r. Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2008) 8039) (2009/93/WE). Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia

2016 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Torfowisko Mieleńskie (PLH040018).

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem nr 0210/28/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018.

Według danych znajdujących się w standardowym formularzu danych (SDF, 01.2025) obszar Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 jest obszarem o powierzchni 146,06 ha. Na terenie Torfowiska występuje rezerwat przyrody o takiej samej nazwie. We wschodniej części obszaru znajduje się cenne florystycznie torfowisko przejściowe, w którym znajduje się bogata populacja reliktywnej brzozy niskiej *Betula humilis*, a także rzadkie mchy i rośliny naczyniowe (m.in. *Carex chordorhiza*, *Liparis loeselii*, *Dactylorhiza incarnata*). W środkowej części obszaru znajduje się niewielkie przepływowe jezioro Mielne otoczone jest niedostępnymi terenami bagiennymi oraz kompleksem użytków zielonych (łąki, pastwiska). Łąki i pastwiska w dużej części zarośnięte są przez zarośla wierzbowe oraz trzcinę pospolitą. Takie kompleksy użytków zielonych i zarośli znajdują się również we wschodniej części obszaru na zarośniętym Jeziorze (Bagnie) Patana.

Wykaz siedlisk stanowiących przedmioty ochrony (posiadających ocenę A, B lub C) w obszarze Natura 2000 (wg SDF, 01.2024) zamieszczono w poniższej tabeli. Dodatkowo zgodnie z zapisami protokołu KZP zamieszczono ocenę stanu zachowania siedliska według uproszczonej metodyki GIOŚ.

Tabela 26. Zestawienie siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018

Lp.	Kod siedliska	Nazwa Siedliska	Ocena ogólna*	Stan zachowania**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
1	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphenion</i> , <i>Potamion</i>	-	-	NIE
2	6120	Cieplolubne śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	-	-	TAK
3	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	-	-	NIE
4	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	-	-	TAK
5	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetæ nigrae</i>)	B	-	TAK
6	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	B	-	TAK
7	91D0	Bory i lasy bagienne	-	-	TAK
8	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	C	-	NIE

Objaśnienia do tabeli:

* ocena wg SDF (styczeń 2024 r.)

** ocena wg uproszczonej metodyki GIOŚ, uśredniona dla całego płatu siedliska

**Tabela 27. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000
Torfowisko Mieleńskie PLH040018**

Lp.	Kod gatunku	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochrony*	Ocena Ogólna**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000***
1	6216	<i>Hamatocauliu vernicosus</i>	Haczykowiec błyszczący	Ścisła	-	NIE
2	1903	<i>Liparis loeseli</i>	Lipiennik Loesela	Ścisła	-	NIE

Objaśnienia do tabeli:

* na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

** ocena wg SDF (styczeń 2025 r.)

3.3.3. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

3.3.3.1. ZPK Jezioro Piaseczeńskie

ZPK Jezioro Piaseczeńskie utworzony został Uchwałą Nr VIII/45/07 Rady Gminy Wielgie z dnia 18 maja 2007 r. w sprawie utworzenia na terenie gminy zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Obszar ZPK o powierzchni xx ha zlokalizowany jest w Leśnictwie Wielgie. Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowym jest ochrona ekosystemu (fauny i flory) jeziora Piaseczeńskiego.

3.3.4. Parki Krajobrazowe

Parki krajobrazowe są wielkopowierzchniową formą ochrony przyrody i jak podaje ustawa o ochronie przyrody: obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Na terenie gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Skrwilno znajduje się Górznieński Lidzbarski Park Krajobrazowy, który wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Kujawko-Pomorskiego.

Park wraz z otuliną utworzony został Rozporządzeniem nr 1/90 Wojewody Toruńskiego z dnia 11 września 1990 r. w sprawie: utworzenia Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego. Powierzchnia Parku z ww. Rozporządzenia wynosi 27531,20 ha, w tym grunty Nadleśnictwa Skrwilno stanowią ha.

Uchwałą nr 37/21 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 kwietnia 2021 r. w sprawie Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, ustalono następujące szczególne cele ochrony Parku:

1) dla ochrony przyrody:

a) zachowanie zespołów form ukształtowania terenu reprezentujących zestaw cech charakterystycznych dla typów morfogenetycznych rynien polodowcowych i ich sandrowo-morenowego otoczenia oraz fragmentu doliny rzecznej Brynicy i jej wysoczyznowego i sandrowego otoczenia,

b) rekultywacja ze względów przyrodniczych i krajobrazowych struktur fitogenicznych zdegradowanych antropogenicznie,

c) utrzymanie lub przywrócenie warunków hydrograficznych umożliwiających rozwój naturalnych siedlisk roślinnych poprzez odpowiednie ukierunkowanie melioracji,

d) poprawa obecnego stanu jakościowego wód powierzchniowych,

e) zachowanie specyfiki florystycznej Parku związanej z dużym zróżnicowaniem typów siedlisk,

f) zachowanie wszystkich typów siedlisk florystycznych i utrzymanie populacji gatunków zagrożonych na poziomie pełnej odnawialności,

g) ochrona zbiorowisk roślinnych zagrożonych wyginięciem w skali kraju ze względu na zanikanie właściwych dla nich siedlisk, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności torfowisk,

h) przywrócenie naturalnego składu gatunkowego i struktury wiekowej drzewostanów w lasach,

i) zwiększenie powierzchni naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk wzdłuż brzegów zbiorników wodnych i cieków,

j) ochrona różnorodności siedlisk warunkujących bogactwo fauny;

2) dla ochrony krajobrazu:

a) zachowanie krajobrazów rynien polodowcowych oraz przełomowego odcinka doliny rzecznej Brynicy o cechach zbliżonych do naturalnych,

b) zachowanie kompleksów leśnych w całej różnorodności krajobrazowej, zwłaszcza krajobrazów leśnowodno-torfowiskowych,

c) zachowanie wnętrz i panoram widokowych o szczególnych walorach krajobrazowych, zarówno

w krajobrazie zbliżonym do naturalnego, jak i w krajobrazie kulturowym,

d) zachowanie dotychczasowych proporcji powierzchniowych między obszarami leśnymi i nieleśnymi oraz ochrona terenów nieleśnych o dużych walorach krajobrazowych: ekosystemów bagiennych, torfowiskowych, łąkowych i innych półnaturalnych;

3) dla ochrony środowiska kulturowego:

a) zachowanie tożsamości kulturowej i ciągłości historycznej regionu,

b) utrzymanie charakterystycznych cech przestrzennych środowiska kulturowego Parku,

c) harmonijne kształtowanie przestrzeni w powiązaniu z elementami środowiska kulturowego,

d) harmonizowanie elementów środowiska kulturowego i przyrodniczego Parku oraz jego otoczenia.

3.3.5. Obszary Chronionego Krajobrazu

Według Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. 2015 poz. 1651) obszarami chronionego krajobrazu są „*wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych*”.

Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno znajduje się pięć OChK:

- Jezioro Skępskie
- Drumliny Zbójeńskie
- Źródła Skrwy
- Dolina Drwęcy
- Przrzecze Skrwy Prawej

Zakres obowiązujących ustaleń dotyczących czynnej ochrony ekosystemów na terenie OChK zgodnie z

- Uchwałą nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 9 czerwca 1988 r. w sprawie ochrony krajobrazu w województwie płockim (Dz. Urz. z 1988 r. Nr 11, poz.106),

-
- Uchwałą nr XX/92/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku z dnia 15 czerwca 1983 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN Nr 3, poz. 22),

3.3.6. Pomniki przyrody

Podstawą prawną tworzenia pomników przyrody w Polsce jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 40 przytoczonej ustawy pomnikami przyrody są: „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”.

W Nadleśnictwie Skrwilno zlokalizowane są liczne pomniki przyrody: 20 dębów szypułkowych, 27 buków zwyczajnych, 1 grab oraz 1 lipa.

Aktualne zestawienie istniejących pomników przyrody występujących na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Skrwilno (na podstawie danych przekazanych przez Nadleśnictwo) przedstawiono w poniższej tabeli. Wymiary i stan zdrowotny pomników przyrody stanowiących drzewa zaktualizowano.

Tabela 28. Zestawienie pomników przyrody na terenie Nadleśnictwa Skrwilno

Lp.	Podstawa prawna	Położenie		Rodzaj	Opis obiektu			
		Leśnictwo, oddział, wydzielanie	Gmina, obręb ewid.,		Gatunek lub obiekt	Liczba	Obwód (cm)	Stan zdrowotny*
1.	Uchwała Nr XXXI/148/06 Rady Gminy w Skrwilnie z dnia 15 września 2006r.	Skrwilno, 137i	Skrwilno	Drzewo	dąb szypułkowy	2	382, 376	-
2.		Skrwilno139c	Skrwilno	Drzewo	dąb szypułkowy	1	339	-
3.		Skrwilno 145c	Skrwilno	Drzewo	dąb szypułkowy	1	414	-
4.		Skrwilno 164f	Skrwilno	Drzewo	dąb szypułkowy	1	448	-
5.	Uchwała Nr VIII/39/2015 Rady Gminy Świdziebnia z dnia 30 lipca 2015r.	Skrwilno 191d	Świdziebnia	Drzewo	dąb szypułkowy	1	506	-
6.		Skrwilno 194c	Świdziebnia	Drzewo	buk zwyczajny	3	304, 338, 335	1 drzewo posusz bez kory
7.		Skrwilno 195a	Świdziebnia	Drzewo	buk zwyczajny	5	351, 295, 329, 308, 311	1 drzewo zasiedlone przez owady Odłamana gałąź Duży guz, w pniu widoczny duży otwór Obumierający, opanowany przez owady
8.	Uchwała Nr XXXIII/191/06 Rady Gminy w Wąpielsku z dnia 29 czerwca 2006r.	Skrwilno 206h	Wąpielsk	Drzewo	grab zwyczajny	1	-	Pozostałość pnia po rozkładającym się drzewie
9.		Skrwilno 206h	Wąpielsk	Drzewo	lipa drobnolistna	1	188	Zabliźniająca się listwa do wys. 3m
10.		Skrwilno 206i	Wąpielsk	Drzewo	dąb szypułkowy	8	456, 458, 408, 312, 340, 301, 308, 314	Zabliźniająca się listwa do wys. 4m
11.	Uchwała Nr XV/58/2015 Rady Gminy Wąpielsk z dnia 30 września 2015r.	Skrwilno 207a	Wąpielsk	Drzewo	dąb szypułkowy	1	389	Listwa do wysokości 4m. od uderzenia pioruna, odłamany konar
12.		Skrwilno 207d	Wąpielsk	Drzewo	dąb szypułkowy	3	415, 342, 304	Odłamany konar
13.		Skrwilno 207g	Wąpielsk	Drzewo	dąb szypułkowy	1	351	Opanowany przez grzyby do wysokości 8m. złamany 1 konar

Lp.	Podstawa prawna	Położenie		Rodzaj	Opis obiektu			
		Leśnictwo, oddział, wydzielanie	Gmina, obręb ewid.,		Gatunek lub obiekt	Liczba	Obwód (cm)	Stan zdrowotny*
14.	Uchwała Nr XL/167/06 Rady Gminy Brzuze z dnia 18 lipca 2006r.	Urszulewo 124a	Brzuze	Drzewo	buk zwyczajny	19	315, 290, 310, 338, 230, 315, 280, 267, 353, 336, 314, 358, 354, 326, 325, 310, 275, 295, 296	Drzewo w dobrej kondycji, do wysokości 7 pień gładki bez sęków i guzów. Widoczne ślady żerowania dzięcioła Od strony wschodniej 2 gałęz odłamana. Nie wymaga żadnych zabiegów konserwatorskich.
15.		Urszulewo 128m	Brzuze	Drzewo	dąb bezszypułkowy	1	435	Stan dobry, bez uszkodzeń. W koronie liczne suche gałęzie.

3.3.7. Stanowiska gatunków chronionych

Zgodnie z art 46.1.2 ustawy o ochronie przyrody ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Aktualnie obowiązującymi rozporządzeniami, określającymi listy gatunków chronionych roślin, grzybów i zwierząt są:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2380)

Według powyższych rozporządzeń ustalono listy gatunków roślin, grzybów i zwierząt występujących na terenie Nadleśnictwa Skrwilno, które są:

- objęte ochroną częściową,
- objęte ochroną ścisłą,
- objęte ochroną ścisłą, wymagające ochrony czynnej.

Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno stwierdzono następujące ilości chronionych gatunków roślin i zwierząt:

- 35 gatunków roślin naczyniowych oraz mszaków,
- 2 gatunków bezkręgowców,
- 16 gatunków płazów i gadów,
- 128 gatunków ptaków,
- 18 gatunki ssaków.

Poniżej w tabelach od nr **Tabela 29** do **Tabela 33** zestawiono występujące na terenie Nadleśnictwa chronione gatunki grzybów, porostów, roślin i zwierząt. Lokalizacje wybranych chronionych gatunków grzybów (wraz z porostami) roślin i zwierząt przedstawiono na „*Mapie przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych Nadleśnictwa Skrwilno 1:25 000*” oraz na „*Mapie przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu Nadleśnictwa Skrwilno 1:25 000*”. **Szczegółowe lokalizacje (adres leśny) zostały przedstawione w „Załączniku do POP - Dane wrażliwe”.**

3.3.7.1. Chronione gatunki roślin, mchów oraz grzybów

Tabela 29. Chronione gatunki roślin naczyniowych i paproci

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	PCKR**	PL***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
1.	Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań, TP, Tw, Cp, IIB, IVd, AGROT	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować
2.	Bielistka siwa	<i>Leucobrium glaucum</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych. Pozostawiać biogrupy starodrzewia z bujną i bogatą w gatunki warstwą mszystą.
3.	Błyszczce włosowate	<i>Tomentypnum nitens</i>	Częściowa	-	-	-	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych. Pozostawiać biogrupy starodrzewia z bujną i bogatą w gatunki warstwą mszystą.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	PCKR**	PL ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
4.	Bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować
5.	Brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	Częściowa			Brak wskazań	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych. Pozostawiać biogrupy starodrzewia z bujną i bogatą w gatunki warstwą mszystą.
6.	Drabik drzewkowaty	<i>Climacium dendroides</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych. Pozostawiać biogrupy starodrzewia z bujną i bogatą w gatunki warstwą mszystą.
7.	Dziewięcił bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań, TW,CP	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	PCKR**	PL ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
8.	Fałdownik nastroszony	<i>Rhytiadelphus squarrosus</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych. Pozostawiać biogrupy starodrzewia z bujną i bogatą w gatunki warstwą mszystą.
9.	Fiołek	<i>Viola sp.</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
10.	Goździk piaskowy	<i>Dianthus arenarius</i>	Częściowa	-	NT	TP, IIIB, AGROT, ODNOW. ZŁOŻ.	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
11.	Goryczuszka	<i>Gentianella sp.</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
12.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań, TP	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	PCKR**	PL ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
13.	Modrzewnica zwyczajna	<i>Andromeda polifolia</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań, TP	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować
14.	Mokradłoszka zastrzona	<i>Calliergonella cuspidata</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować
15.	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>	Częściowa	-	-	TP, TW, CP	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
16.	Orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Częściowa	-	-	TP	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	PCKR**	PL ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
17.	Parzęchlin	<i>Meesia sp.</i>	Częściowa	-		-	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować
18.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych. Pozostawiać biogrupy starodrzewia z bujną i bogatą w gatunki warstwą mszystą.
19.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Częściowa	-	-	-	
20.	Pomocnik baldaszkowy	<i>Chimaphila umbellata</i>	Częściowa	-	NT	Brak wskazań, TP, IVD, ODNOW. ZRĘNU., AGROT	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
21.	Próchniczek błotny	<i>Aulacomnium palustre</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	PCKR**	PL ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
22.	Rosiczka	<i>Drosera sp.</i>	Ścisła	-	-	-	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować
23.	Sasanka łąkowa	<i>Pulsatilla pratensis</i>	Ścisła	-	VU	Brak wskazań, TW, CP	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
24.	Sasanka otwarta	<i>Pulsatilla patens</i>	Ścisła	EN	EN	-	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
25.	Starodub łąkowy	<i>Osteraicum palustre</i>	Ścisła	VU	NT	-	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
26.	Tojad	<i>Aconitum sp.</i>	Ścisła	-	-	TP	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	PCKR**	PL ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
27.	Torfowiec	<i>Sphagnum sp.</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Prowadzić ochronę zachowawczą torfowisk. Zalecany jest przegląd torfowisk przez pracowników Lasów Państwowych (np. leśniczych). W razie wykrycia czynników zagrażających interweniować
28.	Turówka leśna	<i>Hierochloë australis</i>	Częściowa	-	VU	Brak wskazań	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
29.	Turzyca	<i>Carex sp.</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	
30.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań, TP	W miejscach występowania, prowadzić prace leśne w sposób minimalizujący negatywny wpływ na gatunek, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
31.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Częściowa	-	NT	Brak wskazań, IVD, AGROT, ODNOW. ZŁOŻ., TP, CP	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
32.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Częściowa	-	NT	Brak wskazań, TP, CP, IIIB, AGROT, ODNOW. ZŁOŻ., IB	Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	PCKR**	PL ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
33.	Widłóżb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Pozostawiać biogrupy starodrzewia z bujną i bogatą w gatunki warstwą mszystą. Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
34.	Widłóżb miotlasty	<i>Dicranum scoparium</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Pozostawiać biogrupy starodrzewia z bujną i bogatą w gatunki warstwą mszystą. Wykonanie cięć w miarę możliwości poza okresem wegetacyjnym, wykorzystanie istniejących szlaków zrywkowych
35.	Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	Częściowa	-	NT	IVD, AGROT, ODN. ZŁOŻ., TP	-

(1) gatunki Naturowe

*Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409)

** Polska Czerwona Księga roślin (Zarzycki K., Kazimierczakowa R., Mirek Z., Wyd III. Uaktualnione i rozszerzone, Instytut Ochrony Przyrody PAN, 2014.

***Polska Czerwona Lista paprotników i roślin kwiatowych (Każmierczakowa R. (red.) Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych, Instytut ochrony Przyrody PAN, 2016.

Tabela 30. Chronione gatunki owadów

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista**	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
1.	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	Ścisła	NT	-	Zakaz odwadniania oczek wodnych i zmian stosunków wodnych. Pozostawiać wokół nieużytków (starorzeczy, zbiorników wodnych) oraz łąk ekotonu.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista**	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
2.	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	Ścisła	VU	-	Zrywkę drewna wykonywać po wyznaczonych szlakach

(1) gatunki Naturowe

* Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2380),

** Czerwona Lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, Głowaciński Z., 2002r.

Tabela 31. Chronione gatunki płazów i gadów

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Polska czerwona księga**	Czerwona lista***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
1.	Grzebiuszka ziemna	<i>Pelobates fuscus</i>	Ścisła	-	-	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonów
2.	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	Ścisła (1)	DD	LR	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonów
3.	Padalec zwyczajny	<i>Anquis fragilis</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Polska czerwona księga**	Czerwona lista***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
4.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań, TW	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonów
5.	Ropucha zielona	<i>Bufo viridis</i>	Ścisła	-	-	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonów
6.	Ropucha paskówka	<i>Bufo calamita</i>	Ścisła	-	-	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonów
7.	Rzekotka drzewna	<i>Hyla arborea</i>	Ścisła	-	-	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonów

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Polska czerwona księga**	Czerwona lista***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
8.	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Ścisła	NT	LR	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonów
9.	Traszka zwyczajna	<i>Triturus vulgaris</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonów
10.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	Częściowa	-	-	-	Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe Zrywkę drewna wykonywać po wyznaczonych szlakach
11.	Jaszczurka żyworodna	<i>Lacerta vivipara</i>	Częściowa	-	-	-	Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe Zrywkę drewna wykonywać po wyznaczonych szlakach

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Polska czerwona księga**	Czerwona lista***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
12.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	Częściowa	-	-	-	Nie prowadzić zabiegów, które mogłyby w sposób istotny wpłynąć na odwodnienie istniejących torfowisk, bagien. Na terenach bagiennych nie prowadzić zabiegów hodowlanych, poza ewentualnym zapobieganiem sukcesji
13.	żaba jeziorkowa	<i>Rana lessonae</i>	Częściowa	-	-	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe
14.	Żaba moczarowa	<i>Rana arvalis</i>	Częściowa	-	-	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe
15.	żaba śmieszka	<i>Rana ridibunda</i>	Częściowa	-	-	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Polska czerwona księga**	Czerwona lista***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
16.	żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	Częściowa	-	-	Brak wskazań	Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe Zrywkę drewna wykonywać po wyznaczonych szlakach

(1) gatunki Naturowe

* Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2380),

** Polska czerwona księga zwierząt, Głowaciński.

** Czerwona Lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, Głowaciński Z., 2002r.

Tabela 32. Chronione gatunki ptaków

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista 2002**	Czerwona lista 2020***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
Gatunki leśne wymagające ochrony czynnej poprzez tworzenie stref ochronnych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r. Poz. 2183)							
1.	Bocian czarny	Ciconia nigra	Ścisła	-	-	-	Zabiegi w drzewostanie w potwierdzonych miejscach gniazdowania wymagają uzgodnienia z RDOŚ w Bydgoszczy
2.	Bielik	Haliaeetus albicilla	Ścisła	-	-	Brak wskazań, CP	
3.	Kania czarna	Milvus migrans	Ścisła	-	NT	-	
4.	Kania ruda	Milvus milvus	Ścisła	-	-	-	
Gatunki leśne							
5.	Drozd śpiewak	Trubadus philomelos	Ścisła	-	-	Brak wskazań	Planowanie urządzeń zmierzające do wzrostu zasobów drzewnych prowadzone jest w oparciu o szereg wytycznych i zasad sprzyjających wzrostowi różnorodności biologicznej Zachowanie drzew dziuplastych, fragmentów starych drzewostanów zachowanie ciągłości lasów Technologia
6.	Dudek	Upupa epops	Ścisła	-	-	-	
7.	Dzięcioł czarny	Dryocopus martius	Ścisła	-	-	-	
8.	Dzięcioł duży	Dryobates major	Ścisła	-	-	-	
9.	Dzięcioł średni	Dryobates medius	Ścisła	-	-	-	
10.	Dzięcioł zielony	Picus viridis	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
11.	Dzięciołek	Dryobates minor	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
12.	Gil	Pyrrhula pyrrhula	Ścisła	-	-	-	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista 2002**	Czerwona lista 2020***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
13.	Grubodziub	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Ścisła	-	-	-	wykonywania prac w leśnictwie powoduje, że są one rozłożone w czasie i przestrzeni, co zapewnia zachowanie populacji tych gatunków we właściwej liczebności oraz utrzymanie ich siedlisk
14.	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	Ścisła			Brak wskazań	
15.	Kos	<i>Turdus merula</i>	Ścisła	-	-	-	
16.	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	Ścisła	-	-	-	
17.	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
18.	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	Ścisła	-	-	-	
19.	Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>	Ścisła	-	-	-	
20.	Orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetus</i>	Ścisła (1)	-	EN	-	
21.	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
22.	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
23.	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań, TP	
24.	Pokrzewka czarnołbista	<i>Sylvia atricapilla</i>	Ścisła	-	-	-	
25.	Pokrzewka ogrodowa	<i>Sylvia borin</i>	Ścisła	-	-	-	
26.	Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	Ścisła	-	-	-	
27.	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
28.	Raniuszek	<i>Regithalos caudatus</i>	Ścisła	-	-	-	
29.	Rokitniczka	<i>Acrocephalus</i>	Ścisła	-	-	-	
30.	Rożeniec	<i>Anas acuta</i>	Ścisła	-	CR	-	
31.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
32.	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	Ścisła	-	-	-	
33.	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>	Ścisła	-	-	-	
34.	Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>	Ścisła	-	-	-	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista 2002**	Czerwona lista 2020***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
35.	Sikora bogatka	<i>Parus major</i>	Ścisła	-	-	-	
36.	Sikora czarnogłówka	<i>Parus montanus</i>	Ścisła	-	-	-	
37.	Sikora czubatka	<i>Parus cristatus</i>	Ścisła	-	-	-	
38.	Sikora modra	<i>Parus caeruleus</i>	Ścisła	-	-	-	
39.	Sikora sosnówka	<i>Parus ater</i>	Ścisła	-	-	-	
40.	Sikora uboga	<i>Parus palustris</i>	Ścisła	-	-	-	
41.	Skowronek borowy	<i>Lulula arborea</i>	Ścisła	-	-	-	
42.	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
43.	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
44.	Świstunka	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Ścisła	-	-	-	
45.	Uszatka	<i>Asio otus</i>	Ścisła	-	-	-	
46.	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	Ścisła	-	-	-	
47.	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym, terenami podmokłymi							
48.	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	Ścisła	-	NT	-	Ochrona terenów nad jeziorami i rzekami polegająca na pozostawianiu stref nieużytkowanych rębniami w strefie okalającej zbiorniki i cieków wodnych Ograniczenie działań na wszystkich siedliskach bagiennych stanowiących cenne rezerwuary wód Nie prowadzenie
49.	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	Ścisła	-	-	-	
50.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	Ścisła	-	-	-	
51.	Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	Ścisła	-	-	-	
52.	Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	Ścisła	-	-	-	
53.	Cyranka	<i>Anas querquedula</i>	Ścisła	-	VU	-	
54.	Czapla biała	<i>Egretta alba</i>	Ścisła	-	-	-	
55.	Derkacz	<i>Crex crex</i>	Ścisła	VU	VU	-	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista 2002**	Czerwona lista 2020***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
56.	Krakwa	<i>Anas strepera</i>	Ścisła	-	-	-	zabiegów, które mogłyby w sposób istotny wpłynąć na odwodnienie istniejących np. bagien czy torfowisk
57.	Kszyk	<i>Capella gallinago</i>	Ścisła	-	VU	-	
58.	Łabędź czarnodzioby	<i>Cygnus columbianus</i>	Ścisła	-	-	-	
59.	Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	Ścisła	-	NT	-	
60.	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	Ścisła	-	-	-	
61.	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	Ścisła	-	-	-	
62.	Nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	Ścisła	-	-	-	
63.	Ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>	Ścisła	-	VU	-	
64.	Perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>	Ścisła	-	-	-	
65.	Perkoz rdzawoszyi	<i>Podiceps cristatus</i>	Ścisła	-	VU	-	
66.	Perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Ścisła	-	-	-	
67.	Płaskonos	<i>Anas clypeata</i>	Ścisła	-	VU	-	
68.	Pokląska	<i>Saxicola rubra</i>	Ścisła	-	NT	-	
69.	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>	Ścisła	-	-	-	
70.	Rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>	Ścisła (1)	-	VU	-	
71.	Strumieniówka	<i>Lucustella fluviatilis</i>	Ścisła	-	-	-	
72.	Szablodziób	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Ścisła	-	-	-	
73.	Szlamnik	<i>Limosa lapponica</i>	Ścisła	-	-	-	
74.	Świstun	<i>Anas penelope</i>	Ścisła	-	CR	-	
75.	Trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Ścisła	-	-	-	
76.	Trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Ścisła	-	-	-	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista 2002**	Czerwona lista 2020***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
77.	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
78.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	Ścisła	-	-	-	
Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, otwartymi, zakrzaczaniami i ekotonami, terenami półotwartymi, terenami antropogenicznymi i częściowo związanymi ze środowiskiem leśnym							
79.	Bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>	Ścisła	-	-	-	Pozostawianie ekotonów, utrzymywanie terenów otwartych
80.	Biegacz gładki	<i>Carabus glabratus</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
81.	Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>	Ścisła	-	VU	-	
82.	Błotniak zbożowy	<i>Circus cyaneus</i>	Ścisła	-	CR	-	
83.	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	Ścisła	-	-	-	
84.	Bogatka	<i>Parus major</i>	Ścisła			Brak wskazań, TP	
85.	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	Ścisła	-	EN	-	
86.	Drzemlik	<i>Falco columbarius</i>	Ścisła	-	-	-	
87.	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	Ścisła	-	-	-	
88.	Dzierlatka	<i>Galerida cristata</i>	Ścisła	-	-	-	
89.	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	Ścisła	-	VU	-	
90.	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	Ścisła	-	-	-	
91.	Jastrząb gołębiarz	<i>Accipiter gentilis</i>	Ścisła	-	-	-	
92.	Kawka	<i>Corvus monedula</i>	Ścisła	-	-	-	
93.	Kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	Ścisła	-	-	-	
94.	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Ścisła	-	-	-	
95.	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	Ścisła	-	-	-	
96.	Krogulec krótkonogi	<i>Accipiter brevipes</i>	Ścisła	-	-	-	
97.	Kruk	<i>Corvus corax</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
98.	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	Ścisła	-	-	-	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista 2002**	Czerwona lista 2020***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
99.	Makolągwa	<i>Carduelis carduelis</i>	Ścisła	-	-	-	
100.	Mazurek	<i>Paser montanus</i>	Ścisła	-	-	-	
101.	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
102.	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	Ścisła	-	-	-	
103.	Myszołów zwyczajny	<i>Buteo buteo</i>	Ścisła	-	-	-	
104.	Oknówka	<i>Delichon urbica</i>	Ścisła	-	-	-	
105.	Pelzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	Ścisła	-	-	Brak wsazań	
106.	Piegża	<i>Sylvia curruca</i>	Ścisła	-	-	-	
107.	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
108.	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	Ścisła	-	-	-	
109.	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	Ścisła	-	-	-	
110.	Płomykówka	<i>Tyto alba</i>	Ścisła	-	-	-	
111.	Podróżniczek	<i>Luscinia svecica</i>	Ścisła	-	-	-	
112.	Pokrzewka cierniówka	<i>Sylvia communis</i>	Ścisła	-	-	-	
113.	Potrzeszcz	<i>Emberiza calandra</i>	Ścisła	-	-	-	
114.	Pójdźka	<i>Athene noctua</i>	Ścisła	-	-	-	
115.	Pustułeczka	<i>Falco naumanni</i>	Ścisła	VU	-	-	
116.	Skowronek polny	<i>Alauda arvensis</i>	Ścisła	-	-	-	
117.	Słwik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	Ścisła	-	NT	-	
118.	Sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	Ścisła	-	VU	-	
119.	Sroka	<i>Pica pica</i>	Ścisła	-	-	-	
120.	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	Ścisła	-	-	-	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Czerwona lista 2002**	Czerwona lista 2020***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
121.	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
122.	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	Ścisła	-	-	-	
123.	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	Ścisła	-	-	-	
124.	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	Ścisła	-	VU	-	
125.	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	Ścisła	-	-	-	
126.	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
127.	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	
128.	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	Ścisła	-	-	-	
129.	Wrona siwa	<i>Corvus corone</i>	Ścisła	-	-	-	
130.	Wróbel	<i>Passer domesticus</i>	Ścisła	-	-	-	

(1) gatunki Naturowe

* Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2380),

** Polska czerwona księga zwierząt, Głowaciński.

** Czerwona Lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, Głowaciński Z., 2002r.

Tabela 33. Chronione gatunki ssaków

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Polska czerwona księga**	Czerwona lista ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
1.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	Częściowa	-	-	-	Prowadzenie zabiegów wokół zbiorników wodnych w okresie zimowym. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe
2.	Borowiec wielki	<i>Nyctalus noctula</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań, TP, IVD, AGROT, ODNOW. ZŁOŻ.	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Polska czerwona księga**	Czerwona lista ***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
3.	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>	Ścisła	-	-	-	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych
4.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>	Częściowa	-	-	-	
5.	Jeż wschodni	<i>Erinaceus concolor</i>	Częściowa	-	-	-	Pozostawianie grup starodrzewi. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe
6.	Kret	<i>Talpa europaea</i>	Częściowa	-	-	-	brak
7.	Karlik malutki	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych
8.	Karlik większy	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Ścisła	-	-	Brak wskazań	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych
9.	Łasica łąska	<i>Mustela nivalis</i>	Częściowa	-	-	-	brak
10.	Mopek	<i>Barbastella barbastellus</i>	Ścisła	-	VU	-	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych
11.	Mroczek późny	<i>Eptesicus serotinus</i>	Ścisła	-	-	TP, IVD, ODNO. ZŁOŻ. AGROT	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych
12.	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	Ścisła	-	-	-	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych
13.	Nocek Natterera	<i>Myotis Nattereri</i>	Ścisła	-	-	-	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ochrona gatunkowa*	Polska czerwona księga**	Czerwona lista***	Zaplanowane zabiegi w PUL w miejscach występowania gatunków	Wskazania dla gospodarki leśnej
14.	Nocek rudy	<i>Myotis daubentonii</i>	Ścisła	-	-	-	Pozostawianie grup starodrzewi, drzew dziuplastych
15.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	Częściowa	-	-	-	Zrywkę drewna wykonywać po wyznaczonych szlakach
16.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>	Częściowa	-	-	-	Zrywkę drewna wykonywać po wyznaczonych szlakach
17.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>	Częściowa	LC	-	-	Zrywkę drewna wykonywać po wyznaczonych szlakach
18.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	Częściowa	-	-	-	Pozostawianie grup starodrzewi. Tworzyć lub odtwarzać, względnie wzbogacać strefy ekotonowe

(1) gatunki Naturowe

* Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2380),

** Polska czerwona księga zwierząt, Głowaciński.

*** Czerwona Lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, Głowaciński Z., 2002r.

3.3.8. Strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno wyznaczono osiem stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową: 3 strefy dla bociana czarnego (*Ciconia nigra*) oraz 5 stref dla Bielika (*Haliaeetus albicilla*). Granice stref ochrony całorocznej (o promieniu 100 metrów) wokół gniazda zostały zatwierdzone na mocy następujących dokumentów:

- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 24.08.2022 r. (znak pisma: WOP.6442.28.2022.MP2). - Leśnictwo Koziółek
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 20.05.2024 r. (znak pisma: WOP.6442.21.2024.MP2). - Leśnictwo Koziółek
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17.02.2012 r. (znak pisma: WOP.6442.1.2012.PD). - Leśnictwo Płociczno
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 11.01.2022 r. (znak pisma: WOP.6442.34.2021.MP2). - Leśnictwo Urszulewo

-
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 09.11.2011 r. (znak pisma: WPN.6442.21.2011.PD). - Leśnictwo Kamienica
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 09.07.2008 r. (znak pisma: WŚRRW.II.KLD.6631.-1/24/08). - Leśnictwo Podole
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 30.06.2021 r. (znak pisma: WOP.6442.13.2021.MP2). - Leśnictwo Wielgie
 - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 03.06.2025 r. (znak pisma: WOP.6444.25.2025.MP.2) – Leśnictwo Wielgie

W strefie ochrony całorocznej nie planowano żadnych zabiegów gospodarczych; w strefie ochrony okresowej zaplanowane użytkowanie odbywać się może poza okresem ochronnym lub za zgodą właściwego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony ptaków, zostały uzgodnione podczas spotkania, które odbyło się w dniu 08 lipca 2025 r. pomiędzy przedstawicielami Nadleśnictwa Skrwilno, RDOŚ w Bydgoszczy, RDLP Toruń, oraz wykonawcą PUL - Krameko Sp. z o.o. Natomiast wskazania hodowlane oraz zabiegi z zakresu pielęgnowania drzewostanów ściśle uzgodniono pomiędzy Wykonawcą PUL oraz Nadleśnictwem Skrwilno. W strefie ochrony całorocznej nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, natomiast w strefie ochrony okresowej wszystkie planowane zabiegi muszą być wykonane poza okresem ochronnym oraz ściśle uzgadniane z RDOŚ w Bydgoszczy.

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU URZĄDZENIA LASU

4.1. Typy drzewostanu (TD) i ramowe składy gatunkowe odnowień w drzewostanach Nadleśnictwa z uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych

Dla leśnych siedlisk przyrodniczych położonych w siedliskowych obszarach Natura 2000 i części siedlisk przyrodniczych poza siedliskowymi obszarami Natura 2000 przyjęto za KZP z późniejszymi modyfikacjami ustalonymi z Nadleśnictwem Skrwilno oraz RDLP w Toruniu wymienione w tabeli TD i składy gatunkowe odnowień.

Tabela 34. Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym

TSL	TD	Orientacyjny skład odnowień
Bśw	So	So 80-90%, Brz i inne 10-20%
Bw	Św-So	So 60%, Św 30%, Brz i inne 10%
BMśw	So (-)	So 80%, Db i inne 20%
	Db – So # (+)	So 70%, Db 20%, Bk i inne 10%
	Bk – So (*)	So 70%, Bk 20%, Db i inne 10%
BMw	Db - So	So 70%, Db 20%, Św i inne 10%
	Św – So ^	So 60%, Św 30%, Db i inne 10%
	So – Św – Brz #	Brz 50%, Św 20%, So 20%, Dbs i inne 10%
BMb	So-Brz	Brz 60%, So 30%, Św i inne 10%
LMśw	Db – So (-)	So 50-60%, Db 20-30%, Bk i inne 10-20%
	So – Db (+)	Db 50%, So 30%, Bk i inne 20%
	Bk – So – Db (*) (+)	So 50%, Bk 30%, Db i inne 20%
	Brz – Św – Db # (+)	Db 40%, Św 30%, Brz 20%, So i inne 10%
	Bk – So (*)	So 50-60%, Bk 20-30%, Db i inne 10-20%
LMw	Brz – OI #	OI 60%, Brzom 30%, Dbs i inne 10%
	Św – Brz – OI # ^	OI 40%, Brzom 30%, Św 20%, So i inne 10%
	So – Db (+)	DBs 50%, So 30%, Św i inne 20%
L Mb	OI - Brz	Brzom 70%, OI i inne 30%
Lśw	Db – Bk (*)	Bk 50%, DBs 30%, Gb i inne 20%
	Db (+)	Db 80%, Gb 10%, Lp i inne 10%
	Jw. – Lp – Db !	Dbs 50%, Lp 20%, Jw. 20%, Kl i inne 10%
	Lp – Gb - Db	Db 50%, Gb 30%, Lp i inne 20%
Lw	Js - Db	Dbe 70%, Js 20%, Wz i inne 10%
	Db	Db 80%, Wz, Oś, OI i inne 20%
	OI – Db #	DBs 60%, OI 20%, Jw. i inne 20%
	OI #	OI 90%, Brz i inne 10%
OI	OI	OI 90%, Brz i inne 10%
OIJ	Js – OI #	OI 60%, Js 20%, Wz i inne 20%
LI	OI - Db	DBs 60%, OI i inne 40%

- wariant silnie świeży i/lub bardziej wilgotny oraz odnowione siedliska bagienne

^ - z panującym lub współpanującym Św w dobrym stanie zdrowotnym

! – grąd zboczowy

(+) – wariant mocniejszy (na piaszczystych glebach zwięzłych, głębokich lub gliniasto piaszczystych)
 (-) – wariant słabszy na glebach oligotroficznym (gleby piaszczyste płytkie, luźne)
 (*) – siedlisko w fazie regeneracji i lub/i z istniejącym Bk w składzie

Proponowane typy drzewostanów i przykładowe składy odnowień oddają naturalną zmienność warstwy drzewostanu w rzeczywistych i potencjalnych dominujących zespołach leśnych i odpowiadającym im siedliskom przyrodniczym.

4.2. Wiek rębności dla głównych gatunków lasotwórczych

Dla gatunków drzew występujących w drzewostanach Nadleśnictwa Skrwilno przyjęto następujące wieki rębności (zgodnie z protokołem KZP, rozszerzone o gatunki nie wymienione na KZP).

Tabela 35. Wieki rębności przyjęte dla poszczególnych gatunków panujących

Lp.	Gatunki drzew	Wiek rębności
1	Db, Js	150
2	Bk, Lp, Gb, Kl, Jw., Wz	130
3	So, Md	100
4	Św, Ol	80
5	Brz	70
6	Olodr, Ak	60
7	Oś	50
8	Tp, Olsz, Wb, Sob	40

Wieki rębności dla głównych gatunków lasotwórczych są zgodne z Zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 36/2004 z 19 maja 2004 r. Wiek dojrzałości rębnej dla poszczególnych drzewostanów określony został zgodnie z IUL. W gospodarstwie specjalnym zastosowano zasadę podwyższonego wieku dojrzałości rębnej - minimum 20 lat w stosunku do przyjętego przeciętnego wieku rębności.

Niezależnie od przyjętych do PUL wieków rębności dla poszczególnych panujących gatunków, taksatorów obowiązuje zasada, aby podczas prac terenowych określać indywidualny wiek dojrzałości rębnej danego drzewostanu z uwzględnieniem potrzeb istniejącego odnowienia oraz stanu sanitarnego.

4.3. Akumulacja drewna drzew martwych

Las jako cały ekosystem jest jednym z najważniejszych zasobów naturalnych. Na jego kształt i stan zachowania według współczesnej wiedzy istotny wpływ ma ilość i stopień rozkładu drewna drzew martwych pozostająca w ekosystemie. Rolę rozkładającego się drewna w lesie zaczęto w pełni doceniać dopiero niedawno. Do dziś wiedza na jego temat i świadomość jego znaczenia nie w pełni przebiła się do szerokiej świadomości społecznej. Jeszcze do niedawna sądzono, że resztki drzew to "miejsce rozmnoży szkodników i chorób". Oczywiście jest fakt, że drewno stanowi jeden z najważniejszych elementów obiegu materii w lesie. Przez dziesiątki lat rozkładu drewna następuje sukcesywne uwalnianie i dostarczanie do gleby makro- i mikroelementów. Rozkładające się drewno to miejsce życia wielu roślin, grzybów i zwierząt, a przy tym element ekosystemu, którego znaczenie dla funkcjonowania lasu

trudno jest przecenić. Dlatego tak istotne jest określenie ilości drewna drzew martwych, które występuje w danym ekosystemie leśnym.

Dokument wykonawczy jakim jest „Instrukcja Ochrony Lasu” (obowiązująca od 01 stycznia 2012 roku) wprowadza (w rozdziale 3.2) do zasad gospodarki leśnej pojęcie „drzew biocenotycznych” oraz „gospodarki martwą materią organiczną”.

Założenia wspomnianej powyżej „gospodarki” realizowane są w Nadleśnictwach z terenów nizinnych głównie poprzez pozostawianie na zrębach zupełnych (wg ZHL) do naturalnego rozpadu fragmentów drzewostanu, co równoznaczne jest z pozostawianiem na powierzchniach leśnych określonej ilości drzew, które w przyszłości będą obumierać. Taki stan służy wzrostowi różnorodności biologicznej ekosystemu leśnego.

Opisane działanie spełnia najczęściej warunek ilościowy w wysokości 5% zapasu, który niezbędny jest do otrzymania certyfikatu FSC przez Nadleśnictwo. Pozostawione drzewa (w ramach wskazanych 5%) mają podlegać naturalnemu procesowi rozpadu.

Na obszarze objętym opracowaniem, w toku projektowania cięć rębnych dla etapu cięć uprzętających przewidziano do pozostawienia 5-30% drewna w celu naturalnego rozpadu.

Dla zachowania jak najlepszego stanu sanitarnego drzewostanu wskazanym jest wybór drzew zdrowych (bez zmian patogenicznych), a jedynie osłabionych „ekologicznie” (np. na skutek niedostosowania siedliskowego) bądź tych, które uległy uszkodzeniom mechanicznym.

Według danych z inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej na potrzeby niniejszego PUL zasobności drewna drzew martwych w Nadleśnictwie Skrwilno przyjmuje wartość **166596,33 m³**. Warto zaznaczyć, że do wartości tej nie wliczano zasobów drewna zakumulowanych w pniakach, jak również nie brano pod uwagę najmłodszych klas wieku, tj. klasy I oraz klasy IIa. Drewno drzew martwych stojących i złomów oszacowano na **52990,71 m³**, natomiast drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych na **113605,62 m³**. Wartość przeciętna miąższości drewna drzew martwych wynosi średnio **31,42 m³/ha**.

Tabela 36. Zestawienie miąższości drewna drzew martwych na gruntach Nadleśnictwa Skrwilno

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia [ha]*	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
BMB	4,20	10,64	44,67	6,45	27,10	17,09	71,78
BMŚW	4507,99	2,37	10701,79	5,60	25229,17	7,97	35930,97
BMW	254,48	2,97	755,36	5,62	1429,33	8,59	2184,69
BŚW	40,53	2,08	84,12	5,31	215,27	7,39	299,38
LMB	20,85	0,30	6,19	4,60	95,85	4,90	102,04
LMŚW	1596,22	6,31	10079,51	7,79	12439,11	14,10	22518,62
LMW	696,74	4,48	3119,19	8,08	5628,84	12,56	8748,02
LŚW	366,24	17,40	6372,17	10,09	3696,94	27,49	10069,11
LW	124,84	8,03	1002,15	6,15	768,22	14,18	1770,37
OL	309,90	3,16	980,70	6,92	2143,14	10,08	3123,84

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia [ha]*	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m³/ha	m³	m³/ha	m³	m³/ha	m³
OLJ	20,92	4,44	92,90	5,48	114,62	9,92	207,52
Razem obręb 1	7942,91	4,18	33238,75	6,52	51787,59	10,7	85026,34
BMB	18,91	2,11	39,98	10,58	200,13	12,69	240,11
BMŚW	1858,65	1,92	3564,12	4,77	8871,80	6,69	12435,91
BMW	182,70	2,14	391,85	3,34	610,08	5,48	1001,93
BŚW	280,66	2,34	658,09	3,78	1062,12	6,12	1720,20
LŁ	4,78	0,41	1,95	2,83	13,54	3,24	15,49
LMB	8,86	3,10	27,44	16,92	149,92	20,02	177,36
LMŚW	855,58	1,27	1083,82	3,49	2983,24	4,76	4067,06
LMW	251,62	3,32	835,86	6,93	1743,79	10,25	2579,65
LŚW	325,91	1,04	337,34	26,88	8760,70	27,92	9098,04
LW	69,53	3,16	219,50	14,73	1024,20	17,89	1243,70
OL	248,05	2,94	730,05	19,12	4742,39	22,06	5472,44
OLJ	19,77	3,27	64,74	22,51	445,06	25,78	509,80
Razem obręb 2	4125,02	1,93	7954,72	7,42	30606,98	9,35	38561,70
BMB	24,61	2,53	62,18	7,51	184,94	10,04	247,12
BMŚW	2284,44	2,75	6288,93	7,78	17778,35	10,53	24067,28
BMW	62,96	5,68	357,71	10,61	667,90	16,29	1025,62
BŚW	41,46	5,02	208,15	8,30	344,22	13,32	552,37
LMB	15,71	2,67	41,87	6,74	105,87	9,41	147,75
LMŚW	878,79	3,61	3174,25	8,68	7628,87	12,29	10803,12
LMW	74,13	5,03	373,17	11,22	831,95	16,25	1205,13
LŚW	185,83	2,59	481,47	11,61	2157,64	14,20	2639,11
LW	21,45	2,94	63,04	10,09	216,48	13,03	279,52
OL	195,22	3,82	746,48	6,63	1294,82	10,45	2041,30
Razem obręb 3	3784,60	3,12	11797,24	8,25	31211,05	11,37	43008,29
Ogółem n-ctwo	15852,53	9,23	52990,71	22,19	113605,62	31,42	166596,33

* Powierzchnia leśna zalesiona (liczona od IIb klasy wielu) objęta pomiarem drewna drzew martwych

Rozpatrując zasobność drewna drzew martwych w aspekcie jego funkcji ekologicznej – można wyznaczyć cztery kategorie, w przypadku których uwidacznia się rola drewna drzew martwych stojących i leżących (tzw. leżaniny). Jest to:

- rola drewna drzew martwych w modyfikacji warunków siedliskowych,
- bezpośredni i pośredni wpływ na różnorodność gatunkową oraz wpływ na kondycję wybranych populacji gatunków roślin i zwierząt,
- wpływ na warunki siedliskowe i różnorodność biologiczną w ciekach i zbiornikach wodnych położonych w kompleksach leśnych oraz poza nimi,
- wpływ na obieg pierwiastków w ekosystemie leśnym.

Spośród w/w – szczególnie złożone i wielopłaszczyznowe jest znaczenie podpunktu drugiego, mówiącego o wpływie drewna na różnorodność biologiczną, bowiem dla każdej z grup systematycznych roślin i zwierząt rola drewna może być odmienna.

- Dla grzybów – drewno drzew martwych stanowi głównie bazę siedliskową wybranych gatunków. Dodatkowo współistnienie zgrupowań grzybów na obumierającej leżaninie jest niezbędne do prawidłowego obiegu materii w lesie, bowiem grzyby mikoryzujące wraz z bakteriami wiążącymi azot dostarczają znacznej ilości tego pierwiastka w formie najbardziej dostępnej dla roślin.
- W przypadku roślin zarodnikowych (mszaków) – skład gatunkowy tej grupy (dla danego drzewostanu) zależy nie tylko od ilości drewna ale również od jego zróżnicowania wielkościowego, stadium rozkładu oraz czasu, w jakim drewno mogło być zasiedlone. Największe znaczenie drewna dla bryoflory związane jest ze starymi drzewostanami bukowymi ze względu na obecność bardzo grubych i wolno rozkładających się pni.
- Dla roślin naczyniowych – obecność drewna drzew martwych:
 - bezpośrednio - stanowi optimum występowania wybranych gatunków z rodziny *Ericaceae* i *Orchidaceae* ze względu na obecność na pniach określonych gatunków grzybów,
 - bezpośrednio – wpływa korzystnie na wzrost liczebności siewek (szczególnie drzew iglastych – np. świerka) zatem przyczynia się do tworzenia odnowienia naturalnego drzewostanu,
 - pośrednio – zwarta masa drewna drzew martwych (w szczególności leżącego) może zapobiegać zgryzaniu cennych roślin przez zwierzęta kopytne (utrudniona penetracja terenu),
- Dla zwierząt kręgowych – drewno leżące może być wykorzystywane jako:
 - miejsce rozrodu,
 - schronienie przed niekorzystnymi warunkami lub drapieżnikami,
 - baza pokarmowa lub miejsce zdobywania pokarmu,
 - droga wędrówki ponad gęstym runem,
 - materiał konstrukcyjny wykorzystywany w innych miejscach,
 - okresowe miejsce pobytu (np. zimą).
- Dla fauny bezkręowej - drewno leżące może być wykorzystywane jako:
 - baza pokarmowa – dla ksylofagów, kambiofagów oraz pośrednio dla mykofagów,
 - siedlisko występowania – dla kambiofagów,
 - miejsce zdobywania pokarmu – np. drapieżców, a pośrednio np. koprofagów czy nekrofagów,
 - materiał konstrukcyjny do budowy gniazd – np. osy, termity,
 - okresowe miejsce pobytu (np. letniej hibernacji) – wykorzystywanie dziupli przez niektóre chruściki

Podsumowując powyższe, zasobność drewna drzew martwych w Nadleśnictwie Skrwilno jest wysoka (w skali regionu i kraju), co ma korzystny wpływ na różnorodność flory i fauny tego terenu i może przyczynić się (w perspektywie czasowej) do dodatkowej poprawy tego stanu. Pod warunkiem realizacji przez Nadleśnictwo zapisów POP omawiających konieczność pozostawiania większej ilości martwego drewna jego zasoby powinny systematycznie wzrastać.

4.4. Stan środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

Obszary objęte znaczącym oddziaływaniem to obszary, na których przewiduje się realizację przedsięwzięć wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.).

Analiza treści rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w odniesieniu do postanowień rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu, a także projektu przedmiotowego planu urządzenia lasu, pozwala na wyodrębnienie rodzajów przedsięwzięć, dla których ramy potencjalnie mogłyby wyznaczać sporządzany dokument. Dotyczy to inwestycji wymienionych odpowiednio w:

- §3 pkt 88 *zmianę lasu, innego gruntu o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokrytego roślinnością leśną – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub nieużytku na użytek rolny lub wylesienie mające na celu zmianę sposobu użytkowania terenu:*
 - a) *jeżeli dotyczy lasów łęgowych, olsów lub lasów na siedliskach bagiennych,*
 - b) *jeżeli dotyczy enklaw pośród użytków rolnych lub nieużytków,*
 - c) *na obszarach objętych formami ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy*
 - d) *w granicach administracyjnych miast*
 - e) *o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, inne niż wymienione w lit. a–d*
- §3 pkt 90 *zalesienia:*
 - a) *pastwisk lub łąk na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w rozumieniu art. 16 pkt 33 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, a jeżeli została sporządzona mapa zagrożenia powodziowego – na obszarach, o których mowa w art. 169 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,*
 - b) *nieużytków na glebach bagiennych,*
 - c) *nieużytków lub innych niż orne użytków rolnych, znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy;*
- §3 pkt 91 *zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha inne niż wymienione w pkt 90;*

Analizując treści sporządzanego planu urządzenia lasu w kontekście wyznaczenia przez ten dokument ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko położono szczególny nacisk na wymienione już wcześniej przedsięwzięcia (szczególnie istotne z punktu widzenia zapisów dokumentu). W konsekwencji nie znaleziono zapisów, mogących stanowić jakiegokolwiek ramy późniejszej realizacji, w szczególności:

1. W odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w §3 pkt 88 rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko tj.

„zmianę lasu, innego gruntu o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokrytego roślinnością leśną – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub nieużytku na użytek rolny lub wylesienie mające na celu zmianę sposobu użytkowania terenu:

a) jeżeli dotyczy lasów łęgowych, olsów lub lasów na siedliskach bagiennych:

- zapisy PUL nie prowadzą do zmian w/w siedlisk na użytki rolne czy nieużytki, jak również nie przewidują wylesień.

b) jeżeli dotyczy enklaw pośród użytków rolnych lub nieużytków:

- zapisy PUL odnoszą się wyłącznie do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, wśród których mogą występować zarówno niewielkie **enklawy pośród użytków rolnych lub nieużytków jak i duże kompleksy leśne**. Zadania zaplanowane w PUL nie prowadzą do zmian lasów na użytki rolne czy nieużytki i nie powodują powstania wylesień. Wręcz przeciwnie, prowadzone zabiegi i działania kształtują przestrzeń leśną wpływając istotnie na różnorodność siedlisk i gatunków i tym samym zachowanie i ochronę ekosystemów leśnych.

c) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy:

- na terenie objętym planowaniem gospodarczym w ramach PUL występują obszarowe formy ochrony przyrody jednak zaplanowane zadania dla tych powierzchni nie prowadzą do zmian przeznaczenia lasów na użytki rolne czy nieużytki i nie powodują powstania wylesień.

d) w granicach administracyjnych miast:

- grunty objęte planowaniem gospodarczym w ramach opracowywanego PUL są położone w granicach gmin miejskich: Drawno, Tuczno, Człopa i Dobiegniew jednak zapisy tego dokumentu nie wprowadzają żadnych zmian klasyfikacji lasu lub nieużytku na użytek rolny lub wylesień mających na celu zmianę sposobu użytkowania terenu miast.

2. W odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w §3 pkt 90 rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko tj. zalesień:

a) pastwisk lub łąk na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w rozumieniu art. 16 pkt 33 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, a jeżeli została sporządzona mapa zagrożenia powodziowego – na obszarach, o których mowa w art. 169 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne:

- w PUL nie wyznaczono przeznaczonych do zalesienia pastwisk lub łąk na obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią.

b) nieużytków na glebach bagiennych:

- w przedmiotowym PUL nie przeznaczono do zalesienia nieużytków na glebach bagiennych.

c) nieużytków lub innych niż orne użytków rolnych, znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy;

- w PUL nie wyznaczono przeznaczonych do zalesienia nieużytków lub innych niż orne użytków rolnych, znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody

3. W odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w §3 pkt 91 rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko tj. zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha inne niż wymienione w pkt 90;

- w przedmiotowym PUL nie wyznaczono gruntów przeznaczonych do zalesienia o powierzchni przekraczającej 20 ha.

Podsumowując, przedmiotowy dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

4.5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu urządzenia lasu

Potencjalne odstępianie od przeprowadzenia zabiegów zaplanowanych w PUL, może być zagrożeniem dla trwałości lasów, powodując zły stan sanitarny lasów, zesterzenie się drzewostanów i całkowity ich rozpad, co z kolei doprowadzić może do nieodwracalnych zmian w biotopie. Odstępianie od działań gospodarczych będzie zatem skutkowało utrwalaniem zniekształceń, co w konsekwencji doprowadzić może do zaniku właściwych siedlisku zbiorowisk roślinnych, pociągając za sobą stopniowe zanikanie na danym terenie chronionych gatunków roślin czy zwierząt.

Brak realizacji PUL spowodowałby zmniejszenie zatrudnienia w leśnictwie oraz branżach pokrewnych. Konsekwencją tego byłaby zwiększona presja na las poprzez bezprawne działania (wyrąb, kłusownictwo). Zmniejszenie podaży drewna wywołałoby wzrost cen tego surowca i zastępowanie innymi materiałami, których produkcja i późniejsza utylizacja jest uciążliwa dla środowiska naturalnego.

Brak realizacji Planu utrudniłby lub wręcz uniemożliwiłby prowadzenie działań mających na celu utrzymanie lub odtwarzanie właściwego stanu ochrony oraz zapobieganie pogarszaniu się stanu siedlisk, wynikających z art. 6.1 i 6.2 Dyrektywy Siedliskowej w obszarach Natura 2000. Wskutek zaniechania planowych zabiegów zaistniałoby zagrożenie utraty kontroli nad stanem sanitarnym i zdrowotnym lasu, oraz procesami w nim zachodzącymi. Taka sytuacja mogłaby zagrozić stanowi sanitarnemu lasów sąsiednich Nadleśnictw i wymusić radykalne działania, takie jak ochrona chemiczna.

Nieplanowana, gospodarka leśna, prowadzona bez zapisów PUL mogłaby doprowadzić do zubożenia różnorodności genetycznej drzew leśnych.

W wyniku zaprzestania realizacji PUL część populacji roślin i zwierząt zwiększyłaby swą liczebność, a część przeciwnie znalazłaby się w odwrocie. Trudno przewidzieć sumaryczny efekt tych zmian dla różnorodności gatunkowej.

Wpływ na krajobraz uwidoczniłby się głównie w postaci zaniku otwartych powierzchni powstałych po rębniach zupełnych oraz zwiększonej ilości martwych drzew stojących i leżących.

4.6. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Planu Urządzenia Lasu

- postępujący rozwój turystyki,
- nadmierna penetracja lasu przez ludzi,
- rozwijająca się sieć dróg oraz wzrastające natężenie ruchu kołowego,
- zanieczyszczenie środowiska (powietrza, wód, gleby),
- zaśmiecanie lasów,
- duże populacje zwierzyny łownej.

4.7. Siedliska przyrodnicze Natura 2000

Informacje dotyczące występowania siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa przyjęto głównie w oparciu o dane otrzymane od Nadleśnictwa Skrwilno. Inwentaryzacja wykonana została przez firmę „Paludella Pracownia Przyrodnicza”, Torzym.

Łącznie w Nadleśnictwie wyróżniono 15 typów siedlisk przyrodniczych na powierzchni: 974,75 ha, w tym 7 typów siedlisk nieleśnych (35,55 ha) oraz 8 typów siedlisk leśnych (939,20 ha). Największe powierzchnie wśród leśnych siedlisk przyrodniczych zajmuje grąd 9170 oraz łągi 91E0.

Tabela 37. Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych Natura 2000 Nadleśnictwa Skrwilno

Lp.	Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	Pow. geometryczna (ha)
Siedliska nieleśne		
1	3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	2,47
2	4030 - Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylon</i>)	0,19
3	6410 – zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	0,47
4	6430 - Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	0,04
5	7110* - torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	13,41
6	7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	18,69
7	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,28
Razem (nieleśne):		35,55
Siedliska leśne		
1	9130 - żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	36,76
2	9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	626,04

Lp.	Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	Pow. geometryczna (ha)
3	9190 - kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	91,37
4	91D0* - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	24,70
5	91E0* - łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	132,80
6	91F0 – Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	25,89
7	91I0* - Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	1,10
8	91T0 - Śródłądowy bór chrobotkowy	0,54
Razem (leśne):		939,20
Razem siedliska przyrodnicze:		974,75

*siedliska priorytetowe

5. ODDZIAŁYWANIE PLANU URZĄDZENIA LASU NA OBSZARY NATURA 2000, ŚRODOWISKO I FORMY OCHRONY PRZYRODY

Rozdział ten zawiera ocenę Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Skrwilno pod kątem wpływu jaki będzie on wywierał na wszystkie formy ochrony przyrody, w tym głównie na obszary Natura 2000 i ich przedmioty ochrony, rezerваты przyrody oraz środowisko przyrodnicze.

5.1. Oddziaływanie na formy ochrony przyrody

5.1.1. Oddziaływanie na rezerваты przyrody

5.1.1.1. Oddziaływanie na rezerwat przyrody Mszar Płociczno

Rezerwat przyrody Mszar Płociczno został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 lipca 1997 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, następnie wprowadzono zmiany zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 3 sierpnia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Mszar Płociczno”.

Na terenie rezerwatu nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych, natomiast zapisane w bazie Taksator sformułowanie „BRAK WSKAZAŃ” - jest zapisem wynikającym z wymogów programu i bazy SILP oraz odnosi się do braku działań z zakresu gospodarki leśnej i nie jest jednoznaczne z „brakiem konieczności prowadzenia działań ochronnych” z innego zakresu w tych terenach.

W związku z tym, że w rezerwacie nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, należy stwierdzić brak negatywnego oddziaływania Planu UL na omawiany rezerwat przyrody.

Zestawienie wskazań gospodarczych na terenie Rezerwatu Przyrody „Mszar Płociczno ”							
Adres leśny nowy	Adres leśny stary 2016-2025	Adres leśny 2006-2015	Powierzchnia [ha]	Wskazanie wg planu zadań ochrony	Wskazania proponowane przez Wykonawcę PUL po konsultacjach z Nadleśnictwem Skrwilno	Wskazania będące wynikiem uzgodnień	Rodzaj powierzchni
53-a	53-a	54-a	3,31	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
53-b	53-b	54-b	7,42	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
53-c	53-c	54-c	1,41	1) Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej. 2) regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
53-d	53-d	54-d	2,81	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
53-f	53-f	54-f	1,21	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
53-g	53-g	54-g	4,42		-	-	pastwisko
53-h	53-h	54-h	0,92		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan

53-i	53-i	54-i	1,65	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
53-j	53-j	54-j	0,7	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
53-k	53-k	54-k	14,35	Wycinka samosiewu brzoźowego i sosnowego	-	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	Bagno
53-l	53-l	54-l	0,78		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
53-m	53-m	-	1,31		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	zbiornik
53~a	53~a	54~b	0,22		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	drogi
53~b	53~b	54~a	0,05		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	drogi
54-a	54-a	55-a	9,76	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
54-b	54-b	55-b	2,21		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
54-c	54-c	55-c	0,98		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
54-d	54-d	55-d	7,72	Wycinka samosiewu brzoźowego i sosnowego	-	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	Bagno
54-f	54-f	55-f	0,47	Wycinka samosiewu brzoźowego i sosnowego	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
54-g	54-g	55-g	0,7		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
54-h	54-h	55-h	0,46		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
54~a	54~a	55~b	0,01		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	drogi
54~b	54~b	55~a	0,24		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	drogi
55-a	55-a	56-a	8,22	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
55-b	55-b	56-b	5,26		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
55-c	55-c	56-c	0,61		-	-	Bagno
55-d	55-d	56-d	9,86		AGROT	AGROT	D-stan
55-f	55-f	56-f	0,37		-	-	Bagno
55-g	55-g	56-g	0,73		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
55~a	55~a	56~b	0,25		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	linie
55~b	55~c	56~a	0,09		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	drogi
58-a	58-a	59-a	4,29	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
58-b	58-b	59-b	4,58	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
58-c	58-c	59-c	21,65		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	laka
58-d	58-d	59-d	5,15		-	-	Bagno
58-f	58-f	59-f	2,64	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
58-g	58-g	59-g	0,97	1) Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej. 2) regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan

58-h	58-h	59-h	1,57	1) Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej. 2) regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
58-i	58-i	59-i	0,23		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	laka
58-j	58-j	59-j	0,4		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
58-k	58-k	59-k	0,04		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	laka
58-l	58-l	59-l	2,52	Ograniczenie rozwoju czeremchy amerykańskiej	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
58-m	58-m	59-m	0,84		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
58-n	58-n	59-n	0,36		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	pastwisko
58-o	58-o	59-o	0,47	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
58~a	58~a	59~b	0,38		BRAK WSKAZAŃ		droga
59-a	59-a	60-a	2,24		BRAK WSKAZAŃ		D-stan
59-b	59-b	60-b	1,04	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
59-c	59-c	60-c	1,97	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
59-d	59-d	60-d	0,6		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
59-f	59-f	60-f	1,05	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
59-g	59-g	60-g	1,17		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
59-h	59-h	60-h	2,88		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
59-i	59-i	60-i	4,4	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
59-j	59-j	60-j	9,12		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
59-k	59-k	60-k	0,05		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	Bagno
59-l	59-l	60-l	0,75		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	pastwisko
59-m	59-m	60-m	0,52		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
59-n	59-n	60-n	0,79	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
59~a	59~a	60~a	0,25		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	droga
60-a	60-a	61-a	1,97	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
60-b	60-b	61-b	0,9		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
60-c	60-c	61-c	3,65		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
60-d	60-d	61-d	1,81		-	-	Bagno
60-f	60-f	61-f	3,54	regulowanie zagęszczenia	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
60-g	60-g	61-g	5,14		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
60-h	60-h	61-h	2,96		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
60~a	60~a	61~b	0,26		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	droga
60~b	60~b	61~a	0,16		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	droga
Razem:			182,39				

5.1.1.2. Oddziaływanie na rezerwat przyrody Okalewo

Rezerwat przyrody Okalewo został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 3 maja 1965 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Aktualnie obowiązuje Zarządzenie nr 0210/16/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Okalewo".

Na terenie rezerwatu nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych, natomiast zapisane w bazie Taksator sformułowanie „BRAK WSKAZAŃ” - jest zapisem wynikającym z wymogów programu i bazy SILP oraz odnosi się do braku działań z zakresu gospodarki leśnej i nie jest jednoznaczne z „brakiem konieczności prowadzenia działań ochronnych” z innego zakresu w tych terenach.

W związku z tym, że w rezerwacie nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, należy stwierdzić brak negatywnego oddziaływania Planu UL na omawiany rezerwat przyrody.

Zestawienie wskazań gospodarczych na terenie Rezerwatu Przyrody „Okalewo”							
Adres leśny nowy	Adres leśny stary 2016-2025	Adres leśny 2006-2015	Powierzchnia [ha]	Wskazanie wg planu zadań ochrony	Wskazania proponowane przez Wykonawcę PUL po konsultacjach z Nadleśnictwem Skrwilno	Wskazania będące wynikiem uzgodnień	Rodzaj powierzchni
137-f	137-i	137-f	4,08	Usunięcie krzewów czerwomchy amerykańskiej z północnej części rezerwatu	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
137-g	137-j	-	1,2	-	BRAK WSKAZAŃ		D-stan
Razem:			5,28				

5.1.1.3. Oddziaływanie na rezerwat przyrody Przełom Mieni

Rezerwat przyrody Przełom Mieni został ustanowiony Rozporządzeniem nr 289/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskie z dnia 10 października 2001 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, następnie wprowadzono zmiany zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Przełom Mieni".

Na terenie rezerwatu nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych, natomiast zapisane w bazie Taksator sformułowanie „BRAK WSKAZAŃ” - jest zapisem wynikającym z wymogów programu i bazy SILP oraz odnosi się do braku działań z zakresu gospodarki leśnej i nie jest jednoznaczne z „brakiem konieczności prowadzenia działań ochronnych” z innego zakresu w tych terenach.

W związku z tym, że w rezerwacie nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, należy stwierdzić brak negatywnego oddziaływania Planu UL na omawiany rezerwat przyrody.

Zestawienie wskazań gospodarczych na terenie Rezerwatu Przyrody „Przełom Mieni”							
Adres leśny nowy	Adres leśny stary 2016-2025	Adres leśny 2006-2015	Powierzchnia [ha]	Wskazanie wg planu zadań ochrony	Wskazania proponowane przez Wykonawcę PUL po konsultacjach z Nadleśnictwem Skrwilno	Wskazania będące wynikiem uzgodnień	Rodzaj powierzchni
163-a	163-a	135-a	4,95	1)Usuwanie czeremchy amerykańskiej 2) Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
163-f	163-f	135-f	3,44	1)Usuwanie czeremchy amerykańskiej 2) Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
163-h	163-h	135-h	0,44	1)Usuwanie czeremchy amerykańskiej 2) Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
163-i	163-i	135-i	1	Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	-	(W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	utwór fizjo.
163-j	-	135-j	0,65	Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
163~a	-	135~a	0,2	Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	-	(W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	rowy
164-a	164-a	-	0,94	Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
164-f	164-f	-	1,09	Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
164-i	-	136-i	0,37	Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	-	(W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	Bagno
164-j	164-j	-	0,8	Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat -	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
164-k	164-k	136-k	0,69	1)Usuwanie czeremchy amerykańskiej 2) Kontrola ekspansji obcych gatunków roślin – co 5 lat	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
164-m	164-m	-	0,01	-	-	BRAK WSKAZAŃ	SUKCESJA
164-n	164-n	-	0,02	-	-	BRAK WSKAZAŃ	SUKCESJA
164-o	164-o	-	0,08	-	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
164~a	164~a	136~a	0,05	-	-	-	droga
164~c	164~c	136~b	0,04	-	-	-	droga
164~f	164~f	136~f	0,03	-	-	-	linia energ.
Razem:			14,8				

5.1.1.3.1. Oddziaływanie na otulinę rezerwatu przyrody Przełom Mieni

Na terenie otuliny rezerwatu nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych, natomiast zapisane w bazie Taksator sformułowanie „BRAK WSKAZAŃ” - jest zapisem wynikającym z wymogów programu i bazy SILP oraz odnosi się do braku działań z zakresu gospodarki leśnej i nie jest jednoznaczne z „brakiem konieczności prowadzenia działań ochronnych” z innego zakresu w tych terenach.

Zabiegi na terenie otuliny zostały uzgodnione z RDLP w Toruniu oraz RDOŚ Bydgoszcz. Skany dokumentacji zostały zamieszczone na końcu poniższego dokumentu.

Zestawienie wskazań gospodarczych na terenie Rezerwatu Przyrody „Przełom Mieni – Otulina”							
Adres leśny nowy	Adres leśny stary 2016-2025	Adres leśny 2006-2015	Powierzchnia [ha]	Wskazanie wg planu zadań ochrony	Wskazania proponowane przez Wykonawcę PUL po konsultacjach z Nadleśnictwem Skrwilno	Wskazania będące wynikiem uzgodnień	Rodzaj powierzchni
163-d	163-d	162-d	1,76	-	TP	TP	D-stan
163-g	163-g	162-g	3,16	-	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
164-b	164-b	163-b	2,26	-	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
164-g	164-g	163-g	0,51	-	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
164-h	164-h	163-h	0,7	-	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
164-l	164-l	163-l	10,53	-	IVD 30%, AGROT, ODN. ZŁOŻ.	IVD 30%, AGROT, ODN. ZŁOŻ.	D-stan
164~b	164~a	163~a	0,06	-	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	DROGI L
164~d	164~d	163~b	0,1	-	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	LINIA ENERG.
Razem:			19,08				

5.1.1.4. Oddziaływanie na rezerwat przyrody Stary Zagaj

Rezerwat przyrody Stary Zagaj został ustanowiony Rozporządzeniem nr 273/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 października 2001 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, następnie wprowadzono zmiany zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie rezerwatu "Stary Zagaj".

Na terenie rezerwatu nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych, natomiast zapisane w bazie Taksator sformułowanie „BRAK WSKAZAŃ” - jest zapisem wynikającym z wymogów programu i bazy SILP oraz odnosi się do braku działań z zakresu gospodarki leśnej i nie jest jednoznaczne z „brakiem konieczności prowadzenia działań ochronnych” z innego zakresu w tych terenach.

W związku z tym, że w rezerwacie nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, należy stwierdzić brak negatywnego oddziaływania Planu UL na omawiany rezerwat przyrody.

Zestawienie wskaźników gospodarczych na terenie Rezerwatu Przyrody „Stary Zagaj”							
Adres leśny nowy	Adres leśny stary 2016-2025	Adres leśny 2006-2015	Powierzchnia [ha]	Wskaźnik wg planu zadań ochrony	Wskaźniki proponowane przez Wykonawcę PUL po konsultacjach z Nadleśnictwem Skrwilno	Wskaźniki będące wynikiem uzgodnień	Rodzaj powierzchni
204-d	204-i	172-f	3,87		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
204-f	204-i	-	2,84		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
204-g	204-k	172-h	4,35		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
207-j	207-m	-	10,34	Pozostawić martwe drewno. usuwanie grabu i czeremchy poprzez karczowanie poniżej szyi korzeniowej. Pozostawić martwe drewno	BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
208-c	208-c	-	1,81	2-etapowe usuwanie sosny do uzyskania docelowo 30% udziału sosny zwyczajnej	BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
208-d	208-d	176-d	12,81	Usuwanie powalonego świerka	BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
208-f	208-f	176-f	11,25		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
209-a	209-a	177-a	11,17		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
209-b	209-b	-	15,5		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
209-c	209-c	-	1,92		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
209-d	209-d	177-c	1,58		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
209-f	209-f	177-d	1,37	Usuwanie robinii, obumarłe drzewa pozostawić na terenie rezerwatu do naturalnego rozkładu	BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
209-g	209-g	177-f	3,41	Usuwanie robinii, obumarłe drzewa pozostawić na terenie rezerwatu do naturalnego rozkładu	BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
209-h	209-h	177-g	1,57		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
209-i	209-i	177-h	2,37		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
209-j	209-j	177-i	0,25		-	-	bagno
209-k	209-k	177-j	1,46		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
209-l	209-l	177-k	2,06	Usuwanie robinii, obumarłe drzewa pozostawić na terenie rezerwatu do naturalnego rozkładu	BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
209-m	209-m	177-l	0,61	Pozostawić martwe drewno	BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
220-b	220-b	188-b	2,1		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
221-a	221-a	189-a	6,65		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
221-f	221-f	189-f	6,23		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
222-a	222-a	190-a	2,26		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
222-b	222-b	190-b	20,51		BRAK WSKAŹNIKÓW	BRAK WSKAŹNIKÓW	D-stan
204~f			0,05		-	-	rowy
208~b	208~b	176~b	0,17		-	-	droga
209~a	209~a	177~a	0,3		-	-	droga
209~b	209~b	-	0,14		-	-	droga
209~c	209~c	-	0,01		-	-	droga

209~d	209~d	-	0,4		-	-	droga
220~c	220~c	-	0,06		-	-	droga
221~a	221~a	189~b	0,05		-	-	droga
221~b	221~b	-	0,2		-	-	droga
222~a	222~a	190~d	0,2		-	-	droga
222~c	222~c	190~b	0,43		-	-	droga
222~d	222~d	190~a	0,2		-	-	droga
Razem:			130,5				

5.1.1.5. Oddziaływanie na rezerwat przyrody Torfowisko Mieleńskie

Rezerwat przyrody Torfowisko Mieleńskie został ustanowiony Obwieszczeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do 31 grudnia 1998 r., następnie wprowadzono zmiany zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 3 sierpnia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowisko Mieleńskie”

Na terenie rezerwatu nie zaplanowano żadnych wskazań gospodarczych, natomiast zapisane w bazie Taksator sformułowanie „BRAK WSKAZAŃ” - jest zapisem wynikającym z wymogów programu i bazy SILP oraz odnosi się do braku działań z zakresu gospodarki leśnej i nie jest jednoznaczne z „brakiem konieczności prowadzenia działań ochronnych” z innego zakresu w tych terenach. W

W związku z tym, że w rezerwacie nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, należy stwierdzić brak negatywnego oddziaływania Planu UL na omawiany rezerwat przyrody.

Zestawienie wskazań gospodarczych na terenie Rezerwatu Przyrody „ Torfowisko Mieleńskie”							
Adres leśny nowy	Adres leśny stary 2016-2025	Adres leśny 2006-2015	Powierzchnia [ha]	Wskazanie wg planu zadań ochrony	Wskazania proponowane przez Wykonawcę PUL po konsultacjach z Nadleśnictwem Skrwilno	Wskazania będące wynikiem uzgodnień	Rodzaj powierzchni
82-k	82-k	120A-k	7,22	Usuwanie krzewów i podrostu drzew olszy czarnej i wierzby	-	(W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	bagno
82-l	82-l	120A-l	0,15		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
82-n	-	120A-n	1,25		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
82-o	82-p	120A-o	1,77	Usuwanie krzewów i podrostu drzew olszy czarnej i wierzby	-	(W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	bagno
82-p	82-r	120A-p	0,57	Usuwanie krzewów i podrostu drzew olszy czarnej i wierzby	BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ (W Info. Dod. - Postępować zgodnie z PO)	D-stan
82-r	82-s	120A-r	0,41		BRAK WSKAZAŃ	BRAK WSKAZAŃ	D-stan
82~b	82~b	120A~b	0,07		-	-	linia
82~c	82~c	-	0,05		-	-	pas ppoz
Razem:			11,49				

5.1.2. Oddziaływanie na Obszary Natura 2000

5.1.2.1. Oddziaływanie na Obszar Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

5.1.2.1.1. Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

Na terenie będącym w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno stwierdzono występowanie 7 siedlisk przyrodniczych, wykaz ich przedstawiono poniżej w tabeli.

Tabela 38. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

Lp.	Kod siedliska	Nazwa Siedliska	Ocena ogólna*	Stan zachowania**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
1	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphenion</i> , <i>Potamion</i>	-	-	TAK
2	4030	Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylion</i>	-	-	TAK
3	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	B	U1	TAK
4	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetæ nigrae</i>)	B	FV	TAK
5	91D0	<i>Bory i lasy bagienne</i>	C	U1	TAK
6	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , <i>olsy źródliskowe</i>)	C	U1	TAK
7	91T0	Śródładowy bór chrobotkowy	-	-	TAK

Objaśnienia do tabeli:

* ocena wg SDF

** ocena wg uproszczonej metodyki GIOŚ, uśredniona dla całego platu siedliska

5.1.2.1.2. Typy siedliskowe lasu w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

W ramach prac nad PUL do każdego wyłączenia drzewostanowego został określony dominujący typ siedliskowy lasu (TSL). Udział wyróżnionych TSL w powierzchni leśnej zalesionej Nadleśnictwa Skrwilno znajdującej się w granicach obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Zestawienie powierzchni według zgodności składu gatunkowego drzewostanów z TSL w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 na terenie Nadleśnictwa Skrwilno

TSL	Pow. [ha]	Stopień zgodności składu gatunkowego z siedliskiem					
		zgodny		częściowo zgodny		niezgodny	
		ha	%	ha	%	ha	%
BŚW	20,08	20,08	16,53	-	-	-	-
BMŚW	52,92	-	-	52,92	43,58	-	-
BMW	5,63	-	-	3,54	2,91	2,09	1,72

TSL	Pow. [ha]	Stopień zgodności składu gatunkowego z siedliskiem					
		zgodny		częściowo zgodny		niezgodny	
		ha	%	ha	%	ha	%
BMB	8,24	6,81	5,60	1,43	1,17	-	-
LMŚW	7,86	-	-	7,86	6,47	-	-
LMW	3,18	0,9	0,74	-	-	2,28	1,87
OL	11,81	10,27	8,45	-	-	1,54	1,26
OLI	11,69	5,14	4,23	4,58	3,77	1,97	1,62
Razem:	121,41	43,2	35,58	70,33	57,92	7,88	6,49

Największą powierzchnię w Nadleśnictwie zajmują drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem – stanowią one 57,92% powierzchni omawianego obszaru, drzewostany zgodne stanowią 35,58% powierzchni, a drzewostany niezgodne występują na powierzchni 6,49%. Za niezgodne głównie uznano lite drzewostany (lub ze zdecydowaną przewagą) sosnowe. Realizacja zapisów zawartych w PUL zapewni stopniowy spadek areálu drzewostanów niezgodnych.

5.1.2.1.3. Analiza struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

Na potrzeby niniejszego opracowania w oparciu o dane zawarte w PUL dla Nadleśnictwa przygotowano zestawienie obrazujące strukturę wiekową i gatunkową drzewostanów według gatunków i wieków rzeczywistych w granicach omawianego obszaru.

Analizując **Tabela 40** należy stwierdzić, że w obszarze Mszar Płociczno PLH040035 na gruntach Nadleśnictwa wśród gatunków dominuje sosna, która zajmuje blisko 87% powierzchni analizowanego obszaru Natura 2000. Do liczniej występujących gatunków należy także zaliczyć olszę oraz brzozę omszoną, które łącznie zajmują blisko 24% powierzchni obszaru N2000. Udział pozostałych gatunków jest niewielki.

W obszarze Natura 2000 gatunki obce geograficznie (neofity) nie występują.

Tabela 40. Struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 (wg gatunków i wieków rzeczywistych)

Gatunek	Klasa wieku															Razem [ha]	Razem [%]
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VII	VIII	KO	KDO		
SO	0	0,19	0	10,66	0,31	4,33	4,55	4,4	6,42	35,36	6,32	13,65	0	0	0	86,19	70,99
MD	0	0	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1	0,08
ŚW	0	0	0	3,17	1,23	0,46	0,05	0,56	0,36	0	0,57	0,12	0	0	0	6,52	5,37
BRZ	0	0,35	0	0	0	2,31	0	0,76	0	0,22	0,85	0	0	0	0	4,49	3,70
BRZ.O	0	0	0	0,2	2,31	3,55	0,16	0,58	1,83	0,09	0,51	0	0	0	0	9,23	7,60
OL	0	0	0	1,33	0	2,77	0,46	2,64	0,79	1,89	4,46	0	0	0	0	14,34	11,81
OL.S	0	0	0	0	0	0	0,54	0	0	0	0	0	0	0	0	0,54	0,44
Razem	0	0,54	0	15,46	3,85	13,42	5,76	8,94	9,4	37,56	12,71	13,77	0	0	0	121,41	100

5.1.2.1.4. Projektowane zabiegi gospodarcze w obszarze Natura 2000

Mszar Płociczno PLH040035

W celu dokonania analizy wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarze Mszar Płociczno PLH040035 przygotowano zestawienia powierzchniowe i procentowe poszczególnych grup zabiegów gospodarczych.

Tabela 41. Struktura zabiegów gospodarczych planowanych do realizacji w latach 2026-2035 w granicach obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 PUL dla Nadleśnictwa Skrwilno

Nazwa i kod obszaru chronionego	Powierzchnia obszaru w zarządzie N-ctwa Skrwilno	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych [ha]				
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne
Mszar Płociczno PLH040035	181,81	-	-	-	-	-

Dane aktualne na dzień 17.09.2025 r. ulegną weryfikacji po ostatecznym zatwierdzeniu planu cięć

Na podstawie zebranych danych w PUL dla Nadleśnictwa Skrwilno oraz zestawień w Tabeli 41, wynika, że w granicach obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 nie zaplanowano żadnych czynności gospodarczych.

5.1.2.1.5. Analiza wpływu zapisów PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

Celem ochrony obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 jest przede wszystkim ochrona siedlisk. Na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Skrwilno w granicach obszaru Natura 2000 stwierdzono występowanie 7 siedlisk przyrodniczych z obszaru Natura2000.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 2 sierpnia 2017 r. w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 5 marca 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035.

Rodzaj zabiegów planowanych w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035, zostały uzgodnione na spotkaniu roboczym, które odbyło się w dniu 07 lipca 2025 r. pomiędzy przedstawicielami Nadleśnictwa Skrwilno, RDLP Toruń, RDOŚ w Bydgoszczy oraz wykonawcą PUL - Krameko Sp. z o.o. Na spotkaniu przeanalizowano oraz uzgodniono zestawienie pododdziałów i zabiegów planowanych w PUL na terenie obszaru Natura 2000.

W omawianym obszarze Natura 2000 nie zaplanowano żadnych rębni ani zabiegów pielęgnacyjnych.

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno sporządzany na lata 2026-2035 uwzględniający zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 jest wystarczający dla zapewnienia właściwej ochrony przedmiotów ochrony, dla których utworzono obszar Natura 2000, dlatego też nie

stwierdza się negatywnego oddziaływania zapisów PUL na siedliska przyrodnicze oraz gatunki chronione występujące w analizowanym obszarze Natura 2000.

Tabela 42. Zbiornicze zestawienie planowanych zabiegów gospodarczych w odniesieniu do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

	Kod przedmiotu ochrony	Lokalizacja przedmiotu ochrony (oddział, pododdział)	Zalesienia [ha]	Odnowienia [ha]	Pielęgnowanie d-st [ha]	Rodzaj rębni [ha]				Brak wskazań [ha]	Uwagi
						II	III	IV	V		
1.	3150	53m	-	-	-	-	-	-	-	-	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
2.	4030	60f	-	-	-	-	-	-	-	-	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
3.	7110	53k 54b,c,d,f,g 55b,c,f 58d	-	-	-	-	-	-	-	-	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
4.	7140	53k.m 54d 55c 58d	-	-	-	-	-	-	-	-	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
5.	91D0	53k 54c,d,f,g 55a,b,c,d,f,g 60a,b	-	-	-	-	-	-	-	4,93	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
6.	91E0	53c,d,f,g,h,i,k,l 54b,c,d,g,h 55a,b,d,g 58b 59a,b,d,h,i 60a,b,g	-	-	-	-	-	-	-	19,30	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
7.	91T0	59j	-	-	-	-	-	-	-	9,12	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.

Dane aktualne na dzień 17.09.2025 r. ulegną weryfikacji po ostatecznym zatwierdzeniu planu cięć

Obszar Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 posiada PZO ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 2 sierpnia 2017 r. w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 5 marca 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035.

Zgodnie ze wspomnianym wcześniej Zarządzeniem poniżej znajduje się lista przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035 występujących na terenie Nadleśnictwa Skrwilno, z wymienionymi działaniami ochronnymi, za których wykonanie odpowiedzialne jest Nadleśnictwo.

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 3150, 4030, 7110

- Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 30 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami, cieków wraz z łęgami na dnie doliny, źródlisk i ekosystemów torfowiskowych i bagiennych stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia
- Usunięcie nadmiaru sosny i brzozy z torfowiska w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu zadań ochronnych (utrzymanie pokrycia poniżej 30%)

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 7140

- Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 30 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami, cieków wraz z łęgami na dnie doliny, źródlisk i ekosystemów torfowiskowych i bagiennych stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 91D0

- Pozostawienie bez zabiegów gospodarczych borów bagiennych, we właściwym stanie (FV) położonych wzdłuż naturalnych cieków.

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 91E0

- Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym (U1).

5.1.2.2. Oddziaływanie na Obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

5.1.2.2.1. Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Na terenie będącym w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno stwierdzono występowanie 6 przedmiotów ochrony, wykaz ich przedstawiono poniżej w tabeli.

Tabela 43. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Lp.	Kod siedliska	Nazwa Siedliska	Ocena ogólna*	Stan zachowania**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
1	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	A	-	TAK
2	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , <i>olsy źródłiskowe</i>)	B	-	TAK
3	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B	-	TAK
4	91I0	Ciepielubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	B	-	TAK

Objaśnienia do tabeli:

* ocena wg SDF (styczeń 2025 r.)

** ocena wg uproszczonej metodyki GIOŚ, uśredniona dla całego platu siedliska

Tabela 44. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Lp.	Kod gatunku	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochrony*	Ocena ogólna**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000***
1	1337	<i>Castor fiber</i>	Bóbr europejski	częściowa	-	TAK
2	1086	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Zgniotek cynoborowy	częściowa	-	NIE

Objaśnienia do tabeli:

* na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

** ocena wg SDF

5.1.2.2.2. Typy siedliskowe lasu w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

W ramach prac nad PUL do każdego wyłączenia drzewostanowego został określony dominujący typ siedliskowy lasu (TSL). Udział wyróżnionych TSL w powierzchni leśnej zalesionej Nadleśnictwa Skrwilno znajdującej się w granicach obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 45. Zestawienie powierzchni według zgodności składu gatunkowego drzewostanów z TSL w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 na terenie Nadleśnictwa Skrwilno

TSL	Pow. [ha]	Stopień zgodności składu gatunkowego z siedliskiem					
		zgodny		częściowo zgodny		niezgodny	
		ha	%	ha	%	ha	%
BMŚW	16,8	-	23,86	16,8	6,15	-	-
LMŚW	142,02	65,15	2,38	33,78	12,37	43,09	15,78
LMW	8,09	6,51	33,70	-	-	1,58	0,57
LŚW	101,06	92,01	0,58	7,68	2,81	1,37	0,50
OL	1,61	1,61	1,24	-	-	-	-
OLJ	3,4	3,4	0,16	-	-	-	-
Razem:	272,98	169,68	61,95	58,26	21,34	46,04	16,86

Największą powierzchnię w Nadleśnictwie zajmują drzewostany zgodne z siedliskiem – stanowią one 61,95% powierzchni omawianego obszaru, drzewostany częściowo zgodne stanowią 21,34% powierzchni, a drzewostany niezgodne występują na powierzchni 16,86 ha. Za niezgodne głównie uznano lite drzewostany (lub ze zdecydowaną przewagą) sosnowe. Realizacja zapisów zawartych w PUL zapewni stopniowy spadek areálu drzewostanów niezgodnych.

5.1.2.2.3. Analiza struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Na potrzeby niniejszego opracowania w oparciu o dane zawarte w PUL dla Nadleśnictwa przygotowano zestawienie obrazujące strukturę wiekową i gatunkową drzewostanów według gatunków i wieków rzeczywistych w granicach omawianego obszaru.

Analizując **Tabela 46** należy stwierdzić, że w obszarze Stary Zagaj PLH040038 na gruntach Nadleśnictwa wśród gatunków dominuje dąb, który zajmuje blisko 45% powierzchni analizowanego obszaru Natura 2000. Do liczniej występujących gatunków należy także zaliczyć sosnę oraz graba, które łącznie zajmują blisko 43% powierzchni obszaru N2000. Udział pozostałych gatunków jest nieliczny.

Na terenie obszaru N2000, w granicach Nadleśnictwa stwierdzono neofityzację, czyli jedną z form degeneracji ekosystemu leśnego polegającą na samoistnym lub sztucznym wnikaniu neofitów do składu gatunkowego drzewostanów. Wśród neofitów występujących w omawianym obszarze należy wymienić: dęba czerwonego, który zajmuje powierzchnię 0,27 ha

Tabela 46. Struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 (wg gatunków i wieków rzeczywistych)

Gatunek	Klasa wieku															Razem [ha]	Razem [%]
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VII	VIII	KO	KDO		
SO	1,95	3,85	1,34	8,39	1,53	0	9,49	11,58	0	30,03	10,03	0	0	22,54	0	100,73	36,44
MD	0,33	0	0	0	3,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4,13	1,59
ŚW	0	0	0,15	0,65	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,8	0,29
BK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
DB	0,64	6,8	0,49	4,23	0	1,46	2,29	0,68	0	0	97,68	6,05	0	1,65	0	121,97	44,98
DB.C	0	0	0	0,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,27	0,10
KL	0	0	0	0	0	0	0,26	0	0	0	0	0	0	0	0	0,26	0,09
JW	0	0	0	0	0	0	2,57	0	0	0	0,34	0	0	3,3	0	6,21	2,33
GB	0,43	0	0	0	0,81	0	0,69	6,44	4,85	0	4,02	0	0	0	0	17,24	6,30
BRZ	0	0	0	3,68	0,84	0	1,68	2,1	0	0	0	0	0	0	0	8,3	2,98
OL	0	0	0	0,82	0,82	1,73	0	0,16	0	0	0,61	2,82	0	0	0	6,96	2,60
LP	0,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,68	0	0	0	0	6,11	2,30
Razem	3,78	10,65	1,98	18,04	7,8	3,19	16,98	20,96	4,85	30,03	118,36	8,87	0	27,49	0	277,98	100

5.1.2.2.4. Projektowane zabiegi gospodarcze w obszarze Natura 2000

Stary Zagaj PLH040038

W celu dokonania analizy wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarze Stary Zagaj PLH040038 przygotowano zestawienia powierzchniowe i procentowe poszczególnych grup zabiegów gospodarczych.

Tabela 47. Struktura zabiegów gospodarczych planowanych do realizacji w latach 2025-2034 w granicach obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 wg PUL dla Nadleśnictwa Skrwilno

Nazwa i kod obszaru chronionego	Powierzchnia obszaru w zarządzie N-ctwa Skrwilno	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych [ha]				
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne
Stary Zagaj PLH040038	279,00	-	25,03	80,45	56,56	-

Dane aktualne na dzień 17.09.2025 r. ulegną weryfikacji po ostatecznym zatwierdzeniu planu cięć

Na podstawie zebranych danych w PUL dla Nadleśnictwa Skrwilno oraz zestawień w **Tabela 47**, wynika, że dominującymi zabiegami gospodarczymi zaplanowanymi w granicach obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 będą zabiegi związane z pielęgnowaniem drzewostanów (czyszczenia wczesne i późne oraz trzebieże wczesne i późne). Zabiegi te wykonane będą na 80,45 ha powierzchni omawianego obszaru Natura 2000. Rębnie złożone zaplanowano na łącznej powierzchni 56,56 ha.

Z zabiegami rębnymi związane są bezpośrednio zabiegi związane z odnowieniami drzewostanów, które będą przeprowadzone na powierzchni 25,03 ha

5.1.2.2.5. Analiza wpływu zapisów PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Celem ochrony obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 jest przede wszystkim utrzymanie we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w nich występujących.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.

Rodzaj zabiegów planowanych w obszarze Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035, zostały uzgodnione na spotkaniu roboczym, które odbyło się w dniu 07 lipca 2025 r. pomiędzy przedstawicielami Nadleśnictwa Skrwilno, RDLP Toruń, RDOŚ w Bydgoszczy oraz wykonawcą PUL - Krameko Sp. z o.o. Na spotkaniu przeanalizowano oraz uzgodniono zestawienie pododdziałów i zabiegów planowanych w PUL na terenie obszaru Natura 2000

W omawianym obszarze Natura 2000 rębnie zaplanowano łącznie na powierzchni 93,62 ha, odnowienia na powierzchni 17,06 ha oraz pielęgnacje na powierzchni 61,83 ha.

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno sporządzany na lata 2026-2035 uwzględniający zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 jest wystarczający dla zapewnienia właściwej ochrony przedmiotów ochrony,

dla których utworzono obszar Natura 2000, dlatego też nie stwierdza się negatywnego oddziaływania zapisów PUL na siedliska przyrodnicze oraz gatunki chronione występujące w analizowanym obszarze Natura 2000.

Tabela 48. Zbiorcze zestawienie planowanych zabiegów gospodarczych w odniesieniu do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

	Kod przedmiotu ochrony	Lokalizacja przedmiotu ochrony (oddział, pododdział)	Zalesienia [ha]	Odnowienia [ha]	Pielęgnowanie d-st [ha]	Rodzaj rębni [ha]				Brak wskazań [ha]	Uwagi
						II	III	IV	V		
1.	9170	203b 204b,c,d 207g,h,i,j 208a,b,c,d,f 209a,b,c,d,f .g,h,i,k,l,m 220a,b,f,g,h 221a,b,c,d,f .g,h 222a,b,c 232d,f,g,i,j,k .l 233a,b,c,d,f .g,h,i,j 238f	-	17,06	61,83	-	10,70	45,86	-	138,24	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
2.	91E0	204b 221f 222b 232k 233i,j	-	-	-	-	-	15,70	-	26,96	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
3.	91F0	204b 209a 221f,g 222b 233a,b,g,j 238f	-	-	-	-	-	21,36	-	40,46	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
4.	91I0	207g,i,j	-	-	-	-	-	-	-	10,24	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.

Dane aktualne na dzień 17.09.2025 r. ulegną weryfikacji po ostatecznym zatwierdzeniu planu cięć

Obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 posiada plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.

Zgodnie ze wspomnianym wcześniej Zarządzeniem poniżej znajduje się lista przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 występujących na terenie Nadleśnictwa Skrwilno, z wymienionymi działaniami ochronnymi, za których wykonanie odpowiedzialne jest Nadleśnictwo.

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 9170

- Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna, aż do osiągnięcia właściwego stanu siedlisk (z wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego).

- Utrzymanie co najmniej aktualnego stanu ochrony (U1) oraz dotychczasowej powierzchni siedliska (219,43 ha).

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 91E0, 91F0

- Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna, aż do osiągnięcia właściwego stanu siedlisk (za wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego).
- Skuteczne, sukcesywne usuwanie robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* np. w ramach cięć pielęgnacyjnych.

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 91I0

- Sukcesywne eliminowanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie w drzewostanie i w warstwie krzewów.
- Rozluźnienie zwarcia drzewostanu w granicach 50-60% oraz podszytu. Utrzymywanie przerywanego zwarcia.

5.1.2.3. Oddziaływanie na Obszar Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH 040018

5.1.2.3.1. Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018

Na terenie będącym w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno stwierdzono występowanie 9 przedmiotów ochrony, wykaz ich przedstawiono poniższych tabelach.

Tabela 49. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018

Lp.	Kod siedliska	Nazwa Siedliska	Ocena ogólna*	Stan zachowania**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
2	6120	Ciepolubne śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	-	-	TAK
4	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	-	-	TAK
5	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetae nigrae</i>)	B	-	TAK
6	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	B	-	TAK
7	91D0	Bory i lasy bagienne	-	-	TAK

Objaśnienia do tabeli:

* ocena wg SDF (styczeń 2024 r.)

** ocena wg uproszczonej metodyki GIOŚ, uśredniona dla całego płatu siedliska

Tabela 50. Zestawienie przedmiotów ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018

Lp.	Kod gatunku	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria ochrony*	Ocena ogólna**	Przedmiot ochrony występujący na gruntach w zarządzie N-ctwa w granicach obszaru N2000
1	6216	<i>Hamatocauliu vernicosus</i>	Haczykowiec błyszczący	Ścisła	-	-
2	1903	<i>Liparis loeseli</i>	Lipiennik Loesela	ściska	-	-

Objaśnienia do tabeli:

* na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

** ocena wg SDF (styczeń 2025 r.)

5.1.2.3.2. Typy siedliskowe lasu w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018

W ramach prac nad PUL do każdego wyłączenia drzewostanowego został określony dominujący typ siedliskowy lasu (TSL). Udział wyróżnionych TSL w powierzchni leśnej zalesionej Nadleśnictwa Skrwilno znajdującej się w granicach obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 51. Zestawienie powierzchni według zgodności składu gatunkowego drzewostanów z TSL w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 na terenie Nadleśnictwa Skrwilno

TSL	Pow. [ha]	Stopień zgodności składu gatunkowego z siedliskiem					
		zgodny		częściowo zgodny		niezgodny	
		ha	%	ha	%	ha	%
BMŚW	20,78	0,45	1,91	20,33	86,69	-	
LMW	0,51	0,15	0,63	0,36	1,53	-	
OL	2,16	2,16	9,21	-	-	-	
Razem:	23,45		11,75		88,22	-	-

Największą powierzchnię w Nadleśnictwie zajmują drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem – stanowią one 88,22% powierzchni omawianego obszaru, drzewostany zgodne stanowią 11,75% powierzchni, a drzewostany niezgodne nie występują. Za niezgodne głównie uznano lite drzewostany (lub ze zdecydowaną przewagą) sosnowe. Realizacja zapisów zawartych w PUL zapewni stopniowy spadek areału drzewostanów niezgodnych.

5.1.2.3.3. Analiza struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018

Na potrzeby niniejszego opracowania w oparciu o dane zawarte w PUL dla Nadleśnictwa przygotowano zestawienie obrazujące strukturę wiekową i gatunkową drzewostanów według gatunków i wieków rzeczywistych w granicach omawianego obszaru.

Analizując **Tabela 52****Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.** należy stwierdzić, że w obszarze Torfowisko Mieleńskie PLH040018 na gruntach Nadleśnictwa wśród gatunków dominuje sosna, która zajmuje blisko 84% powierzchni analizowanego obszaru Natura 2000. Do liczniej występujących gatunków należy także zaliczyć olszę oraz brzozę, które łącznie zajmują blisko 16% powierzchni obszaru N2000. Udział pozostałych gatunków jest niewielki.

Na terenie obszaru N2000, w granicach Nadleśnictwa nie stwierdzono neofityzacji.

Tabela 52. Struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 (wg gatunków i wieków rzeczywistych)

Gatunek	Klasa wieku															Razem [ha]	Razem [%]
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VI	VII	VIII	KO	KDO		
SO	0	0	0,21	2,54	11,38	0	5,46	0	0	0	0	0	0	0	0	19,59	83,54
ŚW	0	0	0	0,18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,18	0,77
DB	0	0	0	0	0	0	0,04	0	0	0	0	0	0	0	0	0,04	0,17
BRZ	0	0	0,2	0,41	0,14	0	0,09	0	0	0	0	0	0	0	0	0,84	3,58
OL	0	0	0	1,21	1,25	0	0,24	0	0,1	0	0	0	0	0	0	2,8	11,94
Razem	0	0	0,41	4,34	12,77	0	5,83	0	0,1	0	0	0	0	0	0	23,45	100

5.1.2.3.4. Projektowane zabiegi gospodarcze w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018

W celu dokonania analizy wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarze Torfowisko Mieleńskie PLH040018 przygotowano zestawienia powierzchniowe i procentowe poszczególnych grup zabiegów gospodarczych.

Tabela 53. Struktura zabiegów gospodarczych planowanych do realizacji w latach 2025-2034 w granicach obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 wg PUL dla Nadleśnictwa Skrwilno

Nazwa i kod obszaru chronionego	Powierzchnia obszaru w zarządzie N-ctwa Skrwilno	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych [ha]				
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne
Torfowisko Mieleńskie PLH040018	51,56	-	-	20,28	-	-

Dane aktualne na dzień 17.09.2025 r. ulegną weryfikacji po ostatecznym zatwierdzeniu planu cięć

Na podstawie zebranych danych w PUL dla Nadleśnictwa Skrwilno oraz zestawień w **Tabela 55**, wynika, że dominującymi zabiegami gospodarczymi zaplanowanymi w granicach obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 będą zabiegi związane z pielęgnowaniem drzewostanów (czyszczenia wczesne i późne oraz trzebieże wczesne i późne). Zabiegi te wykonane będą na 20,28 ha powierzchni omawianego obszaru Natura 2000.

Niewielka powierzchnia planowanych zabiegów gospodarczych wynika z położenia na wyżej wymienionym obszarze Natura 2000 rezerwatów przyrody w których nie planuje się rębni złożonych.

5.1.2.3.5. Analiza wpływu zapisów PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018

Celem ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 jest przede wszystkim utrzymanie we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w nich występujących.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem nr 0210/28/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018.

Rodzaj zabiegów planowanych w obszarze Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018, zostały uzgodnione na spotkaniu roboczym, które odbyło się w dniu 07 lipca 2025 r. pomiędzy przedstawicielami Nadleśnictwa Skrwilno, RDLP Toruń, RDOŚ w Bydgoszczy oraz wykonawcą PUL - Krameko Sp. z o.o. Na spotkaniu przeanalizowano oraz uzgodniono zestawienie pododdziałów i zabiegów planowanych w PUL na terenie obszaru Natura 2000

W omawianym obszarze Natura 2000 nie zaplanowano rębni.

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno sporządzany na lata 2026-2035 uwzględniający zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko

Mieleńskie PLH040018 jest wystarczający dla zapewnienia właściwej ochrony przedmiotów ochrony, dla których utworzono obszar Natura 2000, dlatego też nie stwierdza się negatywnego oddziaływania zapisów PUL na siedliska przyrodnicze oraz gatunki chronione występujące w analizowanym obszarze Natura 2000.

Tabela 54. Zbiorcze zestawienie planowanych zabiegów gospodarczych w odniesieniu do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Mszar Płociczno PLH040035

	Kod przedmiotu ochrony	Lokalizacja przedmiotu ochrony (oddział, pododdział)	Zalesienia [ha]	Odnowienia [ha]	Pielęgnowanie d-st [ha]	Rodzaj rębni [ha]				Brak wskazań [ha]	Uwagi
						II	III	IV	V		
1.	7140	82o,n	-	-	-	-	-	-	-	-	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
2.	7230	82k,n 117i.m	-	-	-	-	-	-	-	-	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.
3.	91E0	82r,p,o,n,i,k	-	-	20,28	-	-	-	-	2,38	Brak negatywnych skutków oddziaływani planu.

Dane aktualne na dzień 17.09.2025 r. ulegną weryfikacji po ostatecznym zatwierdzeniu planu cięć

Obszar Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem nr 0210/28/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018.

Zgodnie ze wspomnianym wcześniej Zarządzeniem poniżej znajduje się lista przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko Mieleńskie PLH040018 występujących na terenie Nadleśnictwa Skrwilno, z wymienionymi działaniami ochronnymi, za których wykonanie odpowiedzialne jest Nadleśnictwo.

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 7140

- Wycinanie krzewów i podrostu drzew w okresie jesiennozimowym, za wyjątkiem chronionej brzozy niskiej (wskazany jest nadzór specjalisty) oraz wnoszenie biomasy poza płat siedliska przyrodniczego.

Dla przedmiotów ochrony (siedlisk przyrodniczych): 7230

- Jednorazowe wycięcie krzewów i podrostu drzew w okresie jesiennozimowym. Po usunięciu krzewów koszenie trzciny co roku w sezonie wegetacyjnym (czerwiec-lipiec). Biomasa należy usuwać poza płat siedliska przyrodniczego.
- Wycinanie krzewów i podrostu drzew w okresie jesiennozimowym, za wyjątkiem chronionej brzozy niskiej (wskazany jest nadzór specjalisty) oraz wnoszenie biomasy poza płat siedliska przyrodniczego.

5.1.2.4. Oddziaływanie na Obszar Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH

Oddziaływanie PUL na obszar Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH jest znikome ze względu na bardzo niewielką powierzchnię obszaru na terenie Nadleśnictwa Skrwilno (1,95ha).

5.1.3. Oddziaływanie na Park Krajobrazowy

W zasięgu Nadleśnictwa Skrwilno znajduje się 1 park krajobrazowy. Parki krajobrazowe są wielkoobszarową formą ochrony przyrody tworzoną ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe oraz krajobrazowe w celu ich zachowania i popularyzacji w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Park wraz z otuliną utworzony został Rozporządzeniem nr 1/90 Wojewody Toruńskiego z dnia 11 września 1990 r. w sprawie: utworzenia Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego. Powierzchnia Parku z ww. Rozporządzenia wynosi 27531,20 ha, w tym grunty Nadleśnictwa Skrwilno stanowią ha.

Uchwałą nr 37/21 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 kwietnia 2021 r. w sprawie Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, ustalono następujące szczególne cele ochrony Parku:

1) dla ochrony przyrody:

a) zachowanie zespołów form ukształtowania terenu reprezentujących zestaw cech charakterystycznych dla typów morfogenetycznych rynien polodowcowych i ich sandrowo-morenowego otoczenia oraz fragmentu doliny rzecznej Brynicy i jej wysoczyznowego i sandrowego otoczenia,

b) rekultywacja ze względów przyrodniczych i krajobrazowych struktur fitogenicznych zdegradowanych antropogenicznie,

c) utrzymanie lub przywrócenie warunków hydrograficznych umożliwiających rozwój naturalnych siedlisk roślinnych poprzez odpowiednie ukierunkowanie melioracji,

d) poprawa obecnego stanu jakościowego wód powierzchniowych,

e) zachowanie specyfiki florystycznej Parku związanej z dużym zróżnicowaniem typów siedlisk,

f) zachowanie wszystkich typów siedlisk florystycznych i utrzymanie populacji gatunków zagrożonych na poziomie pełnej odnawialności,

g) ochrona zbiorowisk roślinnych zagrożonych wyginięciem w skali kraju ze względu na zanikanie właściwych dla nich siedlisk, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności torfowisk,

h) przywrócenie naturalnego składu gatunkowego i struktury wiekowej drzewostanów w lasach,

i) zwiększenie powierzchni naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk wzdłuż brzegów zbiorników wodnych i cieków,

j) ochrona różnorodności siedlisk warunkujących bogactwo fauny;

2) dla ochrony krajobrazu:

a) zachowanie krajobrazów rynien polodowcowych oraz przełomowego odcinka doliny rzecznej Brynicy o cechach zbliżonych do naturalnych,

b) zachowanie kompleksów leśnych w całej różnorodności krajobrazowej, zwłaszcza krajobrazów leśnowodno-torfowiskowych,

c) zachowanie wnętrza i panoram widokowych o szczególnych walorach krajobrazowych, zarówno

w krajobrazie zbliżonym do naturalnego, jak i w krajobrazie kulturowym,
d) zachowanie dotychczasowych proporcji powierzchniowych między obszarami leśnymi i nieleśnymi oraz ochrona terenów nieleśnych o dużych walorach krajobrazowych: ekosystemów bagiennych, torfowiskowych, łąkowych i innych półnaturalnych;

- 3) dla ochrony środowiska kulturowego:
- a) zachowanie tożsamości kulturowej i ciągłości historycznej regionu,
 - b) utrzymanie charakterystycznych cech przestrzennych środowiska kulturowego Parku,
 - c) harmonijne kształtowanie przestrzeni w powiązaniu z elementami środowiska kulturowego,
 - d) harmonizowanie elementów środowiska kulturowego i przyrodniczego Parku oraz jego otoczenia.

Zapisy planu urządzenia lasu w żaden sposób nie łamią zakazów obowiązujących na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego zamieszczone w Uchwale nr 37/21 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 kwietnia 2021 r. w sprawie Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego w związku z powyższym nie stwierdza się negatywnego oddziaływania PUL na Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy oraz jego cele ochrony.

5.1.4. Oddziaływanie na ZPK

ZPK Jezioro Piaseczeńskie powołany został Uchwałą nr VIII/45/07 Rady Gminy Wielgie z dnia 18 maja 2007 r. w sprawie utworzenia na terenie gminy zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Obszar ZPK o powierzchni xx ha zlokalizowany jest w Leśnictwie Wielgie. Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowym jest ochrona ekosystemu (fauny i flory) jeziora Piaseczeńskiego.

5.1.5. Oddziaływanie na Pomniki przyrody

Akty powołujące pomniki przyrody zawierają następujące zakazy: niszczenia, uszkodzenia lub przekształcenia drzew; uszkodzenia i niszczenia gleby wokół drzew, a także umieszczania tablic, napisów i innych znaków nie związanych z ochroną pomnika przyrody.

W ramach PUL zaleca się ochronę pomników przyrody jak i pozostałych cennych, np. starych drzew. W odniesieniu do skupisk starych drzew, już na etapie projektowania gospodarki leśnej, wskazuje się na pozostawianie kęp starodrzewów na powierzchniach zaplanowanych do intensywnych cięć odnowieniowych. W starodrzewach wyłączonych z użytkowania, w PUL zaleca się, aby działania z zakresu gospodarki leśnej ograniczać jedynie do cięć sanitarnych i porządkowych, o ile występuje zagrożenie zdrowia lub życia ludzi.

Ponadto, mając na uwadze art. 40 pkt. 2 Ustawy o ochronie przyrody: "Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu" zaleca się, aby z chwilą stwierdzenia symptomów chorobowych lub istotnych uszkodzeń pomnika przyrody powiadomić właściwą Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, celem podjęcia niezbędnych działań ochronnych.

W Programie Ochrony Przyrody, który jest integralną częścią PUL znalazły się również zalecenia ochronne dotyczące tej formy ochrony przyrody wskazano, aby porządkować najbliższe otoczenie pomnika przyrody, kontrolować stan zdrowotny

drzew, a w razie konieczności odtworzyć tablice informacyjne. Dodatkowo Nadleśnictwo Skrwilno powinno prowadzi przegląd stanu pomników przyrody, w którym dokonuje oceny stanu pomników oraz ich oznakowania oraz proponuje działania ochronne dla pomników wymagających szczególnych zabiegów. W związku z powyższym wpływ realizacji zapisów PUL na pomniki przyrody oceniono jako pozytywny.

5.1.6. Oddziaływanie na gatunki chronione

Na gruntach Nadleśnictwa Skrwilno stwierdzono występowanie różnorodnych gatunków roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną na podstawie Rozporządzeń Ministra Środowiska.

Wskazania dla gospodarki leśnej, tym samym sposoby minimalizacji negatywnego oddziaływania PUL na gatunki chronione roślin, grzybów i porostów przedstawiono w zestawieniach tabelarycznych w rozdziałach:

- 3.3.7 chronione gatunki roślin oraz zwierząt

W Programie Ochrony Przyrody w rozdziale 3.6.3 oraz w niniejszej Prognozie zamieszczono wskazania dla gospodarki leśnej, tym samym sposoby minimalizacji negatywnego oddziaływania PUL na chronione gatunki zwierząt. Dodatkowo dla gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 w rozdziale 8.5. Programu Ochrony Przyrody w tabeli działań (tabela XXIII wg IUL) zestawiono działania ochronne dla wspomnianych przedmiotów ochrony, za których wykonanie odpowiedzialne jest Nadleśnictwo Skrwilno.

Wytyczne zamieszczone we wspomnianych rozdziałach, dotyczące wykonywania zabiegów gospodarczych zawierają zestaw wskazań, wedle których dane prace mogą być wykonywane w sposób najmniej inwazyjny i możliwie nieszkodliwy dla chronionych roślin i zwierząt.

W Planie UL nie są planowane żadne działania gospodarcze, które łamią zakazy obowiązujące gospodarkę leśną w Rozporządzeniu dotyczącym grzybów chronionych.

W Planie UL nie są planowane żadne działania gospodarcze, które łamią zakazy obowiązujące gospodarkę leśną w Rozporządzeniu dotyczącym zwierząt chronionych. W POP wskazano wiele zaleceń, które minimalizują ewentualny negatywny wpływ zabiegów na zwierzęta, zalecono głównie by zrywkę drewna wykonywać po wyznaczonych szlakach, pozostawiać sterty gałęzi, prace gospodarcze prowadzić poza okresem lęgowym, chronić miejsca gniazdowania, szczególnie poprzez pozostawianie przestoi oraz kęp starodrzewu na gruntach leśnych, zadrzewień i zakrzewień na gruntach nieleśnych. Ponadto pozostawione zostaną drzewostany dziuplaste mogące stanowić potencjalne schronienie dla pilchovatych, ptaków bądź nietoperzy.

5.1.7. Oddziaływanie na strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu oraz regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową

Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno wyznaczono osiem stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.

Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony ptaków, zostały uzgodnione podczas spotkania roboczego, które odbyło się w dniach 08 lipca 2025 r. pomiędzy przedstawicielami Nadleśnictwa Skrwilno, RDLP Toruń oraz wykonawcą PUL - Krameko Sp. z o.o. Natomiast wskazania hodowlane oraz zabiegi z zakresu pielęgnowania drzewostanów ściśle uzgodniono pomiędzy Wykonawcą PUL oraz Nadleśnictwem Skrwilno. W strefie ochrony całorocznej nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych, natomiast w strefie ochrony okresowej wszystkie planowane zabiegi muszą być wykonane poza okresem ochronnym oraz ściśle uzgadniane z RDOŚ w Bydgoszczy.

W związku z tym, że zabiegi będą wykonane wyłącznie w strefie okresowej, nie przewiduje się negatywnego wpływu zapisów PUL na istniejące strefy ochrony. Dodatkowo, należy podkreślić, że w strefach ochrony całorocznej nie planowano żadnych wskazań. Wszystkie planowane zabiegi muszą być wykonane poza okresem ochronnym, a ewentualne późniejsze zabiegi (nie zaplanowane w PUL) w strefie ochrony całorocznej ściśle uzgadniane z RDOŚ w Bydgoszczy.

5.2. Oddziaływanie na środowisko

5.2.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie życia na wszelkich poziomach jego organizacji. Różnorodność biologiczną można podzielić na:

- różnorodność gatunkową - bogactwo roślin i zwierząt;
- różnorodność genetyczną (wewnątrzgatunkową) - zróżnicowanie genów poszczególnych gatunków;
- różnorodność ekosystemów - bogactwo siedlisk warunkujących bogactwo ekosystemów.

Ochrona różnorodności biologicznej w Nadleśnictwie realizowana jest na podstawie obowiązujących w Lasach Państwowych zarządzeń i instrukcji. W zakresie różnorodności gatunkowej - mogą być oceniane zapisy PUL dotyczące:

- a) wpływu projektowanych zabiegów na różnorodność gatunkową grzybów, roślin i zwierząt,
- b) wpływu projektowanych zabiegów na zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów.

W pierwszym przypadku jednoznaczna ocena nie jest możliwa, gdyż realizacja Planu UL może różnie wpływać na różne grupy gatunków. Dla niektórych jest to działanie negatywne dla innych pozytywne. Jednocześnie Plan zapewnia stałą obecność wszystkich faz rozwojowych drzewostanów, co jest istotne do utrzymania stałej populacji większości gatunków zwierząt.

Odnosnie wpływu projektowanych zabiegów na zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów, zaprojektowane w Planie działania zmierzają m.in. do przemiany drzewostanów o niedostosowanym składzie gatunkowym do siedliska (w niewielkim zakresie występują jeszcze drzewostany sosnowe rzadziej świerkowe na siedliskach „lasowych”). Przy użyciu rębni złożonych i związanych z nimi zabiegami hodowlanymi dokonywana jest zmiana składu gatunkowego na zgodny siedliskiem.

Kolejnym istotnym skutkiem założeń zaplanowanych w PUL, o oddziaływaniu jednoznacznie dodatnim, jest wyłączenie z zabiegów gospodarczych pewnych grup drzewostanów. W wyniku takiego podejścia wytworzą się w lasach gospodarczych ostoje różnorodności biologicznej, które powiększą refugia (obszary wyłączone z użytkowania, rezerваты przyrody) dla gatunków i siedlisk.

Różnorodność gatunkową lasów Nadleśnictwa Skrwilno obrazują między innymi:

- tabela Va - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu zamieszczona w Elaboracie PUL,
- wykaz roślin chronionych występujących na gruntach Nadleśnictwa - zamieszczony w Programie Ochrony Przyrody i Prognozie,
- wykaz zwierząt chronionych na gruntach Nadleśnictwa – zamieszczony w Programie Ochrony Przyrody i Prognozie,
- wykaz siedlisk przyrodniczych w ramach sieci Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa – zamieszczony w Programie Ochrony Przyrody i Prognozie,
- wykaz przedmiotów ochrony w ramach sieci Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa – zamieszczony w Programie Ochrony Przyrody i Prognozie.

Plan niesie pewne ryzyko związane z ujemnym wpływem na niektóre gatunki zwierząt (w mniejszym stopniu roślin), których stanowiska mogłyby zostać zniszczone podczas prac leśnych. Jednakże ryzyko to daje się sprowadzić do wartości minimalnej poprzez pewne założenia Planu:

- nieprowadzenie cięć rębnych na siedlisku przyrodniczym 91E0,
- znajomość rozlokowania w terenie stanowisk rzadkich i chronionych roślin i zwierząt, na bieżąco uzupełnianie w SILP i na mapach podczas całego okresu obowiązywania Planu,
- w przypadku znanych stanowisk ptaków, wykonanie zabiegów gospodarczych w sposób minimalizujący ryzyko utraty lęgów, bądź wykonanie zabiegu poza okresem lęgowym,
- dysponowanie wyszkoloną kadrą leśną, która podczas zabiegów gospodarczych (lustracja terenowa przed wykonaniem zabiegu) potrafi zminimalizować ryzyko zniszczenia siedliska cennego gatunku (poprzez wyłączenie z działań gospodarczych obszaru występowania/gniazdowania gatunku) – wykluczenie konfliktu zabiegu z ewentualnym stanowiskiem lęgowym gatunków ptaków.

Oceniając wpływ zaprojektowanych działań pod kątem ich wpływu na różnorodność gatunkową drzewostanów odnieść się trzeba do tabeli zawierającej proponowane typy drzewostanu (TD) i składy gatunkowe. Tabela ta dla każdego typu siedliskowego lasu (TSL) określa optymalny TD (lub kilka TD) oraz proponowane składy upraw z określeniem przedziału procentowego udziału każdego gatunku.

5.2.2. Oddziaływanie na ludzi

Prowadzenie wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w oparciu o PUL zapewnia pracę, a więc i dochody wielu grupom zawodowym. Zabezpiecza jednocześnie zapotrzebowanie na pożądaną przez ludzi surowiec drzewny. Gospodarowanie z zachowaniem zasady trwałości oraz udostępnianie lasu umożliwiają społeczeństwu rekreację, wypoczynek oraz edukację przyrodniczą, zapewnia też dodatkowe dochody zbieraczom runa leśnego.

Wykonywanie zadań gospodarczych zawartych w planie wiąże się z niebezpieczeństwem dla zdrowia i życia ludzi. Najbardziej narażone są osoby wykonujące pozyskanie drewna (ale również inne zabiegi) oraz osoby postronne, które mogą znaleźć się na obszarze wykonywania tych prac. Ryzyko minimalizowane jest poprzez stosowanie rygorystycznych zasad BHP zawartych w „Instrukcji

bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej”.

Realizacja zapisów PUL zarówno w krótko- jak i długookresowym wymiarze przyniesie pozytywne skutki zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym, zatem oddziaływanie na ludzi będzie również pozytywne.

5.2.3. Oddziaływanie na rośliny grzyby i porosty

Istotny wpływ PUL na komponenty środowiska przyrodniczego może dotyczyć wybranych gatunków roślin. Plan UL oddziałuje bezpośrednio na te gatunki lub może też oddziaływać pośrednio, poprzez zmiany ich siedlisk.

W Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin wprowadzono między innymi zakaz niszczenia siedlisk roślin. Zakaz ten nie dotyczy wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej, jednakże, jeżeli technologia prac umożliwia zachowanie stanowisk gatunków chronionych należy ją promować. Dla roślin oznaczonych w rozporządzeniu symbolem (3) – nie obowiązują zwolnienia od zakazu niszczenia w trakcie wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej. Do tej grupy gatunków należą:

- *Tomentypnum nitens* błyszczce włosowate
- *Pulsatilla patens* sasanka otwarta
- *Ostercum palustre* starodub łąkowy

W miejscach stwierdzenia jednego gatunku tj. błyszczce włosowate, sasanka otwarta, starodub łąkowy nie są planowane żadne zabiegi gospodarcze.

Z PUL wynika, że wszelkie przedsięwzięcia ujęte do realizacji w Planie zostały zaplanowane w taki sposób, by ograniczyć lub uniknąć negatywnego wpływu na ten gatunek. Nie można jednak wykluczyć, że pojedyncze stanowiska roślin chronionych mogą zostać uszkodzone podczas prac leśnych.

Dzięki istnieniu bazy opisowej w systemie SILP każdy leśniczy przed zabiegiem może sprawdzić jakich gatunków może się spodziewać w danym wydzielaniu i jakie działania przedsięwziąć w celu eliminacji bądź ograniczenia niszczenia płatów roślinności. Zaleca się aby na szkice sytuacyjne zabiegów rębnych wprowadzać miejsca stwierdzenia gatunków chronionych i w miarę możliwości wykorzystywać tę informację do wyznaczania w tych miejscach biogrup starodrzewi.

Ocenę oddziaływania zapisów Planu Urządzenia Lasu na chronione i rzadkie gatunki roślin przeprowadzono z zastosowaniem analizy dostępnych danych o występowaniu gatunków, otrzymanych z Nadleśnictwa, ze źródeł literaturowych (dokumentację do planów ochrony rezerwatów, plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, tzw. projekty PZO) oraz danych zebranych podczas prac terenowych i aktualnej wiedzy o biologii i ekologii gatunków chronionych.

Wskazania dla gospodarki leśnej, tym samym sposoby minimalizacji negatywnego oddziaływania PUL na gatunki chronione roślin, grzybów i porostów przedstawiono w zestawieniach tabelarycznych rozdziałach: 3.3.7

Wytyczne zamieszczone we wspomnianych rozdziałach (od 3.3.9.1 do 3.3.10.), dotyczące wykonywania zabiegów gospodarczych zawierają zestaw wskazań, wedle których dane prace mogą być wykonywane w sposób najmniej inwazyjny i możliwie nieszkodliwy dla chronionych roślin.

Dodatkowo w ramach ochrony gatunkowej roślin zlokalizowanych w wydzieleniach, w których zaplanowano użytkowanie rębne, pozostawiane biogrupy drzewostanu macierzystego należy lokalizować w miejscu występowania gatunku chronionego oraz przyjąć jednolity sposób oznaczenia ich granic na czas wykonania cięcia. Wielkość pozostawionej biogrupy określoną we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego różnicą % grubizny do pozyskania należy traktować jako minimalną, możliwą do powiększenia w stopniu zapewniającym zachowanie stanowiska danego taksonu roślin chronionych.

Różnorodność siedlisk oraz różnorodność zaplanowanych zabiegów, ich rozłożenie w czasie i przestrzeni stwarza idealne warunki do zmian w szacie roślinnej i stwarza możliwości przemian pokoleniowych u wielu gatunków. Nie przewiduje się aby zabiegi zaplanowane w PUL przyczyniły się do umyślnego niszczenia stanowisk gatunków chronionych. Pewne niewielkie, przypadkowe, nieumyślne zniszczenia roślin chronionych mogą nastąpić podczas prac pielęgnacyjnych i prowadzonych rębni. Jednak dotyczyć to będzie najczęściej gatunków pospolicie występujących na gruntach Nadleśnictwa. Dzięki istnieniu bazy opisowej w systemie SILP każdy leśniczy przed zabiegiem może sprawdzić jakich gatunków może się spodziewać w danym wydzielaniu i jakie działania przedsięwziąć w celu eliminacji bądź ograniczenia niszczenia płatów roślinności.

Poprawnie wykonane zabiegi nie wpłyną negatywnie na stan siedlisk i warunki rozwoju roślin, w związku z czym należy założyć, że przy realizacji zapisów zawartych w Programie Ochrony Przyrody, wpływ Planu Urządzenia Lasu na rośliny będzie neutralny.

5.2.4. Oddziaływanie na zwierzęta

W Programie Ochrony Przyrody w rozdziale 8.2.3. oraz w niniejszej Prognozie zamieszczono wskazania dla gospodarki leśnej, tym samym sposoby minimalizacji negatywnego oddziaływania PUL na chronione gatunki zwierząt. Dodatkowo dla gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 w rozdziale 8.5. Programu Ochrony Przyrody w tabeli działań (tabela XXII wg IUL) zestawiono działania ochronne dla wspomnianych przedmiotów ochrony, za których wykonanie odpowiedzialne jest Nadleśnictwo Skrwilno.

Nie przewiduje się aby zabiegi zaplanowane w PUL przyczyniły się do umyślnego płoszenia, niepokojenia, niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia siedlisk, ostoi, gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk i innych schronień gatunków zwierząt (szczególnie gatunków chronionych) występujących na terenach Nadleśnictwa Skrwilno. Ponadto zabiegi wykonywane na terenie Nadleśnictwa są prowadzone zgodnie z założeniami dobrych praktyk leśnych (rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej). Dodatkowo w drzewostanach wyznaczane są drzewa ekologiczne (drzewa biocenotyczne, w tym dziuplaste, czy o nietypowym pokroju lub z nietypowymi formami morfologicznymi np. szyszek, kory, gałęzi czy drzewa wyraźnie wyróżniające się wiekiem lub rozmiarami w stosunku do innych drzew na tym terenie) oraz pozostawiane są przestoje. Przy założeniu, że wszystkie zalecenia zamieszczone w POP i POnŚ będą realizowane

przy wykonywaniu prac gospodarczych, zaprojektowane w Planie UL zabiegi nie wpłyną negatywnie na gatunki zwierząt.

5.2.5. Oddziaływanie na siedliska chronionych gatunków roślin i zwierząt

Działania Nadleśnictwa Skrwilno wspierają kształtowanie dogodnych warunków bytowania dla gatunków zwierząt oraz egzystencji roślin. Odbywa się to m. in. Poprzez zachowywanie oraz czynną ochronę ich siedlisk. Działania gospodarcze prowadzone na analizowanych siedliskach są realizowane z uwzględnieniem właściwych uwarunkowań siedlisk poszczególnych gatunków. Postępowanie takie staje się również odpowiednim działaniem dla wzmocnienia odporności biologicznej drzewostanów.

Gospodarka leśna nie oddziałuje bezpośrednio na gatunki środowisk polnych i łąkowych gdyż na gruntach nieleśnych nie projektuje się zabiegów gospodarczych. W obecnym dziesięcioleciu nie przeznaczono również gruntów do zalesienia w związku z tym powierzchnia biotopów istotnych dla tej grupy roślin i zwierząt nie ulegnie zmniejszeniu.

Gospodarka leśna w znacznym stopniu wpływa natomiast na gatunki związane ze środowiskiem leśnym. W przypadku gatunków zwierząt, których areał występowania jest duży lub gatunków roślin i zwierząt, dla których nie można było określić precyzyjnie miejsc występowania, o wpływie zaplanowanych zabiegów można wnioskować na podstawie spodziewanych zmian powierzchni potencjalnych siedlisk ich bytowania. Bardzo ważnym elementem tych siedlisk jest drzewostan. Dla gatunków, które mają ściśle preferencje siedliskowe, np. występują tylko w starszych drzewostanach, istotne jest żeby nie wystąpiło znaczące zmniejszenie powierzchni ich siedlisk.

5.2.6. Oddziaływanie na siedliska przyrodnicze występujące poza obszarami Natura 2000

Na terenie Nadleśnictwa Skrwilno poza siedliskowymi obszarami Natura 2000 zdiagnozowano siedliska przyrodnicze na powierzchni: 706,55 ha, w tym:

- 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z (*Nymphaeion*, *Potamion*) (2,28ha)
- 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (0,47ha)
- 6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) (0,04ha)
- 7110* - torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (9,30ha)
- 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) (2,23ha)
- 9130 – żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) (36,76 ha)
- 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (408,49ha)
- 9190 - kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) (91,37 ha)
- 91D0 - bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne) (17,34ha)

- 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (114,48 ha)
- 91F0 - łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) (23,79ha)

Poniżej w tabeli przedstawiono zbiorcze zestawienie planowanych zabiegów gospodarczych w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych występujących na terenie Nadleśnictwa Skrwilno poza siedliskowymi obszarami Natura 2000.

Tabela 55. Zbiorcze zestawienie planowanych zabiegów gospodarczych w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych występujących na terenie Nadleśnictwa Skrwilno poza "siedliskowymi" obszarami Natura 2000

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Zalesienia [ha]	Odnawienia [ha]	Pielęgnowanie d-st [ha]	Rodzaj rębni [ha]							Brak wskazań [ha]
					I	II	III	IV	V	Płazowina	Suma	
1	3150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	6410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	6430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	7110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	7140	-	-	0,97	-	-	-	-	-	-	0,97	-
6	9130	-	-	21,39	-	-	-	14,59	-	-	35,98	-
7	9170	-	15,55	370,56	-	-	39,97	-	3,6	-	429,68	-
8	9190	-	3,88	100,71	-	-	1,78	9,92	-	-	116,29	-
9	91D0	-	-	26,97	-	-	-	-	-	-	26,97	-
10	91E0	-	6,28	6,04	-	-	-	15,70	-	-	28,02	-
11	91F0	-	-	22,72	-	-	11,07	21,36	-	-	55,15	-

Dane aktualne na dzień 17.09.2025 r. ulegną weryfikacji po ostatecznym zatwierdzeniu planu cięć

Nieleśne siedliska przyrodnicze: 3150, 6410, 6430, 7110, 7140

Planowane w PUL wszelkiego rodzaju zabiegi dotyczą powierzchni leśnej (zalesionej i niezalesionej). Nieleśne siedliska przyrodnicze Natura 2000 występują zazwyczaj na gruntach nieleśnych (łąki, pastwiska), dla których w PUL nie są planowane żadne zabiegi. Na gruntach leśnych sporadycznie występują niewielkie powierzchnie trwale niezalesione (polany, torfowiska, jeziora...) na których występują siedliska przyrodnicze. W analizowanym PUL nie planuje się zabiegów związanych z zalesianiem i uproduktywnianiem tych powierzchni.

Siedlisko przyrodnicze: 9130

Na łącznej powierzchni ok. 21,39 ha zaplanowano zabiegi polegające na pielęgnowaniu drzewostanów. Takie zabiegi wpływają na regulowanie zagęszczenia i odpowiedniego rozmieszczenia drzew w drzewostanie, polepszają stan sanitarny i biologiczną odporność lasu, poprawiają jakość drzewostanu ponadto ich celem jest popieranie najbardziej wartościowych składników drzewostanu i naturalnej różnorodności biologicznej. Rębnie IV zaplanowano na powierzchni 14,59 ha.

Orientacyjny skład gatunkowy jaki podaje protokół KZP, dla siedliska żyznej buczyny jest zgodny z opracowaniem J.M. Matuszkiewicza (2007 r.). Proponowane domieszki w drzewostanie są naturalnymi elementami, które pozwalają na pielęgnację i utrzymanie naturalnych składów gatunkowych drzewostanu w omawianym siedlisku przyrodniczym.

Zabiegi proponowane na siedliskach żyznych buczyn występujące poza obszarami Natura 2000, umożliwią przebudowę tych drzewostanów i dostosowanie składu gatunkowego młodego pokolenia do warunków siedliskowych.

Siedliska przyrodnicze: 9170, 9190

Na terenie Nadleśnictwa na siedliskach grądów 9170 oraz dąbrów 9190 zaplanowano głównie zabiegi związane z pielęgnowaniem drzewostanów, natomiast rębnie łącznie zaplanowano na powierzchni ok. 55ha.

Zabiegi pielęgnacyjne, jak już wspomniano wcześniej wpływają na regulowanie zagęszczenia i odpowiedniego rozmieszczenia drzew w drzewostanie, polepszają stan sanitarny i biologiczną odporność lasu, poprawiają jakość drzewostanu. Ich celem jest popieranie najbardziej wartościowych składników drzewostanu i naturalnej różnorodności biologicznej. Zabiegi rębne rębnią IV, mają średnio długi i długi okres odnowienia, a ich realizacja naśladuje naturalne procesy w drzewostanach i w łagodny sposób doprowadza do stworzenia struktury wielowiekowej wraz z częściową wymianą pokoleniową. W głównej mierze zakłada się tu wykorzystanie naturalnych odnowień złożonych ze spontanicznie pojawiających się dobrej jakości nalotów i podrostów. Rębnie złożone, w łagodny sposób doprowadzą do ich odmłodzenia dlatego też, należy spodziewać się na końcu obowiązywania planu, że przeciętny wiek drzewostanów pozostanie na zbliżonym poziomie jak dotychczas.

W związku z powyższym, przy założeniu prawidłowo przeprowadzonych zabiegów gospodarczych, należy stwierdzić brak istotnego negatywnego oddziaływania zapisów Planu na siedliska grądów 9170 i kwaśnych dąbrów 9190.

Siedliska przyrodnicze: 91D0

Na terenie Nadleśnictwa w siedlisku 91D0* zostały zaplanowane wyłącznie zabiegi pielęgnacyjne w związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania zapisów PUL na stan zachowania analizowanego siedliska przyrodniczego. Pula siedlisk powinna pozostać na niezmiennym poziomie na końcu obowiązywania Planu.

Siedliska przyrodnicze: 91E0

Typ siedliska przyrodniczego 91E0 obejmuje nadrzeczne lasy: olszynki olszy szarej, olszowe, jesionowe, wierzby białej i kruchej oraz topoli białej i czarnej. Występują one w całej Polsce, przy czym miejscami są reprezentowane przez rozmaite podtypy.

Zabiegi pielęgnacyjne które mają na celu uregulowanie zagęszczenia i odpowiedniego rozmieszczenia drzew w drzewostanie, polepszenie stanu sanitarnego i poprawienie jakości drzewostanu zaplanowano na powierzchni 6,04 ha. Z kolei odnowienia na powierzchni 6,28 ha.

Podstawę ochrony siedlisk łęgowych stanowić powinny działania mające na celu ochronę warunków wodnych, w których funkcjonuje ten ekosystem. Utrzymanie siedliska we właściwym stanie lub odtworzenie właściwego stanu jego ochrony wymaga odstąpienia od stosowania rębni zupełnych. Zaleca się pozostawienie wzdłuż rzek i brzegów jezior pasa starodrzewiu o szerokości do 30 m, w którym nie będzie się prowadziło użytkowania rębnią zupełną (w tym pozostawianie martwego drewna).

W związku z tym, że na siedlisku 91E0* zaplanowano na niewielkiej powierzchni ok 15ha wyłącznie rębnie IV, należy stwierdzić brak istotnego negatywnego oddziaływania zapisów Planu na analizowane siedlisko przyrodnicze. Dodatkowo, w siedliskach tych należy spodziewać się na końcu obowiązywania planu, wzrostu przeciętnego wieku drzewostanów budujących to siedlisko. Orientacyjny skład gatunkowy dla siedlisk łągu olszowo-jesionowego, zaproponowany w KZP, jest zgodny z opracowaniem J.M. Matuszkiewicza (2007 r.).

Siedliska przyrodnicze: 91F0

Na terenie Nadleśnictwa na siedlisku 91F0 zaplanowano odnowienia (22 ha) oraz rębnie III i IV na powierzchni ok. 33ha.

W związku z powyższym, przy założeniu prawidłowo przeprowadzonych zabiegów gospodarczych, należy stwierdzić brak istotnego negatywnego oddziaływania zapisów Planu na siedlisko 91F0.

5.2.7. Oddziaływanie na wodę

W Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Skrwilno część drzewostanów sklasyfikowano jako lasy wodochronne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa: nr 240 z dnia 8 listopada 1995 r. oraz nr 21 z dnia 1 lutego 1995 r. Dotyczy to przede wszystkim terenów podmokłych i położnych w bliskim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych oraz terenów źródłiskowych. Zabiegi zmodyfikowano tam pod kątem zapewnienia ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. W praktyce może oznaczać to ograniczenie pozyskania ilości drewna z tego typu drzewostanów ochronnych. Zmiany te mają na celu wykształcenie szczególnie stabilnych ekologicznie, dojrzałych drzewostanów pozytywnie wpływających na zasoby wodne.

Warunkiem skutecznej ochrony wód i ekosystemów zdeterminowanych przez wodę na terenie Nadleśnictwa jest realizacja ochrony zasobów wodnych. Wśród metod proponowanych w PUL i Programie Ochrony Przyrody (rozdział 8.1) stanowiącym jego integralną część, należy wymienić następujące działania:

- ograniczenie działań na wszystkich siedliskach bagiennych stanowiących cenne rezerwuary wód,
- ograniczanie zabiegów gospodarczych w bezpośrednim sąsiedztwie rzek i jezior – pozostawianie pasów ekotonowych,
- ochronę czystości wód – przedsięwzięcia te wchodzi bardziej w zakres ochrony środowiska, niż ochrony przyrody; muszą one być podejmowane w całej zlewni i wymagają współpracy wszystkich zainteresowanych jednostek administracji państwowej i samorządowej.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że wpływ zapisów Planu UL na ekosystemy wodne i zasoby wodne będzie pozytywny.

5.2.8. Oddziaływanie na powietrze

Wpływ zadań zaplanowanych w PUL na jakość powietrza na omawianym terenie uznaje się za neutralny w aspekcie krótkoterminowym, a pozytywny w aspekcie średnio – i długoterminowym.

Aspekt krótkoterminowy – zaplanowane zabiegi będą realizowane miejscowo, a więc pojawi się chwilowy i bezpośredni wpływ negatywny. Niemniej wykorzystywany sprzęt (pilarki, kosi spalinowe, ciągniki rolnicze lub leśne) jest niewielkim emitentem spalin (tj. niskim źródłem zanieczyszczeń powietrza). Prowadzenie prac z wykorzystaniem wspomnianych maszyn przewiduje rozproszenie czasowe i przestrzenne. Tym samym ilość produkowanych spalin nie będzie miała istotnego wpływu globalnego na jakość powietrza.

Aspekt długoterminowy – las działa jak naturalny filtr powietrza, dostarcza bowiem tlen, obniża stężenie dwutlenku węgla i pochłania pyły. Procesom tym sprzyja bogactwo gatunków i trwałe utrzymywanie pokrywy roślinnej. Plan zakłada gospodarowanie w myśl zasady trwałości lasu, tym samym jego wpływ na powietrze może być tylko dodatni.

Działania zaprojektowane w Planie wpływają pozytywnie na jakość powietrza atmosferycznego pośrednio poprzez np.: dążność do wyhodowania coraz liczniejszych wielogatunkowych drzewostanów z istotnym udziałem gatunków liściastych dostosowanych do siedliska, dzięki którym w procesie fotosyntezy w tkankach budujących rośliny zostaje zakumulowana większa ilość węgla pochodzącego z atmosfery. Pozytywnie na jakość powietrza wpływa również prowadzenie zrównoważonej gospodarki w lasach, która reguluje zapas drzewostanów (często podnosząc ich zasobność), co w efekcie wpływa wtórnie m. in. na zatrzymywanie większej ilości zanieczyszczeń, w tym nadmiaru dwutlenku węgla występującego w powietrzu.

5.2.9. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Niebezpieczeństwo zagrażające powierzchni ziemi, wynikające z działań gospodarki leśnej może pojawić się w sytuacji gdy odsłonięty grunt zostaje rozmyty przez wody opadowe. Niemniej groźba taka może zaistnieć w zasadzie wyłącznie na obszarach bardzo stromych. Teren Nadleśnictwa Skrwilno jest mocno urozmaicony orograficznie, rzeźba terenu jest falista miejscami płaska w północnej części Nadleśnictwa. Natomiast w południowej dominuje rzeźba górzysta ze stokami o dużym nachyleniu. Negatywny wpływ na powierzchnię gleby mają także maszyny leśne, które ubijają wierzchnie poziomy gleby, zmieniając ich strukturę i warunki powietrzno - wilgotnościowe. Oddziaływanie to jest minimalizowane przez wyznaczenie sieci szlaków zrywkowych, na których koncentruje się ruch pojazdów.

Istnieje ryzyko znacznego uszkodzenia wierzchnich warstw gleby na skutek niewłaściwego jej przygotowania. Sposoby przygotowania gleby nie znajdują się w zakresie regulowanym przez PUL, a wynikają z innych dokumentów, takich jak ZHL, które nakazują przygotowanie gleby w dostosowaniu do siedliska i w sposób umożliwiający zachowanie trwałości lasu, a także preferują sposoby jak najmniej ingerujące w naturalny profil glebowy. Przestrzeganie tych zasad minimalizuje ryzyko powstania znaczącego negatywnego oddziaływania.

W obszarach narażonych na zmywanie, wyjąławianie, osuwanie się ziemi tworzy się lasy glebochronne, w warunkach Nadleśnictwa są to tereny, w których tworzy się warunki do naturalnego odnowienia lasu, z ręcznym, nieinwazyjnym przygotowaniem gleby. W związku z powyższym, należy stwierdzić, że wpływ projektowanych działań gospodarczych na powierzchnię ziemi w perspektywie długookresowej będzie neutralny.

5.2.10. Oddziaływanie na krajobraz

Planu Urządzenia Lasu wpływa na kształtowanie krajobrazu leśnego. Wszelkie działania, takie jak: pielęgnowanie drzewostanów, odnowienia, a także rębnie złożone, docelowo mają zachować ciągłość istnienia lasu. Wpływ ten co prawda w różnym czasie może być różnicowany, jednak w dłuższym okresie zawsze jest dodatni. Działania prowadzone na stosunkowo niewielkich obszarach kształtują mozaikowy charakter lasu. Drzewostany różnicowane powierzchniowo, gatunkowo i wiekowo wzbogacają i urozmaicają krajobraz.

W Programie Ochrony Przyrody znalazły się zalecenia dotyczące kształtowania i odtwarzania stref ekotonowych tak, aby w jak największym stopniu przyczyniały się

one do poprawy krajobrazu tzn. jego urozmaicenia. Dodatkowo zaplanowano pozostawianie części terenów do naturalnej sukcesji.

Wykonanie rębni wpływa na zróżnicowanie struktury wiekowo-przestrzennej lasu tym bardziej im więcej stosuje się rębni złożonych. Strukturę lasu najsilniej różnicują rębnie stopniowe i przerębowe. Rębnie stopniowe poza nielicznymi pododdziałami użytkowanymi w rębni przerębowej (V) oraz gniazdowej (IIIb) i częściowej (IIa) dominują w PUL.

Uporządkowana przestrzeń leśna odbierana jest pozytywnie przez większość społeczeństwa. Oddziaływanie PUL na krajobraz można zatem uznać za pozytywne.

5.2.11. Oddziaływanie na klimat

Realizacja zadań zawartych w PUL nie spowoduje zmian klimatycznych. Zabiegi przeprowadzane w lasach mogą potencjalnie wpływać na krótkoterminową zmianę mikroklimatu. W skali lokalnej las silnie oddziałuje na czynniki klimatu – łagodząc go m. in. poprzez:

- zmniejszenie okresowych i rocznych amplitud temperatury powietrza (jako efekt zwiększonej wilgotności ekosystemu);
- intensyfikację kondensacji pary wodnej, co powoduje wzrost sumy i częstotliwości opadów (w szczególności od strony zawietrznej kompleksu leśnego);
- ograniczenie intensywności promieniowania słonecznego i wzrost udziału promieniowania rozproszonego w promieniowaniu całkowitym (jako efekt zwiększonej wilgotności ekosystemu);
- ograniczenie wpływu silnych wiatrów na powierzchnię położoną za ścianą drzewostanu lub drzewostanów.

Plan Urządzenia Lasu zakłada zachowanie trwałości lasu, w związku z czym jego wpływ na klimat będzie dodatni.

5.2.12. Oddziaływanie na zasoby naturalne (w opracowaniu)

Najważniejszymi zasobami naturalnymi każdego Nadleśnictwa w Polsce są zasoby występujących tam drzew tworzących drzewostany. Są to jednocześnie najistotniejsze dla działalności takiej instytucji zasoby odnawialne.

W niniejszym podrozdziale zmienność tych zasobów oceniono biorąc pod uwagę prognozowany (spodziewany) orientacyjny zapas grubizny drzewostanów Nadleśnictwa Skrwilno na koniec okresu gospodarczego. Został on wyliczony w oparciu o spodziewany przyrost tabelaryczny. Zgodnie z tym wariantem spodziewany tabelaryczny przyrost drzewostanów w Nadleśnictwie Skrwilno powinien osiągnąć

5.2.13. Oddziaływanie na dobra materialne

Realizacja Planu Urządzenia Lasu przynosi wymierne dochody dla Skarbu Państwa, zapewnia pracę, a więc i dochody wielu grupom zawodowym. Tym samym gospodarka leśna jest istotnym składnikiem gospodarki krajowej. Wpływ zaplanowanych w PUL działań na dobra materialne będzie pozytywny.

Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, podczas tworzenia PUL rozpoznaje się podstawowe założenia polityk zagospodarowania przestrzennego regionu z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska. Dokumenty dotyczące podstawowych założeń polityki

zagospodarowania przestrzennego regionu przedstawione zostały w rozdziale 2.2, w ocenie Wykonawcy PUL oraz Nadleśnictwa Skrwilno, w dokumentach tych brak jest planowanych inwestycji/działań, które mogłyby negatywnie oddziaływać na stan lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Skrwilno.

Gospodarka leśna w Nadleśnictwie Skrwilno ma charakter wielofunkcyjny i jest prowadzona z zachowaniem funkcji ochronnych i społecznych tzn. środowiskotwórczych, ekologicznych i gospodarczych. Największe znaczenie mają funkcje ochronne. Główną funkcją gospodarczą jest produkcja drewna. Dla potrzeb rynku, funkcjonuje również produkcja uboczna, czyli pozyskanie leśnych płodów: grzyby, owoce leśne, zioła (lokalna społeczność) oraz gospodarka łowiecka. Całość ww. działalności jest zbieżna ze strategią i kierunkami rozwoju zawartymi w dokumentach planistycznych szczebla wojewódzkiego, powiatowego, gminnego, które wpisują się w model gospodarowania wielofunkcyjnego.

5.2.14. Podsumowanie

Tabela 56. Macierz przewidywanego oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Skrwilno

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska				Łączna ³⁾ ocena oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie złożone (Ib,IIa, IIIb, IVd, V)	
1	Różnorodność biologiczna	0	+2	0	+2	+2
2	Ludzie	0	+1	+1	+1	+2
3	Zwierzęta	0	+3	0	0	0
4	Rośliny	0	0	0	0	0
5	Siedliska przyrodnicze	0	+3	+2	+	+3
6	Woda	0	+3	0	0	+3
7	Powietrze	0	0	0	0	0
8	Powierzchnia ziemi	0	+2	0	-1	0
9	Krajobraz	0	+3	0	+2	+2
10	Klimat	0	0	0	0	0
11	Zasoby naturalne	0	+3	+3	+3	+3
12	Zabytki	0	0	0	0	0
13	Dobra materialne	0	+2	+	0	+2
14	Łączna ³⁾ ocena oddziaływania Planu Urządzenia Lasu na środowisko	0	+	0	+	+

5.2.15. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu realizacji projektu planu

Dokumentami międzynarodowymi, istotnymi z punktu widzenia realizacji Planu są:

- Konwencja z Rio de Janeiro – konwencja o ochronie różnorodności biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro, z dnia 5 czerwca 1992 r. Sposób uwzględnienia w PUL - ochrona zasobów różnorodności biologicznej na poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym zapisana została w Programie ochrony przyrody, jak również uwzględniona została w procedurach urządzania, zagospodarowania i ochrony lasu.

- Konwencja Berneńska – konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny oraz ich siedlisk z dnia 19 września 1979 r. Sposób uwzględnienia w PUL - ochrona gatunków dzikiej flory i fauny oraz ich siedlisk naturalnych zapewniona jest przez stosowne zapisy w Programie ochrony przyrody.

- Konwencja Bońska – z dnia 23 czerwca 1979 r. o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt. Sposób uwzględnienia w PUL - ochrona dzikich zwierząt migrujących zapewniona jest przez stosowne zapisy dotyczące zwierząt objętych ochroną gatunkową, w tym zwierząt migrujących.

- Konwencja Ramsarska - konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, podpisana 2 lutego 1971 r. w Ramsar. Sposób uwzględnienia w PUL - skuteczna ochrona i umiarkowane użytkowanie ekosystemów wodno-błotnych w lasach poprzez wskazanie - w Programie ochrony przyrody - bagien, moczarów i torfowisk, leśnych siedlisk bagiennych wyłączonych z zabiegów gospodarczych lub zasługujących na wyłączenie z użytkowania.

Na poziomie Wspólnoty Europejskiej brak jest szczegółowych wytycznych dotyczących prowadzenia gospodarki leśnej w poszczególnych krajach członkowskich. Unia Europejska określa natomiast ogólne zasady postępowania w dziedzinie ochrony przyrody. Podstawowym aktem prawnym, w którym przywołano konieczność wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego jest Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. W art. 6 tego dokumentu jest mowa o tym, że: przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Wspólnoty, o których mowa w artykule 3., w szczególności w celu wspierania stałego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska naturalnego.

Aktami prawnymi wprowadzającymi w życie ustalenia Traktatu są dyrektywy. W zakresie ochrony przyrody, na terenie Nadleśnictwa mają zastosowanie głównie dwie dyrektywy:

Dyrektywa Ptasia (DP) 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r., której celem jest zapewnienie ochrony gatunków ptaków lęgowych oraz migrujących na terenie Wspólnoty Europejskiej. Na jej mocy tworzy się obszary specjalnej ochrony ptaków w ramach sieci Natura 2000.

Sposób uwzględnienia w PUL – uwzględnienie obszaru o znaczeniu dla wspólnoty obejmującego tereny Nadleśnictwa.

Dyrektywa Siedliskowa (DS) 92/43/EWG z 21 maja 1992 r., która wskazuje i obejmuje ochroną ważne w skali europejskiej gatunki flory i fauny oraz typy siedlisk przyrodniczych. Na jej mocy tworzy się specjalne obszary ochrony siedlisk w ramach sieci Natura 2000.

Sposób uwzględnienia w PUL – uwzględnienie Specjalnego Obszaru Ochrony obejmującego tereny Nadleśnictwa.

Dyrektywa 2004/35WE zwana „szkodową” z dnia 21 kwietnia 2004 r. (DSZ), która określa sposoby postępowania oraz zapobiegania skutkom szkody w środowisku. W zakresie ujętym w planie, dyrektywa odnosi się do szkody, jako mierzalnej, negatywnej zmiany w zasobach naturalnych lub mierzalnego osłabienia użyteczności zasobów naturalnych. Szkada oznacza również „szkodę wyrządzoną gatunkom chronionym i w siedliskach przyrodniczych, które stanowią dowolną szkodę mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony takich siedlisk lub gatunków”. Sporządzanie Prognozy, jako elementu procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia czy i w jaki sposób zapisy planu mogą naruszać wymogi DSZ.

Sposób uwzględnienia w PUL – Dyrektywa szkodowa jest uwzględniona poprzez poddanie projektu Planu strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Dokumentami krajowymi, w których określono cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planu są:

- Polityka Ekologiczna Państwa 2030- strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowiący jedną z podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce, a także stanowiący jeden z fundamentów zarządzania rozwojem kraju. Sposób uwzględnienia w PUL – opracowanie Planu w uwzględnieniem:

1. Zahamowania spadku różnorodności biologicznej i ochrony siedlisk oraz cennych krajobrazów, a także zwalczania przestępczości w tym zakresie

2. Wdrożenia zasad mających na celu zwiększenie sekwestracji węgla

3. Utrzymania, a w miarę dostępności gruntów do zalesienia, zwiększenie ogólnej lesistości kraju oraz zwartości kompleksów leśnych i powierzchni zalesianych

4. Utrzymania i w miarę możliwości racjonalne zwiększania dostępności biomasy leśnej (w tym drewna energetycznego) na potrzeby zaspokojenia lokalnych potrzeb samowystarczalności energetycznej

5. Włączenia leśnictwa do dalszych działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej

6. Ochrony produktywności gruntów leśnych

7. Zapewnienia informacji o stanie zdrowotnym lasów.

- Polityka ekologiczna państwa 2009-2012 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Cele szczegółowe będą realizowane m.in. poprzez zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Sposób uwzględnienia w PUL – opracowanie Planu w uwzględnieniem:

1. dostosowania składów gatunkowych drzewostanów do siedliska

2. zwiększania różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych

3. utrzymania lub przywracania zdolności retencyjnych lasów

4. zalesiania gruntów zgodnie z Krajowym programem zwiększania lesistości, przy uwzględnieniu wymogów ochrony przyrody.

- Polityka leśna państwa z 1997 r. Dokument wyznaczający ogólne ramy prowadzenia gospodarki leśnej, szczególnie w okresie jej przechodzenia z modelu surowcowego na model „proekologicznej i zrównoważonej ekonomicznie, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej”. 26 Sposób uwzględnienia w PUL – opracowanie Planu z uwzględnieniem:

1. planowania gospodarki leśnej na racjonalnych podstawach przyrodniczych

-
2. zwiększania zasobów drzewnych i lesistości
 3. poprawy stanu i ochrony lasu tak, aby mogły one w szerszy sposób spełniać różnorodne funkcje
 4. zwiększania różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych oraz różnorodności ekosystemów w kompleksach leśnych
 5. zapewnienia w oparciu o ustawę o ochronie przyrody, Ustawę o lasach oraz Ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ochrony wszystkim lasom a szczególnie najcenniejszym ekosystemom oraz kluczowym i rzadkim elementom biocenoz leśnych.
- Krajowy program zwiększania lesistości. Aktualizacja 2003 r. Dokument planistyczny określający cele, zasięg i sposób powiększania powierzchni leśnej kraju, w początkowych założeniach do około 30% w 2020 r. i 33% w 2050 r. Program operuje gminą, jako podstawową jednostką, dla której określone są wskaźniki preferencji zalesienia. Realizacja KPZL napotyka jednak na coraz większe problemy, związane głównie z podażą gruntów pod zalesienie (wejście w życie Programu rozwoju obszarów wiejskich, uwarunkowania przyrodnicze).
- W opracowywanym Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno nie przewiduje się zalesiania gruntów.

6. ROZWIĄZANIA ZAPOBIEGAJĄCE, OGRANICZAJĄCE LUB KOMPENSUJĄCE NEGATYWNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO, MOGĄCY BYĆ EFEKTEM REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU

Wszystkie zaplanowane w PUL zabiegi zostały opracowane zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, zasadami (ZHL), instrukcjami. Wykonanie Planu w oparciu o Ustawę o lasach gwarantuje zachowanie środowiska w stanie nienaruszonym (rozdział 2 art. 7 pkt. 1). Ustawa o lasach jest dokumentem, który powstał między innymi po to, aby prowadzona gospodarka leśna (między innymi wykonanie PUL) nie pogarszała stanu środowiska. Zgodnie z Ustawą o lasach podstawą prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej jest PUL.

Zadania w PUL zostały zaplanowane w taki sposób, aby prowadzona w oparciu o nie wielofunkcyjna, trwale zrównoważona gospodarka leśna przynosiła pozytywne efekty w wielu dziedzinach. Oznacza to działalność zmierzającą do kształtowania i wykorzystywania lasów w taki sposób i w takim tempie, aby zapewnić zachowanie ich bogactwa i różnorodności biologicznej, żywotności, potencjału regeneracyjnego oraz wysokiej produktywności, przy zachowaniu zdolności (teraz i w przyszłości) do wypełniania wszystkich ważnych funkcji ochronnych, gospodarczych i społecznych na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym.

W Programie Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Skrwilno sporządzonym na okres 2026 do 2035 znajduje się Rozdział: 8. PLAN DZIAŁAŃ, w którym szczegółowo opisano wytyczne oraz propozycje działań mających na celu przyczynienie się do jak najpełniejszego zachowania środowiska naturalnego oraz jego poszczególnych elementów. Wszystkie opisane tam zadania przyczynią się do ochrony, oraz w niektórych przypadkach odtworzenia elementów przyrody na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo.

Przyjęte przez Polskę Dyrektywy – Ptasia i Siedliskowa, które znalazły odzwierciedlenie w Ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. wymusiły wprowadzenie do Planów Urządzenia Lasów zapisów z artykułu 32 ustęp 4 mówiącym o tym, iż na terenie zarządzanym przez PGL LP znajdującym się na obszarze Natura 2000 zadania z zakresu ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy Nadleśniczy, zgodnie z ustaleniami Planu Ochrony (lub Planu Zadań Ochronnych) obszaru Natura 2000 uwzględnionymi w Planie Urządzenia Lasu.

Dodatkowo w artykule 33 ustęp 1 zawarto sentencję mówiącą, o tym, że zabrania się podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Z kolei artykuł 36 Ustawy o ochronie przyrody mówi o tym, że na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność gospodarcza rolna, leśna, łowiecka i rybicka, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000.

Wiele z zaleceń znajdujących się w publikacji pt. „Zarządzanie obszarami Natura 2000” (w której przetłumaczono wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące postępowania w sprawie ochrony siedlisk i prowadzenia gospodarki na obszarach objętych Naturą 2000) pokrywa się z założeniami Ustawy o lasach i zasadami sporządzania Planów Urządzenia Lasu. Podkreśla się rolę odpowiednio zaplanowanych działań pomagających w zachowaniu siedlisk oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt. Działania te muszą uwzględniać wymogi gospodarcze,

społeczne, kulturowe i przyrodnicze. Wymogi te spełniają już od szeregu lat PUL sporządzane zgodnie z prawem krajowym w poszanowaniu praw i umów międzynarodowych dotyczących środowiska.

Poniżej w formie tabelarycznej zestawiono propozycje minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno.

Tabela 57. Zestawienie propozycji minimalizacji potencjalnych negatywnych oddziaływań wynikających z zapisów Planu Urządzenia Lasu

Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Sposoby ograniczania i zapobiegania negatywnym oddziaływaniom
Stanowiska chronionych gatunków roślin	Możliwe w efekcie przypadkowego zniszczenia stanowiska podczas prowadzenia prac leśnych, szczególnie istotne w przypadku gatunków znanych z pojedynczych stanowisk na terenie Nadleśnictwa. Możliwe również zniszczenie stanowiska podczas cięć rębnych i odnowienia	W przypadku znanych stanowisk - ochrona przed przypadkowym zniszczeniem poprzez nadzór przez leśniczego i inżyniera nadzoru. W przypadku niektórych gatunków istnieje konieczność pozostawienia wokół stanowiska strefy nieużytkowanej (kępy), a także konieczność wykonania zabiegów w okresie zimowym. Umieszczenie informacji o stanowisku w bazie SILP i na mapach
Miejsca występowania gatunków owadów chronionych	Możliwe przypadkowe zniszczenie stanowiska podczas prowadzenia prac leśnych, szczególnie w przypadku niezarejestrowanych stanowisk. Możliwe również zniszczenie stanowisk podczas zabiegów gospodarczych	W przypadku znanych stanowisk - ochrona przed przypadkowym zniszczeniem poprzez nadzór przez leśniczego i inżyniera nadzoru. Pozostawienie do naturalnego rozkładu fragmentów drzewostanu (kęp). Gromadzenie odpowiedniej bazy drewna martwego
Stanowiska lęgowe ptaków objętych ochroną strefową	Płoszenie ptaków w okresie lęgowym	Brak planowanych zabiegów w strefach ochrony całorocznej, przestrzeganie okresów dla strefy ochrony okresowej
Zachowanie odpowiednich siedlisk dla gatunków ptaków drapieżnych	Ubytek starych drzew	Konieczność pozostawiania pojedynczych starych drzew, kęp drzew na zrębach oraz fragmentów lasów nie objętych gospodarowaniem

Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Sposoby ograniczania i zapobiegania negatywnym oddziaływaniam
Pozostałe gatunki ptaków leśnych gniazdujące w drzewostanach	Zanik siedlisk i miejsc lęgowych	Pozostawianie odpowiedniej liczby starych i martwych drzew w drzewostanach (w tym drzew dziuplastych), wywieszanie budek lęgowych. Prowadzenie użytkowania w sposób zapewniający zastąpienie ubywającego siedliska, siedliskiem podobnym w najbliższym otoczeniu. Prowadzenie w miarę możliwości prac gospodarczych poza okresem lęgowym. W wydzieleniach lub ich fragmentach, w których stwierdzono obecność dużych i łatwych do zlokalizowania, zasiedlonych gniazd ptaków, które nie wymagają utworzenia strefy ochronnej, cięcia wykonywać w okresie poza lęgowym
Różnorodność biologiczna	Zmniejszenie różnorodności genetycznej drzewostanów	Pozostawianie podczas cięć pielęgnacyjnych drzew o nietypowych kształtach i cechach wzrostowych, wspieranie odnowienia naturalnego
	Zmniejszenie różnorodności gatunkowej	Ochrona znanych stanowisk gatunków chronionych przed zniszczeniem, ochrona ich siedlisk nie jest zagrożona w efekcie realizacji Planu
	Zmniejszenie różnorodności siedlisk	Czynna ochrona niektórych siedlisk. Wprowadzanie gatunków zgodnych z siedliskiem
Powierzchnia ziemi	W przypadku zniekształcenia pokrywy glebowej w trakcie prac leśnych ciężkim sprzętem	Wykorzystywanie wyznaczonych szlaków zrywkowych oraz w miarę możliwości jak najczęstsze stosowanie zimowego pozyskania
Siedliska przyrodnicze	Planowanie nieodpowiednich składów gatunkowych na uprawach	Dostosowanie składów gatunkowych upraw i gospodarczych typów drzewostanów do warunków siedliskowych, zgodnie z zaleceniami Planu UL
	Użytkowanie jednocześnie zbyt dużej powierzchni siedlisk nieodpowiednimi sposobami	W miejscach występowania siedlisk przyrodniczych odstępuje się od rębni zupełnych, a ewentualne użytkowanie rębne rębnią złożoną rozplanowane jest na długi okres czasu. Ponadto rębnie dostosowane są do potrzeb konkretnego drzewostanu z uwzględnieniem trwałości lasów

7. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Proces tworzenia PUL zawiera w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest taki kształt zapisów, które zapewnią realizację założonych celów przy minimalizacji skutków negatywnych.

Wariantowanie Planu może się odbywać poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów wykonywania zabiegów. Sporządzanie PUL podlega wariantowaniu już na etapie redagowania wytycznych do wykonania prac urzędniowych. Polega to na wyborze dla ustalonych typów lasu (siedliskowe typy lasu, planowany cel hodowlany) sposobów zagospodarowania, składów gatunkowych upraw, typów drzewostanów. Wybór ten został dokonany w trakcie posiedzenia Komisji Założeń Planu, następnie rozwinięty w trakcie prac nad PUL, w efekcie tabela TD i składów gatunkowych upraw została uszczegółowiona.

Kolejnym sposobem wariantowania jest ustalanie rozmiaru cięć. Wykonywanie planu cięć jest cyklem procesów, w trakcie których następuje ustalenie dominujących celów i funkcji w każdym drzewostanie oraz zaproponowanie najwłaściwszego postępowania gospodarczego, uwzględniającego m.in. ustalenia z KZP. Pierwszy zarys planu cięć jest następnie weryfikowany poprzez uzgodnienie zaplanowanych wstępnie zabiegów z wymogami ochrony przyrody, wymogami społecznymi oraz zasadami planowania. Kolejne przybliżenia i wybory wariantów planu cięć doprowadziły ostatecznie do uzyskania takiej jego wersji, która w sposób optymalny uwzględnia wymogi środowiska, różnych grup społecznych oraz gospodarcze w odniesieniu do ustalonych funkcji lasu i celów Planu.

Wariantowanie czasowe ma zastosowanie tylko w ograniczony sposób, ponieważ planowanie urzędniowe w swoich zasadach nie uwzględnia potrzeby planowania terminów wykonywania poszczególnych zabiegów zarówno w ramach roku jak i w ramach 10-lecia. Jednakże zasada przezorności nakazuje upewnienie się, czy nie zachodzą przesłanki, że ustalenia PUL mogą wpłynąć negatywnie na środowisko. Ponieważ wykonanie pewnych zabiegów w nieodpowiedniej porze może powodować taki negatywny wpływ, przyjęto zasadę, że zamieszcza się wskazania dotyczące optymalnego terminu wykonania cięć, nie przyporządkowując tego terminu do konkretnej pozycji, ale jako ogólne zalecenie zamieszczone w Programie Ochrony Przyrody (POP). Zalecenia te zapisane są w odniesieniu do grup wydzieleni, dla których stwierdzono taką potrzebę (np. ochrona wokół miejsc gniazdowania gatunków strefowych, stanowiska roślin chronionych itp.). Zasadnicze wariantowanie PUL pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało na etapie tworzenia Programu Ochrony Przyrody.

W Planie zamieszczono zapisy modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej, których to zapisów ze względów technicznych (ograniczenia możliwości bazy danych SILP) nie dało się umieścić w zasadniczej treści planów cięć, planów użytkowania przedrębego, planów hodowli itp. W POP zamieszczono szczegółowy opis obiektów cennych pod względem przyrodniczym i kulturowym na terenie Nadleśnictwa oraz propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogą wpłynąć negatywnie na te obiekty. Modyfikacje i zalecenia zostały opisane w sposób tekstowy przy omawianiu poszczególnych typów obiektów. Są to również sposoby wariantowania technicznego.

Uwzględniając wymienione sposoby wariantowania w Nadleśnictwie Skrwilno przyjęto zabiegi pozwalające na osiągnięcie założonych celów hodowlanych.

8. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przy sporządzaniu Prognozy oddziaływania na środowisko PUL wykorzystano metodę analizy punktowej oraz punktowo-porównawczej. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku ...” z dnia 3 października 2008 roku.

W tym celu należało odpowiednio przygotować materiały służące do sporządzenia Prognozy. Materiały te podzielono wstępnie na dwie grupy:

1. Dane i informacje będące wynikiem ustaleń Planu – czyli planowane zadania i wskazania gospodarcze zebrane w bazie danych, na warstwach numerycznych w LMN itp.
2. Dane i informacje środowiskowe – czyli informacje o chronionych, rzadkich i cennych gatunkach, siedliskach, przedmiotach ochrony w ramach wyznaczonych form ochrony przyrody itp.

Dane dotyczące projektowanych zadań i wskazań gospodarczych uzyskano w wyniku przeprowadzonej taksacji lasów i zebraniu ich w postaci bazy danych opisowych i wektorowych. Kluczowe informacje pozyskano z następujących źródeł:

- Informacje ekologiczne zebrane na etapie rozpoznania – taksacja terenowa,
- Dane pozyskane z RDOŚ Kraków, RDOŚ Katowice, RDLP Katowice, Nadleśnictwo Skrwilno oraz od Konserwatora Zabytków.

Dostępne dane o występowaniu chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych, zostały zamienione do postaci warstwy numerycznej.

Przy ocenie Planu odnoszono się do wpływu zabiegu wykonanego prawidłowo, zgodnie z przepisami o ochronie przyrody oraz Zasadami Hodowli Lasu. Oceniano więc, nie sposób wykonania danego zabiegu (który zależy od konkretnego realizatora zapisów Planu w terenie), ale wpływ zabiegu na kształtowanie warunków siedliskowych (strukturę wiekową, gatunkową, przestrzenną itp.). Przykładowo wpływ trzebieży na światłolubne rośliny jest zasadniczo pozytywny, ponieważ następuje poprawa warunków świetlnych. Jeżeli natomiast podczas trzebieży zniszczone zostanie przez niewłaściwą zrywkę stanowisko chronionego gatunku, nie będzie to efektem błędnego planowania lecz niewłaściwie wykonanego zabiegu (niedoinformowania robotników, braku kontroli itp.). Przedmiotem oceny nie może być więc sposób wykonania zabiegu. Analizą ewentualnego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na środowisko objęto głównie:

Przedmioty ochrony w ramach wyznaczonych obszarów Natura 2000

Dokonano analizy przedmiotów ochrony pod kątem stwierdzenia, czy charakter Planu może mieć na nie jakikolwiek wpływ. Dokonano tego na podstawie biologii gatunków i charakterystyki siedlisk przyrodniczych. Szczególną uwagę zwrócono na zagrożenia oraz preferowane siedliska wymieniane w „Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręczniki metodyczne”.

Siedliska przyrodnicze stwierdzone na gruntach Nadleśnictwa

Przeanalizowano zabiegi zaplanowane w stwierdzonych miejscach występowania siedliska przyrodniczego. Oceniono wpływ Planu na strukturę siedlisk przyrodniczych. Dla siedlisk przyrodniczych, które można analizować w wymiarze powierzchniowym (każde siedlisko występuje w formie płatów przestrzeni o konkretnej powierzchni i lokalizacji), szczegółowo rozliczono powierzchnię zabiegów w ramach siedlisk. Brano pod uwagę następujące elementy:

-
- Czy siedlisko występuje w całym wydzieleniu, czy tylko w jego części. Jeżeli siedlisko występowało tylko w części wydzielenia, a zabieg nie był projektowany dla całego wydzielenia analizowano czy zaplanowany zabieg dotyczy powierzchni siedliska w części, w jakiej siedlisko występuje w ramach wydzielenia.
 - Czy w ramach wydzielenia zabieg zaplanowano na całej powierzchni wydzielenia czy na jego części oraz czy w wydzieleniu zaprojektowano jeden czy kilka zabiegów rozdzielonych przestrzennie. Jeżeli w ramach siedliska w wydzieleniu projektowano więcej niż jeden zabieg w różnych miejscach wydzielenia to rozdzielano powierzchnię siedliska w wydzieleniu na część podlegającą zabiegowi (np. rębni) i na część pozostającą bez zabiegu.
 - Czy w ramach wydzielenia zaprojektowano różne zabiegi na tej samej powierzchni. Taka sytuacja występuje wówczas, gdy wykonanie jednego zabiegu pociąga za sobą konieczność wykonania cięcia w ramach np. rębni IVd pociąga za sobą konieczność jego odnowienia (naturalnego lub sztucznego) lub pielęgnacji czy czyszczeń w uprawach już istniejących w ramach wydzielenia. Podobnie czasami planuje się wykonanie czyszczeń późnych i trzebieży wczesnych na tej samej powierzchni. Wówczas do analizy brana jest pod uwagę powierzchnia każdego z tych zabiegów.

Gatunki chronione – rośliny, grzyby, porosty i zwierzęta

Oddziaływanie na chronione gatunki stwierdzone w Nadleśnictwie Skrwilno przeprowadzono poprzez ocenę wpływu realizacji Planu na siedliska tych gatunków (miejsce stwierdzenia jest siedliskiem gatunku).

Wskazano również projektowane sposoby ograniczania potencjalnego negatywnego wpływu Planu na gatunki i ich siedliska, które równocześnie będą korzystnie wpływały na zachowanie potencjalnych siedlisk dla gatunków.

Metody

Bezpośrednie pomiary – pomiar zapasu drewna w drzewostanie za pomocą relaskopowych powierzchni próbnych, fotointerpretacja, obserwacje terenowe wykonane przez taksatorów oraz obsadę leśnictw.

Informacje uzyskane w trakcie realizacji poprzednich podobnych projektów - Jedną z najważniejszych metod zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy były opinie ekspertów oparte na wytycznych i podręcznikach Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Opinie wspomagano analizami z wykorzystaniem Systemów Informacji Przestrzennej oraz prognozami wykonanymi dla innych PUL.

Systemy Informacji Przestrzennej - wykorzystywano głównie do zobrazowania przestrzennego pokrywania się lokalizacji zabiegów zaplanowanych w PUL z poszczególnymi lokalizacjami elementów środowiska przyrodniczego. W Prognozie wykorzystano również analizy przestrzenne, opinie i stanowiska ekspertów.

Opinie na temat oddziaływania na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 wydawano głównie na podstawie podręczników metodycznych wydanych przez GDOŚ. Wykorzystana została wiedza specjalistyczna. Wykorzystano również literaturę i informacje zawarte na stronach internetowych

9. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU

Monitorowanie zadań określonych w Planie Urządzenia Lasu, zatwierdzonego przez Ministra Klimatu i Środowiska, będzie oparte o rozbudowany system kontroli w Lasach Państwowych, głównie w ujęciu średniookresowym dziesięcioletnim poprzez kontrole okresowe Inspekcji Lasów Państwowych, kontrole sprawdzające i problemowe Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego, kontrole funkcjonalne wydziałów merytorycznych RDLP (krótkookresowe). Skutki realizacji postanowień planu zawierać będzie analiza gospodarki leśnej ubiegłego okresu gospodarczego, dokonana przez Nadleśniczego, zamieszczona w Elaboracie nowego PUL).

Możliwość oceny realizacji planu urządzenia lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska powinien zapewnić w szczególności monitoring następujących wskaźników:

- a) struktury powierzchniowej lasów według gatunków panujących i rzeczywistego udziału w składach gatunkowych oraz wieku dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych obszarów Natura 2000;
- b) zgodności składów gatunkowych upraw uzyskanych na siedliskach przyrodniczych z przyjętymi w planie orientacyjnymi składami gatunkowymi upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych;
- c) powierzchni uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w okresie realizacji planu i ich udziale w całkowitej powierzchni odnowień;
- d) miąższości drewna martwego w ekosystemach leśnych nadleśnictwa.

Monitoring skutków realizacji postanowień planu urządzenia lasu przeprowadzić jednokrotnie podczas rewizji p.u.l.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Wykonanie Prognozy oddziaływania na środowisko Planu Urządzenia Lasu wynika bezpośrednio z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Wspomniana ustawa podaje, że: „Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: (...) planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...)”. Szczegółowy zakres prognozy znajduje się w art. 51 wyżej wymienionej ustawy.

Głównym celem opracowanej Prognozy było przeanalizowanie zapisów znajdujących się w Planie Urządzenia Lasu w odniesieniu do ich wpływu na środowisko przyrodnicze. Analiza ta polegała głównie na sprawdzeniu, czy zapisy nie wpływają negatywnie na środowisko naturalne, formy ochrony przyrody, a w szczególności na stan zachowania gatunków grzybów, roślin i zwierząt objętych ochroną prawną oraz na stan zachowania populacji gatunków ptaków objętych ochroną w ramach Dyrektywy Ptasiej, a także siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną w ramach Dyrektywy Siedliskowej.

Analizie poddano całość zabiegów zapisanych w Planie. Szczególną uwagę przywiązywano do obszarów Natura 2000, znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Skrwilno. Jednym z podstawowych zadań było przypisanie wskazań gospodarczych uwzględnionych w Planie Urządzenia Lasu do określonych przedmiotów ochrony, zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa Skrwilno. Oceny dokonano na podstawie analiz przy użyciu tabel macierzy. Tabele macierzy pozwalają przy pomocy wartości liczbowych i znaków matematycznych określić wpływ projektowanych działań gospodarczych m.in. na siedliska przyrodnicze oraz na gatunki podlegające ochronie prawnej.

W Nadleśnictwie Skrwilno wyznaczone zostały tereny, obszary i obiekty podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Należą do nich: rezerваты przyrody, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, strefy ochronne miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków ptaków chronionych oraz stanowiska gatunków chronionych. Poza ochroną przyrody opartą na wymienionych w ustawie formach, stosuje się szereg zaleceń i ograniczeń stanowiących dodatkowe narzędzia w ramach działań ochronnych.

Formy ochrony przyrody w Nadleśnictwie Skrwilno to:

- Rezerваты przyrody:
 - Mszar Płociczno
 - Okalewo
 - Przełom Mieni
 - Stary Zagaj
 - Torfowisko Mieleńskie
- Obszary Natura 2000:
 - Mszar Płociczno
 - Ostoja Lidzbarska
 - Stary Zagaj
 - Torfowisko Mieleńskie
- Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe:

-
- Jezioro Piaseczyńskie
 - Parki Krajobrazowe:
 - Górznieńsko-Lidzbarski
 - Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Jezioro Skępskie
 - Drumliny Zbójeńskie
 - Źródła Skrwy
 - Dolina Drwęcy
 - Przyszecze Skrwy Prawej
 - Pomniki Przyrody:
 - ochrona gatunkowa grzybów, roślin i zwierząt, w tym strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków zwierząt chronionych.

Przeprowadzone analizy przewidywanych skutków braku realizacji Planu Urzędnia Lasu oraz analizy dokumentu pod kątem przedsięwzięć mogących znacząco wpłynąć na środowisko, jak również głównych problemów ochrony środowiska w kontekście realizacji PUL, wykazały wielostronny wpływ zaprzestania realizacji PUL oraz brak obszarów, na których planuje się realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Do głównych problemów ochrony środowiska na tym terenie zaliczono:

- rozwijająca się sieć dróg o dużym natężeniu ruchu,
- zaśmiecanie lasów,
- nadmierna penetracja lasu przez ludzi,
- pożary antropogeniczne,
- duże populacje zwierzyny łownej,

W ramach oddziaływania ustaleń PUL na środowisko, zgodnie z przedstawionym przez RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim zakresem szczegółowości niniejszego opracowania, główny nacisk położono na analizę wpływu zapisów Planu UL na siedliska przyrodnicze i gatunki roślin oraz zwierząt będących przedmiotami ochrony w poszczególnych obszarach. Jednym z ważniejszych czynników warunkujących istnienie odpowiednich siedlisk dla ptaków siedlisk leśnych jest ilość drzewostanów dojrzałych. W Prognozie przeanalizowano wpływ realizacji Planu na drzewostany w obszarach Natura 2000 oraz przedstawiono prognozowany stan na koniec obowiązywania PUL. Przeanalizowano również przewidywany wpływ zabiegów zaplanowanych w Planie na populacje poszczególnych gatunków i wskazano zalecenia minimalizujące ewentualne negatywne oddziaływania.

W odniesieniu do leśnych siedlisk przyrodniczych zaleca się dostosowanie składu gatunkowego upraw oraz typu drzewostanu do możliwości siedliska. Na podstawie analizy tabeli zawierającej długoterminowe cele hodowlane, czyli strukturę gatunkową przyszłych drzewostanów, można stwierdzić, że docelowe składy gatunkowe w zakresie gatunków głównych odpowiadają zaproponowanym przez J.M. Matuszkiewicza (2007) regionalnym optymalnym składom gatunkowym drzewostanów w odpowiednich typach siedliskowych lasu i zbiorowiskach roślinnych. Ponadto, zaleca się planowanie cięć i zabiegów pielęgnacyjnych z uwzględnieniem trwałości lasów oraz dostosowaniem ich intensywności i sposobu wykonania do potrzeb konkretnego drzewostanu i siedliska.

W Prognozie przeanalizowano również przewidywany wpływ zabiegów zaplanowanych w PUL na populacje poszczególnych gatunków i wskazano zalecenia minimalizujące ewentualne negatywne oddziaływania. W konkluzji stwierdzono brak istotnego negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń Planu na stan zachowania poszczególnych populacji chronionych gatunków flory i fauny.

Wykazano, że oddziaływanie Planu na rośliny, zwierzęta, powietrze, powierzchnię ziemi, klimat oraz zabytki będzie miało charakter neutralny. W odniesieniu do bioróżnorodności biologicznej, ludzi, wody, krajobrazu, zasobów naturalnych oraz dóbr materialnych oddziaływanie będzie miało charakter pozytywny. W stosunku do istniejących obiektów i obszarów chronionych przeprowadzona analiza wykazała brak negatywnego oddziaływania wynikającego z realizacji zaplanowanych w PUL zabiegów.

Rozwiązania zapobiegające lub ograniczające negatywny wpływ na środowisko mogące być efektem realizacji Planu Urządzenia Lasu zostały szczegółowo opisane w Programie Ochrony Przyrody. Analiza tych zapisów wykazała, że zaprojektowane w PUL zabiegi nie wpłyną negatywnie na stan zachowania środowiska i walorów przyrodniczych, zarówno na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Skrwilno, jak i w ich bezpośrednim otoczeniu. Realizacja zapisów Planu nie będzie również wpływać znacząco negatywnie na siedliska, gatunki roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony na Obszarach Natura 2000, nie zaburzy spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych będących warunkami trwałości populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla których zaprojektowane zostały obszary Natura 2000. Stosowane dotąd oraz zalecane obecnie metody działań we właściwy sposób chronić będą różnorodność siedlisk i gatunków na terenach leśnych, głównie dzięki prowadzeniu racjonalnej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w myśl zasad przyjętych w Planie Urządzenia Lasu.

Możliwość oceny realizacji planu urządzenia lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska powinien zapewnić w szczególności monitoring następujących wskaźników:

- a) struktury powierzchniowej lasów według gatunków panujących i rzeczywistego udziału w składach gatunkowych oraz wieku dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych obszarów Natura 2000;
- b) zgodności składów gatunkowych upraw uzyskanych na siedliskach przyrodniczych z przyjętymi w planie orientacyjnymi składami gatunkowymi upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych;
- c) powierzchni uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w okresie realizacji planu i ich udziale w całkowitej powierzchni odnowień;
- d) miąższości drewna martwego w ekosystemach leśnych nadleśnictwa.

Monitoring skutków realizacji postanowień planu urządzenia lasu przeprowadzić jednokrotnie podczas rewizji PUL.

Proponuje się przekazywanie informacji o realizacji Planu, zwłaszcza w zakresie działań na obszarze form ochrony przyrody, do RDOŚ w Bydgoszczy, wraz z ewentualnym monitoringiem realizacji celów ochrony obszarów Natura 2000.

Podsumowując, Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skrwilno na lata 2026-2035 nie wpływa negatywnie na środowisko, w tym również na cele i przedmioty ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

KRAMEKO sp. z o.o. opracowuje:

1. Plany ochrony dla parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, pomników przyrody i obszarów Natura 2000.
2. Plany urządzania lasu i uproszczone plany urządzania lasu, opracowania glebowo-siedliskowe i fitysocjologiczne.
3. Strategiczne oceny przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
4. Dokumentacje ekofizjograficzne.

KRAMEKO sp. z o.o. :

Projektuje i wdraża programy GIS: Mapan LAS, Mapan M Las, KoMar, Linie i poligony,
Analiza przestrzenna, Analiza zrzutów GPS, Sklejanie warstw, Konfigurator SWDE, ePowiat, Moduł
DREWNO

Wykonuje analizy gleb oraz materiałów roślinnych we własnym laboratorium
Kadrę stanowi ponad 60 pracowników z wykształceniem uniwersyteckim, w tym czterech

